

BENİM SEMTİM, BENİM MAHALLEM
KÜÇÜKÇEKMECEM

kanarya

KANARYA - SÖĞÜTLÜÇEŞME - CUMHURİYET

YAZAN: C. HAKKI ZARİÇ - KÜBRA YETER

BENİM SEMTİM, BENİM MAHALLEM
KÜÇÜKÇEKMECEM

KANARYA

KANARYA - SÖĞÜTLÜÇEŞME - CUMHURİYET

Yazan ve Hazırlayan
C. HAKKI ZARİÇ - KÜBRA YETER

İmtiyaz Sahibi
Küçükçekmece Belediye Başkanı Kemal ÇEBİ

Yayın Yönetmeni
Güney ÖZKILINÇ

Yazan ve Hazırlayan
C. Hakkı ZARİÇ - Kübra YETER

Yayın Danışmanı
Yasemin BEKTAŞ

Yayın Editörü
Suat Hayri KÜÇÜK

Etkinlik Planlama ve Basın Yayın Şefi
İlker ÇETİNKAYA

Görsel Sanatlar ve Tasarım Yöneticisi
Duygu YENİCİ

Grafik Tasarım
Ahmet GÜRLen

Bütün hakları sınırlıdır.
Yapılacak alıntılar ve görsel kullanımlar
Küçükçekmece Belediyesi ve eser/hak sahiplerinin ancak
yazılı izinlerine tabidir.

1. Baskı
Derin Ofset ve Ambalaj
Mart 2024, İstanbul

ISBN: 978-605-9110-29-7

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sertifika No: 70967
Küçükçekmece Belediyesi Kültür Yayınları
www.kucukcekmece.istanbul
444 4 360

İÇİNDEKİLER

Başkan yazısı	6	II. Bölüm:	
Önsöz:		Kanarya'dan Geçenler	28
Göl Sakinliği ve Kuş Sesleri:		Anılar Yumağında Kanarya:	
Kanarya	8	Bülent Kurtar'la Söyleşi	30
Çiftlik Arazisinden Mahalleye Bir Dönüşüm:		Soğuksu'dan Kanada'ya Erzurum'dan	
Kanarya Mahallesi	12	İstanbul'a Afşar Timuçin	46
I. Bölüm:		Aynası ve Kanaryasıyla Teksin Erkek Kuaförü	54
Çoğunluğun Sesi: Muhtarlar	18	Kanarya'dan Kanada'ya Bir Öğretmen:	
Rüstem Güneş'in Muhtarlığa Varan Uzun Yolu:		Mehmet Arif Tungul	62
"Sosyal Hayatı Çok Seviyorum."	20	Kanarya'daki 13. Evden Günümüze:	
İşçilikten Esnaflığa, Oradan Muhtarlığa		Levent Ünüvar	70
54 Yıllık Söğütlüçeşmeli	22	Çamurlu Yollarıyla	
"Mavi Köşe"den Muhtarlık Koltuğuna	25	Kanarya İstasyonu ve İnsanları	80
		III. Bölüm:	
		Sokağın ve Zamanın Tanıkları:	
		Esnaflar	88
		Kanarya'da Sinema Günleri	90
		Ticaretten Siyasete Bir Uzun Yol:	
		Yüksel Macarcıkoğlu	103
		Derman Ağacı ya da Kanarya'da Bir Doktor:	
		Mehmet Ali Önal	110
		Hayat Eczanesi:	
		Bir Dönemin Şimdiki Zamanı	119
		Kanarya'da Kitap Kokusu	126
		Kanarya'da Bir Hamam:	
		Polat Hamamı	134
		ODİL Foto	138

IV. Bölüm:		VI. Bölüm:	
Üretmenin ve Dayanışmanın Ağı:		Küçükçekme Belediyesi'nin	
Dernekler	144	Mahalledeki Temsilleri	198
Kanarya Çevre Koruma,		Afet Koordinasyon Merkezi	200
Güzelleştirme ve Yardımlaşma Derneği	146	Sivil Savunma Amirliği	201
Dayanışmak, Paylaşmak ve Üretmek İçin:		Çocuk Üniversitesi	204
Mardin-Midyat-Bahvar Gülvereni Köyü		Bilgi Evi	206
Sosyal, Kültür ve Dayanışma Derneği	158	Kuşlu Kütüphane	208
V. Bölüm:		Kanarya Kentsel Dönüşüm Ofisi	210
Göl Üstünde ya da		Soğuksu Sosyal Tesisleri	212
Yeşil Sahada Forma Terletenler:		Macera Sosyal Tesisleri	214
Kanarya'da Spor	166		
Gölden Gelen Esinti:			
Kanarya Spor	168		
Küçükçekmece Gölü'nde Kürek Sporuna ve			
Galatasaray Kürekçileri	180		
Söğüt Spor Eski Başkanı Fuat Boran:			
"Bayrak Ancak Önünde Olana Devredilir"	194		

BENİM SEMTİM, BENİM MAHALLEM
KÜÇÜKÇEKMECE

kanarya

Değerli Küçükçekmeceliler,

Küçükçekmece mahallelerinin zengin kültürel dokusunu, tarihini ve gündelik yaşamını anlatan bu özel kitap serisini sizlerle buluşturmanın heyecanını ve mutluluğunu yaşıyorum. Her mahallemiz bu şehrin kimliğini ve kültürünü şekillendiren eşsiz değerler barındırıyor. Bu kitap serisi mahallelerimizin renkli hikâyelerini, sıcak komşuluk ilişkilerini, tarihi ve kültürel mirasını siz değerli okurlara aktarmak için özenle hazırlandı. Küçükçekmece'nin her bir köşesinde yaşanan hayatın, bu toprakların hafızasında saklı olan anıların ve mahallelerimizin eşsiz güzelliklerinin bu sayfalarda hayat bulduğuna inanıyorum.

Mahalle kültürü, tarihin her döneminde toplumların sosyal dokusunu şekillendiren temel bir yapı taşı olmuştur. Geleneksel mahalle yapıları, komşuluk ilişkilerinden esnaf ağlarına, ortak yaşam alanlarından kültürel etkinliklere kadar toplumsal yaşamın her yönünü kucaklar. Zaman içinde bu yapılar modern şehircilik anlayışıyla birlikte evrilmiş, ancak köklerindeki topluluk duygusu ve birliktelik anlayışını korumuştur. Mahalleler, kent kültürünün gelişimine ve bir kentin kimliğinin oluşmasına katkıda bulunur. Bu, sadece mimari ve fiziksel yapılanma ile sınırlı değil; dil, sanat, gelenekler ve günlük yaşam pratiklerinin bir araya gelmesiyle oluşan bir kültür mozaiğidir. Mahalleler, kentlerin hafızası olarak işlev görür ve geçmişle gelecek arasında köprü kurar. Her mahalle kentin kendine has hikâyesinin bir parçasıdır ve bu hikâyeler bir araya geldiğinde kentin eşsiz kimliği ortaya

■ ■ ■

çıkar. Küçükçekmece gibi dinamik bir kentte, her mahallenin kendine has karakteri ve tarihi bu geniş ve zengin kültür mozaiğinin en değerli parçalarından birini oluşturur.

Kanarya, Söğütlüçeşme ve Cumhuriyet mahalleleri, sosyal ve kültürel hayatın nabzının attığı yerlerdir. Bu kitapta, mahallelerimizin dinamik yapısını, toplumsal ve kültürel etkileşimlerini, geleneksel ve modern yaşamın iç içe geçişini inceliyoruz. Bu mahalleler, kentimizin canlı ve dinamik yüzünü temsil etmektedir.

Bu değerli eserin hazırlanmasında emeği geçen herkese en içten teşekkürlerimi sunarım. Yazar ekibimizin titiz çalışmaları, Küçükçekmece Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nün desteği, muhtarlarımızın ve mahalle sakinlerimizin katkıları bu kitap serisinin bileşenleridir. Her bir sayfasında mahallelerimizin ruhunu, tarihini ve kültürünü hissedeceğinizi umuyorum. Bu eserler sadece bilgi ve anıların bir araya getirilmesi değil, aynı zamanda topluluğumuzun ortak hafızasının da parçasıdır.

Küçükçekmece'nin her mahallesinin kentin genel yapısına olan katkısını ve bu toprakların sıcaklığını bu sayfalarda bulacaksınız. Umarım siz de en az benim kadar bu kıymetli seriden keyif alırsınız.

Sevgi ve saygılarımla

KEMAL ÇEBİ
Belediye Başkanı

Göl Sakinliği ve Kuş Sesleri: Kanarya

-Önsöz-

Geçmişten şimdiye, uzaktan yakına bir sakinliğin, yerleşik olmanın ve hayatı kolaylaştırmanın adresi oldu Kanarya. Kentin çeperlerinde yer tutmanın ve hayata katılmanın ilk adımlarını atan nice insan için yurt oldu, ev oldu, gelecek oldu bu semt.

Anılar sağanağında geçmişin saklı tortusu birikirken bir yanda da kendileri ve çocukları için gelecek planları kuran insanlara kucak açtı, olanaklarıyla sakinlerine huzur ve güven verdi Kanarya. Elbette yaşam koşulları zor ve çetindi. Elektrik, su ve yol koşullarının insanlar için elverişsiz olduğu yıllarda da yaşam merkezi olan

Kanarya aşklar, yalnızlıklar, kalabalıklar ve geniş çayırlarında top koşturan gençleriyle geleceğe taşıdı kendini.

Dernekleri ve sinemalarıyla, muhtarları ve spor kulüpleriyle, esnafı ve inşalarıyla, sosyal tesisleri, kütüphaneleri ve Bilgi Evi'yle bir kültürel aktarımın anahtarını saklı tuttu belleğinde.

Kanarya'da büyüyüp yetişen, Baraka İlkokulu'n-da okuyan çocuklar ya da burada görev yapan öğretmenler hayata kattıkları değerle günümüze taşıdı semti.

Unutulmaz nice ayrıntı, doktoru ve hastasıyla bir bütün oluşturdu.

Çamurlu yollarından geçip poşetin içindeki ayakkabılarını çekip İstanbul'un muhtelif yerlerinde işe giden insanlar, akşam dönüşünde yorgunluklarını eve taşıırken huzurla uyudu.

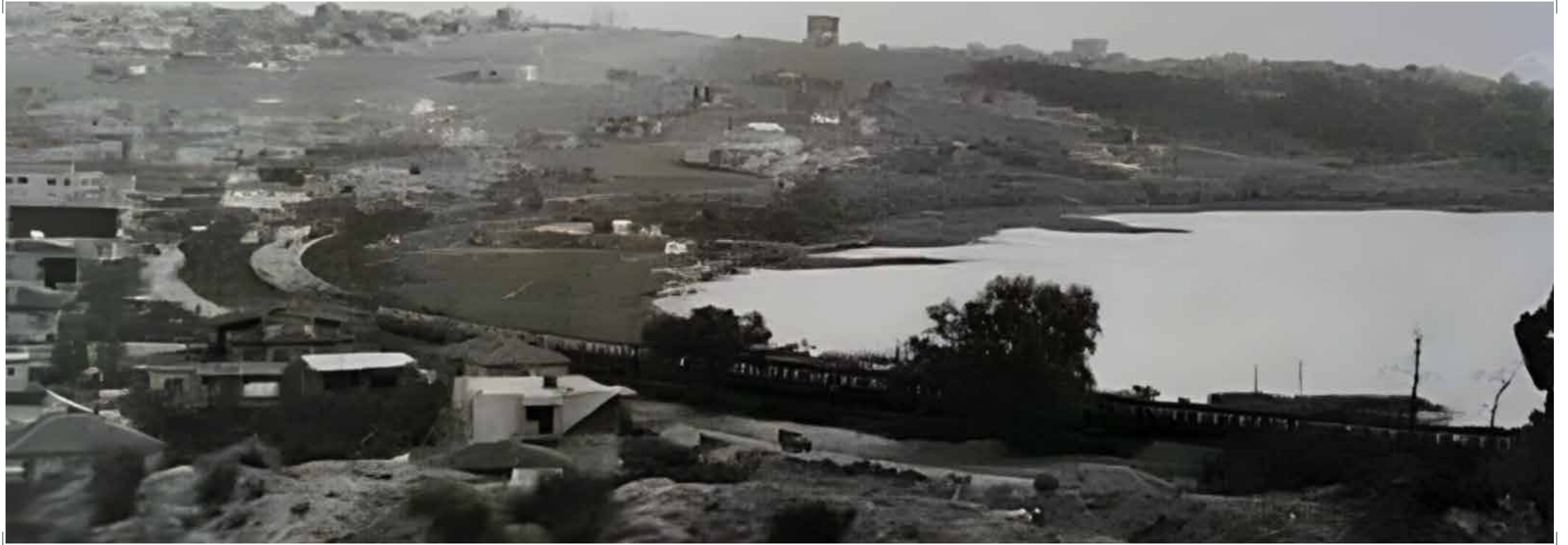
Kanarya, kuş adlarından oluşan sokak ve caddeleriyle, kuşlara yuva olduğu kadar insanlara da yuva oldu. Üzüntülü zamanlar da geçirdi insanlar, mutlu zamanlar da, karamsarlığa da kapıldılar halay başında mendil de salladılar.

Cumhuriyet'in 100. yılı dolayısıyla hazırladığımız kitapta bize kapılarını aralamaktan geri durmayan, bizimle anılarını ve zamanını payla-

şan nice insan ortak bir değer oluşturdu ve bu kitap bu ortak değerın neticesinde ortaya çıktı.

Çalışmalarımızı destekleyen ve kolaylaştıran Küçükçekmece Belediyesi Başkanı Sayın Kemal Çebi'ye, Kültür ve Sosyal İşler Müdürü Sayın Güney Özkılınç'a, Basın Yayın Şefi İlker Çetinkaya'ya, ulaşım da yardımları için Can Koparan ve çalışma arkadaşlarına, fotoğraflarda hep yanımızda olan Aziz Kaya'ya, metin deşifrelerinde Damla Şencanlı ve çalışma arkadaşlarına, Soğuksu Sosyal Tesisler Müdürü Tolga Tunca ve çalışma arkadaşlarına, Adem Zeki Taşdemir'e ve çalışmamız boyunca fikirleri, yardımları ve desteği için Kanarya esnaflarından Şaban Karabaş'a, İlyas Sabırlı'ya ve arşivini bizimle paylaşma inceliği gösteren Bülent Kurtar'a teşekkür ederiz. ■

Şimdiki külliye'nin oradan Kanarya'ya bakış.
Bülent Kurtar arşivi

Çiftlik Arazisinden Mahalleye Bir Dönüşüm: Kanarya Mahallesi

Kanarya Mahallesi, Küçükçekmece'nin göle kıyısı olan mahallelerinden biridir. 1955 yılında mahalle olan Kanarya, adını sınırları içerisinde bulunan ve Rumca bir isme sahip olan "Kapanarya" çiftliğinden almıştır. Kanarya Mahallesi'nin 2022 yılındaki nüfus oranı 71.183'tür. Bu sayının %49'unu erkekler oluştururken, %51'i kadın nüfusuna aittir. Fakat kayıtdışı göçmen

nüfusuyla birlikte bu rakamların 100 bine dayandığı düşünülmektedir. Mahalle Türkiye'nin en kalabalık mahallelerinden biridir. Hatta 2022 yılında yapılan bir araştırmada bu mahalle yirminci sırada yer almıştır. Ve rivayet odur ki Kanarya, dünyanın da ikinci büyük mahallesidir. Bu rivayetin bir gerçekliği olmasa da kalabalıklığı vurgulamak açısından önemlidir.

Kanarya'da dış kaplaması teneke, yer döşemeleri ahşap olan ve göl kenarında kurulu ilköğretim okulundan bir görünüm. 1967'li yıllar. Bülent Kurtar arşivi

Kanarya Mahallesi, göl kıyısında, henüz tek tük evlerin olduğu, daha çok sazlıkla kaplı olan bir bölgeye kurulmuş bir mahalledir. 1940'lı yıllarda sınırları içerisinde çiftliklerin yer aldığı bilinmektedir. Yine bu çiftliklerden biri olan Soğuksu Çiftliği hakkında bilgiyi Selâhaddin Demirkan'ın 1941 yılında yayımlanan Küçükçekmece Köyü isimli kitabından edinebiliriz. Demirkan'ın aktarımına göre: “Köy sınırı içinde bulunan bu çiftlikten Salim Korkmaz isminde müteşebbis bir zat 400 dönüm kadar bir sahayı dört sene ev-

vel satın almış ve burada geniş mıkyaasta sebzeçilik, tarla ziraatı yapmağa başlamıştır. Göl kenarında bulunan bu topraklar çok verimlidir. Enginar, domates, bamye, patlıcan, soğan, lahana, pırasa, kereviz gibi yazlık ve kışlık sebzeler burada pekiyi yetişmektedir. ... Çiftlikte her gün 40, 50 amele çalışmaktadır. Kadınlara 50-60, erkeklere 100-120 kuruş arasında yevmiye verilmektedir. Gelecek sene burada bir plaj, bir otel ve gazino yapmayı düşünen çiftlik sahibi şimdiden bazı hazırlıklara başlamıştır.”¹

¹ Selâhaddin Demirkan, *Küçükçekmece Köyü*, Kültür-Basımevi, 1941 İstanbul, sf. 44

Yine yaptığımız araştırmalar neticesinde Kanarya Mahallesi'nin öncesinde Sabahat Abla isminde Ermeni bir vatandaşa ait olduğu ve mahalleyi sonradan sattığı bilgisine ulaşırız. Bu doğrultuda: “1966 yılında Trabzon'dan İstanbul'a, Kanarya Mahallesi'ne göç eden yurttaş; Kanarya Mahallesi'nin, Sabahat Abla adındaki Ermeni bir yurttaş'a ait olduğunu belirtmiştir. Daha sonra Sabahat Abla'nın Kanarya Mahallesi'ni sattığını söylemiştir. Kanarya Mahallesi'nin kuruluş hikâyesi bu şekilde kısaca açıklanabilir.”²

Kanarya Mahallesi'nin öne çıkan en önemli özelliği ise sokak adlarıdır. İlk kurulduğu zamanlarda sınırları içerisinde yer alan tüm sokaklara kuş adı verilmiş ve mahalle bu özelliğiyle anılır olmuştur. Fakat günümüzde sınırlarının genişlemesi nedeniyle kuş ismi taşımayan yeni sokakları da yer almaktadır.

Mahalle 1960'lı yıllardan sonra Rumeli'den ve Anadolu'nun çeşitli bölgelerinden göç almaya başlamış ve hızla büyümüştür. Özellikle 1990'lı yıllarda mahalle doğu ve güneydoğu bölgelelerinden göç almıştır. 1990 yıllarında yaşanan zorunlu köy boşaltmaları Kürt nüfusunun hiç bilmedikleri kentlere, Batı'ya göç etmesine neden

olmuş ve Kanarya Mahallesi de Kürt kökenli vatandaşların yerleşim yeri olmuştur. Mahallede ağırlıkla Siirt, Mardin, Diyarbakır, Muş, Malatya, Bitlis gibi illerden göç etmek zorunda kalan vatandaşlar yer almaktadır.

Günümüzde Kanarya Mahallesi'nde evler genellikle 4-5 katlı betonarme yapılardan oluşmaktadır. 1980 öncesinde daha çok gecekonduların ve iki katlı bahçeli evlerin yer aldığı bilinmektedir. Özellikle 1960'lı yıllara kadar mahallede oldukça fazla boş arazi yer almakta ve yeşil alanlar görülmekteydi. Fakat günümüzde artan nüfus ve yapılaşmadan kaynaklı mahallede yeşil alan, park vb. bir yer bulunmamaktadır. Yalnızca göle yakın kısımlarda mahallelinin sosyalleşebileceği ve vakit geçirebileceği bir sahil yolu bulunmaktadır.

Kanarya Mahallesi, dar sokaklardan oluşan ve evlerin genellikle iç içe konumlandığı bir alandan oluşmaktadır. Mahallede ağırlıkla genç ve çocuk nüfusu fazladır. Bu yüzden mahallede yer alan iki sağlık merkezi ve bulunan ilkokullar mahallelinin ihtiyacını karşılayabilecek yeterlilikte değil. Küçükçekmece Belediyesi'nin büyük şehir belediyesi ortaklığıyla mahalle için çözüm arayışları da devam etmektedir.

² Besime Şen ve Abdullah Tunc'un Kanarya Mahallesi: Olağanlık İçinde Zorunlu Göçle Bir Mahalle Büyürlü başlıklı yazısından alınmıştır. https://www.academia.edu/1115348/KANARYA_MAHALLES%C4%B0_ZORUNLU_G%C3%96%C3%87_ENFORMELL%C4%B0K_VE_S%C4%B0YASET

Mahallenin en eski okullarından biri Kanarya İlkokulu'dur. 1960-61 yıllarında eğitim vermeye başlamıştır. Yaptığımız araştırmalarda da bu okula rastlarız. 1966 yılında basılan, Ergün Öztürk'ün kaleme aldığı Küçükçekmece ve Çevresi kitabında Kanarya İlkokulu şöyle anlatılmaktadır: “Kanarya İlkokulu: 1960-1961 Öğretim yılı başında, Kanarya Mahallesi'nde, iki barakada öğretime açılmıştır. Barakalar zamanla ihtiyaca kâfi gelmeyince, aynı yere Amerikan tipi altışar dershaneli iki okul binası yapılarak 1962-1963 ders yılında öğretime açılmıştır. Okul ilk açıldığı zaman, 9 öğretmen ve 295 öğrenci ile öğretime başlamıştır. ... Okul çift öğretim yapmıştır.”³

Günümüzde mahallede kalabalığın getirdiği bir yoğunluk olsa da '90 öncesinde oldukça sakin bir mahalleydi buralar. Yolları çamurlu, su ve elektrik sıkıntısı yaşanan bir yerdi. Fakat insanları tüm bu zorluklara rağmen mutluydu. Mahallenin en tepe noktasından gölü kesintisiz seyrederdilerdi. Komşuluk şimdiye nazaran eskilerde daha şenlikliydi. Evlerin kapısı herkese açık olur, kilit vurulmazdı. Kendi yağında kavrulan bir mahalleydi Kanarya. Merkezle ve İstanbul'la en önemli bağlantısı tren istasyonundan geçerd. Nüfus artması bir anlamda olumsuz olsa da mahalleye yeniliklerin gelmesine de aracı oldu. Zamanla elektrik, su sorunları çözüldü, yolları onarıldı. Uzun bir sahil yolu kazandırıldı mahalleye. Sahil yolunun tamamlanması iki yıl sürdü. Evler parkları, ağaçları yutsa da bu sahil yolu mahalleye

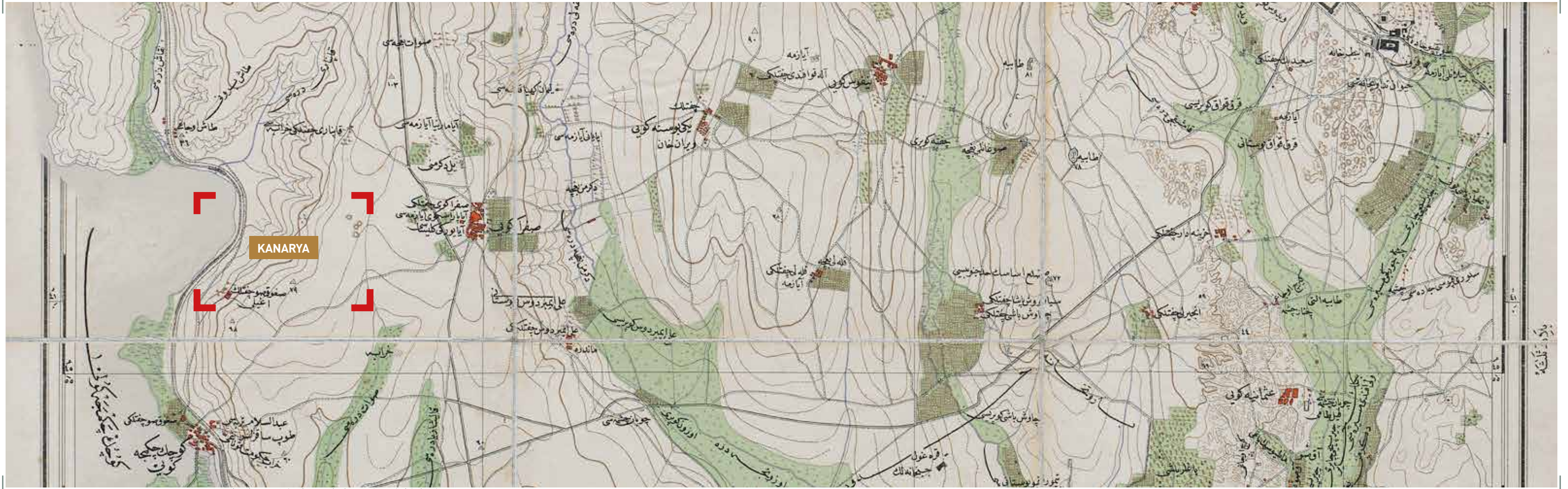
ilaçtı. 1960'lı yıllarda sınırları içerisinde bir otel, gazino ve sinemaları da vardı. Sosyal hayat zamanla iyileşti. Günümüzde de yer alan üç sokak uzunluğunda bir çarşıya sahip oldu. Şimdilerde hâlâ trafiğe kapalı bir çarşısı bulunmakta. Çarşı içerisinde çeşitli dükkânlar konumlanmakta. Lokantalar, kuyumcular, kıyafetçiler, pastaneler, büfeler, kasaplar... Binbir çeşit esnaf merkezi... Bayramlar ülkenin her noktasında olduğu gibi bu mahallede de heyecanla karşılanır. Falaman Caddesi'nde her Perşembe, Leylek Caddesi'nde Pazartesi kurulan pazar, bayram zamanları daha da hareketlenir. Çocuklara bayramlık kıyafetler, kapılarını çalacak çocuklara ve misafirlere ikram edilecek çikolatalar, her türlü sebze meyve pazar yerinden, çarşıdan temin edilir.

Şimdilerde mahallede çocukların koşturduğu boş bir arazi bulmak imkânsız olsa da eskilerde boş arsalar, türlü meyve ağaçları bulunurdu burada. Ağaçtan incir kaçıranlar, dut silkeleyenler çoktu. Boş arsalar misketlerin arkadaşıydı, toplar en güzel bu tozlu doğal sahalarda yuvarlanırdı. Günümüzde ise sokakları parka döndürme telaşında çocuklar.

Mevsimler de daha sert geçerd mahallenin ara sokaklarında. Kışın dışarıda kimseyi görmezsiniz. Hele göl kıyısında tek tük insanlar olurdu. Artık yaz kış kalabalık mahalle. Hangi köşeyi dönseniz gruplar halinde mahalleliler karşılıyor sizi... ■

³ Ergün Öztürk, *Küçükçekmece ve Çevresi*, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 1966, sf. 45

Küçükçekmece'nin Osmanlı dönemine ait bir haritası.

Kaynak: *Osmanlı Belgelerinde Küçükçekmece*, Haz. Mehmet M. Polat, Küçükçekmece Belediyesi Kültür Yayınları, 2022, sf.230

I. BÖLÜM

Çoğunluğun Sesi: Muhtarlar

İşte orada, bilindik mesafede ve güvenilir yerde muhtarlar.

Mahallenin bilinen yüzü, kuşaktan kuşağa aktarılan gündelik hayatın ve kültürel birikimin temsilcilerinden birileri. Başımız sıkıştığında, yetişmesini istediğimizde, ilk elden ulaşabilece-

ğimiz, derdimizi anlatıp çözüm isteyeceğimiz en yakın kurum.

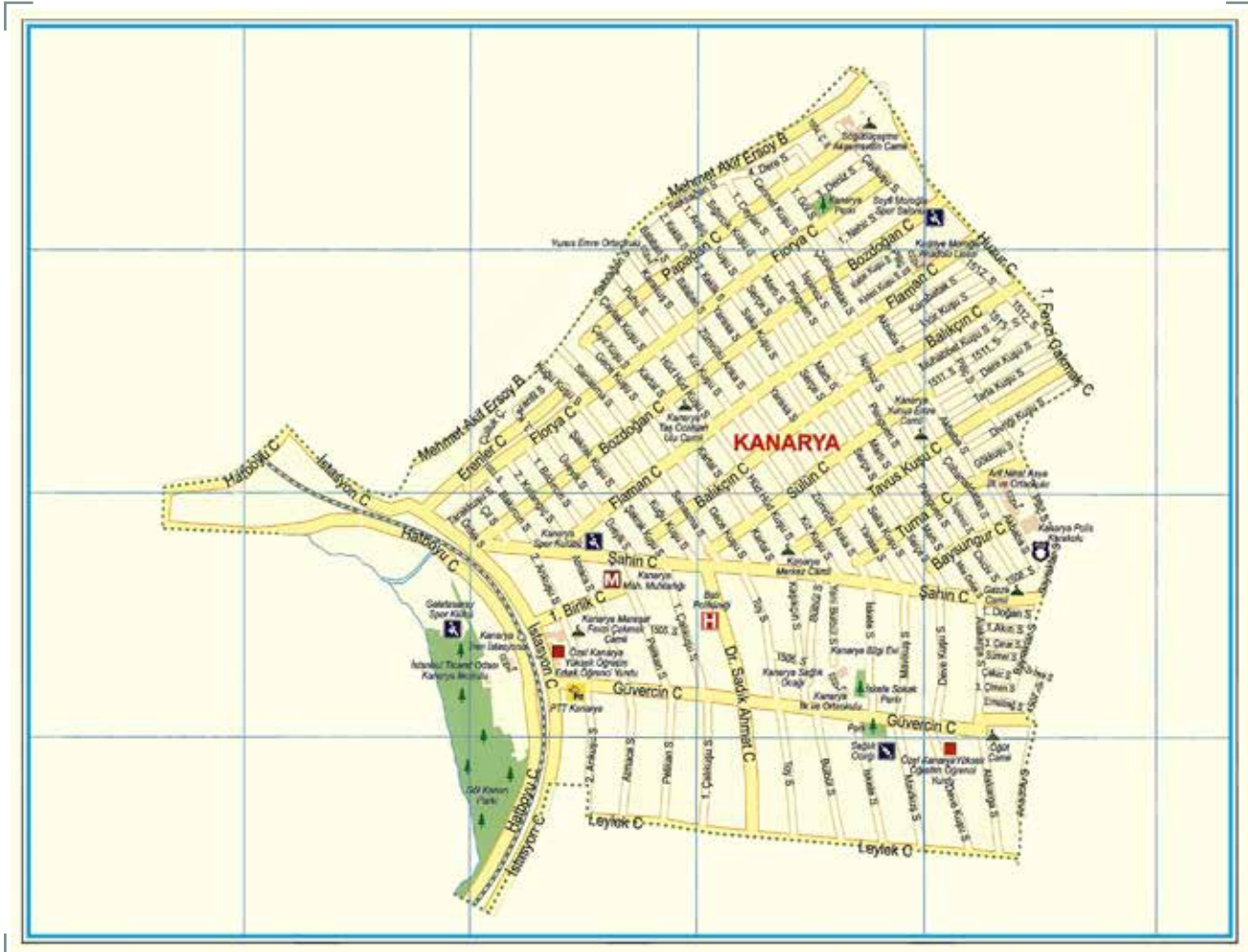
İçimizden biri, yabancı olmayan, tanıdığımız, bizi tanıyan ve çözüm üretmeye odaklı seçilmiş kişi. Muhtarlar biraz da mahallenin iç sesi değil mi-dir? İlçenin mülki idaresi ve yerel yönetimi-

le aramızdaki en kısa yol, en bilindik kişi olan muhtarlar, nicedir mühür taşımının ötesinde anlam ve görevler üstlenmektedirler.

Mahalleli adına ilgili kurumlarda söz alan, mahalledeki gündelik hayatın akışını zora sokan her ayrıntı için görev yapan muhtarlar, uzun yıllardır bıkmadan bu görevi sürdürüyor olmanın bütün ayrıntılarına sahipler. Seçilmiş olmanın verdiği görev bilinci

ve sorumluluk da eklenince, azaları ve çalışanlarıyla mahalleden aksaya, ters giden, yaşamı zorlaştıran her şeyi kolaylaştırmak için çaba gösteriyorlar.

Mahalle biraz da muhtardır, muhtar biraz da mahalledir. Söğütlüçeşme, Cumhuriyet ve Kanarya muhtarlarıyla yaptığımız görüşmeler, gelecek zamanın muhtarlarına ve mahalle kültürüne ışık tutacaktır kuşkusuz.

Kanarya haritası Küçükçekmece Belediyesi arşivi

Rüstem Güneş'in Muhtarlığa Varan Uzun Yolu: "Sosyal Hayatı Çok Seviyorum."

Muhtarlıkta ilk dönemi olsa da 1968'den beri Kanarya'da Rüstem Güneş. Malatya Daren-de'den ilk olarak 1959'da Fatih'e gelip orada oturuyorlar ailece. Ondan sonra da bir süre Bakırköy... Son olarak ise yolları hayatının büyük çoğunluğunu geçireceği Kanarya'ya düşüyor.

Kanarya'da otururken Eminönü'nde saat hırdavatı üzerine esnafılık yapan Güneş, hatırında kalan eski Kanarya'yı "güllük gülistanlık" olarak anıyor. "Çok güzeldi. Kaynaşma vardı.

Su yoktu sadece, su sorunu vardı. 3-5 katlı binalar vardı. Binalarımıza depo yaptırıp suyu

oradan koyuyorduk. 10 günde 15 günde bir su geliyordu; Altınşehir'den, Söğütlüçeşme'den alıyorduk suyu. Tankerler falan geliyordu da öyle alıyorduk" diyerek güzelliklerin yanı sıra su sorununa dikkat çeken Güneş'in Kanarya Mahallesi'ne dair önemli tanıklıklarının bazıları da mahallenin spor tarihine ilişkin.

Mahalledeki ilk zamanlarında evinin yakınlarındaki Güneş Spor'a gidip gelen Güneş yıllarca burada faaliyet sürdürür. Sadece Güneş Spor'la da sınırlı kalmaz. Esasen Kanarya Spor ile uzun yıllar süren bir ilişkisi vardır Rüstem Güneş'in.

Yaklaşık 25 sene boyunca Kanarya Spor'da başkanlık yapar Güneş. Sadece spor kulüpleri de değildir Güneş'in etkin olduğu yerler. Neredeyse 30 yıldır Camii Dernek Başkanlığı'nın yanı sıra Kanarya Çevre Koruma Güzelleştirme Derneği'nin de başkanlığını yapan Güneş "ben yıllardır sosyal faaliyetlerde bulunuyorum" diyerek açıklıyor bu girişkenliğini.

"Sosyal hayatı da çok seviyorum. Her zaman, kimin ne sorunu varsa ilgilenmeye çalışıyordum, yetkililere bildiriyordum. O yüzden de herkesi tanıdım yıllardır."

Bu kadar uzun süredir mahallede olunca yapmadığı iş de kalmamış Rüstem Bey'in. 25 yıl boyunca Kanarya'da emlakçılık yaptığını söyleyen Güneş, ayrıca mahallede çıkan bir yerel gazetesinin de sahipliğini yapmış. Kanarya'nın Sesi adlı gazeteyi 2000'den başlayarak 8 yıl boyunca çıkaran Güneş bu dönemde pek çok usulsüzlükle,

yanlışla mücadele ettiğini anlatıyor.

20'lerinin ortasında bir genç olarak Kanarya'ya gelen Rüstem Güneş mahalledeki spor kulüplerinin yanı sıra bir de sinemalarda vakit geçirmediğini anımsıyor.

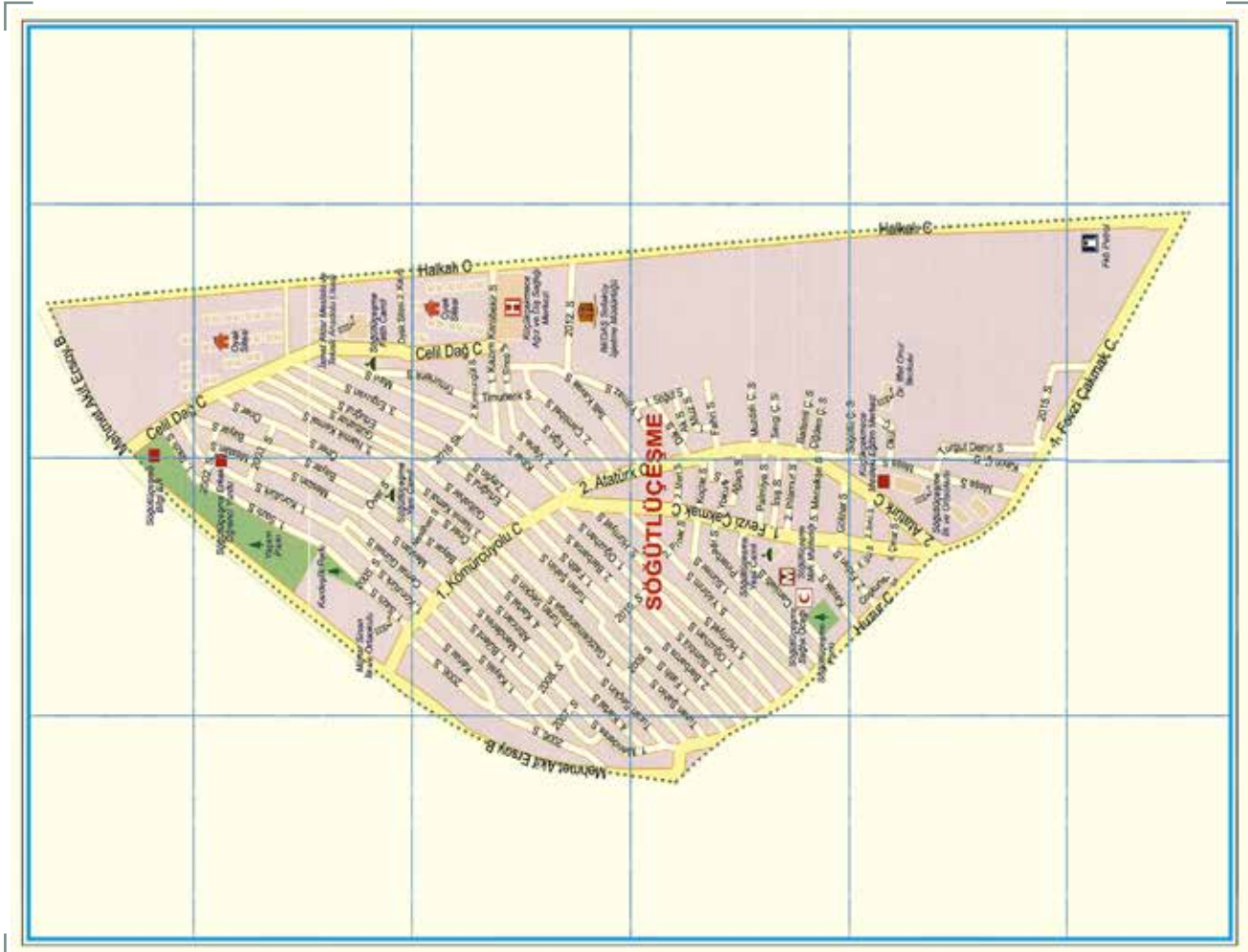
İstanbul'un her yeri sinemadır neredeyse o yıllarda. Eminönü'nde seyyar satıcılık yapan Güneş, "Buradan Beyazıt'a sinemaya giderdik. Hava soğuk, yağmurlu olduğunda ikin-

ci filmi izlemeye Sirkeci'ye giderdik. Ondan sonra üçüncü filmi Kadıköy'de izleyelim, Üsküdar'da izleyelim derdik. Öyle vakit geçerci" diyerek anlatıyor sinema gezilerini.

Aklımızda mahallelinin, renkli kişiliği, insanlarla sohbet eden düşkünlüğü ve anlatmaktaki hevesiyle andığı Muhtar Rüstem Güneş'in bu aktif sosyal hayatı, Kanarya sokaklarına düşüyoruz kendisiyle vedalaşıp. ■

Kanarya Muhtarı Rüstem Güneş
(Küçükçekmece Belediyesi arşivi)

Söğütlüçeşme Mahallesi haritası Küçükçekmece Belediyesi arşivi

İşçilikten Esnafılığa, Oradan Muhtarlığa 54 Yıllık Söğütlüçeşmeli

Söğütlüçeşme Mahallesi Muhtarı Turgut Maden 1969'da Çankırı'dan gelmiş İstanbul'a. Ama uzun yıllar sonra muhtarı olacağı mahalleyle tanış(a) mamış ilkin, biraz dolaşmış İstanbul'un o herkesi kendine hayran bırakan sokaklarında. İstanbul ile 2 yıllık hasbihalin ardından 71'de kısa araları saymazsak eğer, bir daha ayrılmamak üzere Sö-

ğütlüçeşme'ye varıyor Maden'in yolu. "Ben geldiğimde 2000 nüfusu vardı mahallenin." diyor, "Şimdi ise 34000 civarında." Anadolu'dan gelen her emekçi çocuğu gibi çalışması gerekir elbette. Kazlıçeşme Deri Sanayisi'nde bir tornacıda cıracılık yapmaya başlar. Arada memlekete bir de 12 Eylül'den hemen önce askere gider. Onun dışında

'88'in sonlarına kadar deri sanayisidir asıl yaşam alanı. Neredeyse 20 yıllık işçilik hayatının hemen ardından bugün hâlâ açıldığı yerde, Kömürcüyo-lu'nda ayakta olan ve mahallenin en eski kiraat-hanesi olarak da bilinen "Dostların Yeri" adını ver-diği kiraathaneyi açar Turgut Maden.

İşçilikten esnafılığa geçen Maden, emekli olduktan sonra 2004 yerel seçimle-rinde muhtarlık için aday olur bu defa. Kaybeder ama bir daha dener şan-sını. "2009 seçimlerinde bir daha aday oldum, yine kaybettik." diyen Maden öyle kolay vazgeçmez ama. 2014'te bu ısrarın meyvesini alan Maden se-çimi kazanır. 2019'da ikin-ci dönem için de mahalle-

liden destek gören Maden "İnşallah önümüzdeki seçimde yine adayım; kazanırsınız, kazanamayız... Vatandaş bilir. Artık onların teveccühü. En doğru-sunu onlar biliyor. Tercih ederlerse teşekkür ederiz etmezlerse de canları sağ olsun" diyor.

Sinoplular başta olmak üzere, Zonguldaklılar, Kastamonulular ve Bitlislilerin yoğun olarak bu-lunduğu Söğütlüçeşme'de "Bütün bunların hiç-

bir önemi yok. Hepimiz memleketlerimizden ko-pup buraya geldik ve burada beraber yaşıyoruz" diyor Turgut Maden. Mahalledeki neredeyse her-kesi tanıdığını söyleyen Maden ile eski Söğütlü-çeşme'yi, onun Söğütlüçeşme'sini konuşuyoruz.

Söğütlüçeşme Mahallesi Muhtarı Turgut Maden
(Küçükçekmece Belediyesi arşivi)

Trenle Kanarya dura-ğında inip otobüs falan olmadığı için at arabası ile mahalleye çıktıkları-nı anlatıyor Maden. Tek katlı briketten yapılma gecekonduların olduğu, elektrik sisteminin bile doğru dürüst olmadığı, direktten direğe kaçak tellerle elektrik çekildiği günlerin küçük mahalle-sinde doğru düzgün bir altyapı bile yoktur. Atık su kanallarını bile ma-halleli kendi dayanışması ile kurar '88'de.

Ama fiziki yaşam koşullarındaki bunca zorluk ve sıkıntıya rağmen mahallelinin neşesi de eksik ol-maz sokaklarından. '79'da Söğütlüçeşme Yazlık Sineması'nda izlediği bir filmi heyecanla anarken o dönem mahallelinin, özellikle de gençlerin en bü-yük neşesinin mahalleler arasında yapılan futbol maçlarını izlemek olduğunu söylüyor Maden:

“Bizim buranın en büyük hobisi Söğüt Spor’un maçlarıydı. Şimdi Dr. İffet Onur ilköğretim Oku- lu’nun olduğu yerde Söğüt Spor’un top sahası vardı o zamanlar. Yan tarafı da fabrikaydı. Biz o fabrika duvarının üstüne çıkar, duvarın üstün- de maç seyrederdik. Kanarya’dan Güven Spor, Kanarya Spor, Söğütlüçeşme’den Söğüt Spor, Gürün Spor, Altınok, Zafer Spor, Aras Spor... Bir sürü takım vardı mahallede.”

Mahallede birbirine yakın 3-4 sokakta oturan gençlerin bile bir araya gelip futbol takımı kur- duklarını söyleyen Maden’in de birkaç maç Gürün Spor’da oynayan oynadığını öğreniyoruz. Söğüt Spor’un maçları için Çerkezköy’e deplasmana gittikleri günlerden aklında kalan futbolcuların başında ise Orhan-Doğan kardeşler var: “Onlar defanstayken adam geçer top geçmezdi.” diyor.

Geçmişin nostaljisi yine de bir yerde mahalle- linin sorunlarına bırakıyor yerini. Mahallelinin ulaşım sorununa bir çözüm bulunmasını istiyor. Ellerinden alınan Bakırköy otobüslerinin geri verilmesini ve Aksaray’a uzanacak bir otobüs hattının mahallenin ulaşım derdini çok rahat- latacağını söyleyen Turgut Maden mahalleleri- nin çok göz ardı edildiğinden, kendisi muhtar oluncaya kadar mahalle giriş-çıkışlarında ve kavşaklarda mahalleyi işaret eden tabelaların bile olmadığından bahsediyor: “İnsanlar hava- alanından taksiye binip Söğütlüçeşme’ye gi- deceğim dediği zaman bazı taksiciler Kadıköy Söğütlüçeşme’ye götürüyordu.” Bugün artık kreşinden okuluna, parklarından caddelerine pek çok sorunlarının çözüldüğünü söyleyen Maden’e bu keyifli sohbeti için teşekkür edip ayrılıyoruz yanından. ■

Küçükçekmece Çocuk Üniversitesi Küçükçekmece Belediyesi arşivi

Cumhuriyet Mahallesi. Fotoğraf: Küçükçekmece Belediyesi arşivi

“Mavi Köşe”den Muhtarlık Koltuğuna

Tepeden bakıldığında gölün ayaklarınızın altına serildiği, Avcılar’a kadar pek çok yeri görebil- diğiniz, belki de Küçükçekmece’nin manzaraya en hâkim mahallesi olan Cumhuriyet Mahalle- si’nin muhtarı Süreyya Pektaş’ın ofisinde ma- halleye ve Pektaş’ın muhtarlık deneyimine dair konuşuyoruz.

Çocukluğundaki mahalleyi özlemle anıyor Pek- taş; az sayıda evin olduğu, herkesin birbirini ta- nıdığı, evleri koruyan yüksek duvarlara ihtiyaç duyulmadığı, bahçelerde oturulup sohbet edi- len, açık kalan kapılardan endişe duyulmayan günlerden bahsediyor. Küme Sokak’taki evleri- nin çevresinde oynadıkları oyunlar, “Mavi Köşe”

dedikleri köşede, beyaz dut ağacının gölgesinde arkadaşlarla geç vakitlere kadar edilen sohbetler, evlerinin bahçesindeki meyve ağaçlarından yiyen çocukların mutluluğu ve cuma günleri bahçelerine misafir olan kadınların neşesi dün gibi aklında.

Evlerinin mahallelinin sık uğradığı yerlerden biri olmasında bahçelerinin güzelliği kadar, çok uzun yıllar boyunca mahalle muhtarlığını sürdüren babasının da payı var. 1977'den 2007'e kadar Cumhuriyet Mahallesi Muhtarı olarak görev yapar Süreyya Hanım'ın babası. '70'lerin bu mutlu anılarının arasına 80 darbesi giriyor ister istemez. 12 Eylül'den sonra bütün muhtarlardan imza karşılığında mühürleri alınıp görevlerine son verilirken Süreyya

Hanım'ın babası ise görevine devam ettirilir, hatta birkaç gün sonra çağırılarak Yenimahalle mühürü de verilir ve bir süre fiili olarak her iki mahalleye birden muhtarlık yapar. Süreyya Hanım da babasının yanında çalışmaya başlar

muhtarlıkta. Böylece mahalleliyi daha yakından tanır, insanlar da ona alışır. Babasının yanında çalıştığı dönemde mahalleliyle samimi olur, güven ilişkisi kurar çünkü o dönem mahallelinin bütün işleri muhtarlıktan çözülür. "Sen niye

burada çalışıyorsun, git evinde çamaşırını yıka, yemeğini yap diyorlardı. Benim burada olmamdan memnun olmayanlar da vardı. Ama aştık bunları" diyen Pektaş kadın muhtar olmanın önündeki engellerin, yanlış algıların varlığına ve onları zamanla nasıl aştığına da değiniyor.

"O zamanlar burada hep göçmenler vardı" diyor Pektaş; Arnavutlar, Makedonyalılar, Trakyalılar, Tekirdağlılar, Kırklareli'nden gelenler vs. Çocukluğunda tek katlı, iki katlı

bahçeli evlerden oluşan mahallede ne o gün ne de bugün mahalleli arasında bir ayrım olmadığını, insanların birlikte yaşadığını söyleyen Pektaş; muhtarlığın da babasından öğrendiği üzere insanlar arasında ayrım yapmamak olduğunu

Cumhuriyet Mahallesi Muhtarı Süreyya Pektaş
(Küçükçekmece Belediyesi arşivi)

hep aklında tutuyor. Farklı kesimlerden oy aldığı, herkesin muhtarı olduğunu söylüyor. Geçmişindeki en canlı hatıralar ise mahallelerindeki sinemalara gelen Türk filmlerini izlerken hüngür hüngür ağlamaları.

Son olarak, muhtarlığı süresince hiç unutamadığı bir olayı anlatıyor bize Pektaş:

Bu pandemi döneminde bizler bayağı çalıştık. Ben dizlerimin kemiklerinin ağrıdığını hissedirdim bazı günler. Özveri ile çalıştık ve cumartesi pazar günleri bile dinlenmedik. Şimdi adını hatırlayamadığım bir kadını arıyorum, "Ben sizin kapınızın önündeyim, 'Nasılsınız?', 'İyi misiniz?', 'Bir ihtiyacınız var mı?', 'Bir sıkıntınız var mı?'"

diye sordum. "Ben sizin kapınızın önündeyim cama ya da balkona çıkıp bakar mısınız?" dediğimde hüngür hüngür ağlamaya başladı. "Muhtarım" dedi, "O kadar işinizin gücünüzün arasında bana bakmaya mı geldiniz?" "Sizin hiç işiniz gücünüz yok muydu... Benim kapımın önüne kadar geldiniz." "Allah bin kere razı olsun sizden," dedi. "Ne demek yani, bizim görevimiz bu, siz iyiyseniz ben çok daha iyiyim." dedim. "Mahallemiz için buradayım." Bunu ben ölene kadar unutamam.

Bu duygulu anının ardından muhtarlıktaki kadının de uğurlamasıyla ayrılıyor Süreyya Hanım'ın yanından. ■

Cumhuriyet Mahallesi Macera Parkı Küçükçekmece Belediyesi arşivi

II. BÖLÜM

Kanarya'dan Geçenler

Bir şiirin son dizesinde

“*Hatıralarımı yazma tarih sanıyor birileri!*” diyor
Ahmet Telli.

Kanarya’da doğup büyüyenler, çocukken aile-
siyle birlikte Kanarya’ya göçüp tutunmak için
çalalayanlar, bahçeli evlerin çiçekli sokaklarında

tozdan ve çamurdan bahsedenler anılarını an-
lattıkça farklı bir Kanarya çıkıyor karşımıza.

Öğretmenliğinin ilk günlerini Baraka İlköğre-
tim okulunda geçirdikten sonra hayatı burada
öğrenerek geleceği kurgulayan insanlar da var
içinde, bütün bir geçmişin sözlü tarihini ve fo-

toğraflarını anılarında
saklayanlar da. Kimi da-
ğılıp gitmiş memleketin
muhtelif yerlerine, kimi
doğduğu evde yaşama-
ya devam ediyor, kimi az
ötedeki bir sokakta...

Çocukluk arkadaşlarıyla
aynı masayı paylaşanlar
da var, iş hayatında ba-
şarılar kazanıp Atatürk
büstü diktirenler de.

Bülent Kurtar, Fotoğraf: C. Hakkı Zariç

Elbet adı şiir ve felse-
feyle anılan Afşar Timu-
çin de geçiyor Kanarya
sokaklarından. Nesil-
den nesle aktarılan bi-
rikim, değer ve anılar
yeni bir insan profilini
oluşturuyor burada.
Çalışkan, üretken, dü-
rüst ve samimi bir in-
san topluluğu yaşıyor
Kanarya’da.

Anılar Yumağında Kanarya: Bülent Kurtar’la Söyleşi

Dünden bugüne bir Kanarya profili çıkarmak istediğimizde önerilen isimlerin başında geldi Bülent Kurtar. Mahallenin kurulduğu günlerin bir yerinden başlayarak anımsadıklarını paylaştı bizimle. Spor kulüplerinden mahallenin ilk-

lerine, sinemalardan gündelik hayata, ebeden doktora nice şey anlattı bize. Sosyal medya hesabını yönettiği Kanarya’nın Büyük Çocukları ile etkisi ve nostaljisi günden güne çoğalan bir anılar yumağında geçti söyleşimiz.

Kanarya Tepeüstü’nde kurulan ilk evlerden bir görünüm Bülent Kurtar arşivi

Kanarya deyince sizin aklınıza çocukluğunuzuza dair ilk ne geliyor? Nasıl bir Kanarya vardı? Gündelik hayat nasıldı? Siz o gündelik hayatta çocuklar, gençler, yaşlılar nasıl bir hayat yaşıyordunuz?

Kanarya’ya 1965 yılında tren istasyonu kurulduktan hemen sonra geldik.

Nereden geldiniz?

Soğuksu’da oturuyorduk biz Küçükçekmece’de. Oradan arsa aldık. Erzincanlıyız. Babam memurdu demiryollarında. Kanarya’dan arsa aldı, 1965’ten sonra geldik, ev yaptık orada. Biz geldiğimiz zaman Kanarya halkının yarısı Balkan’dı, yarısı da Trakya’dan gelme göçmenlerdi.

O zamanlar çok iyiydi Kanarya, sayfiye yeri idi. İstasyonun altındaki göl kıyısında biz balık tutardık, göle girerdik.

Hangi balıklar çıkardı?

Daha çok kaya balığı, turna balığı. 14 çeşit balık vardı. Yengecinden yılanına kadar, kaplumbağasına kadar, pisi balığına kadar, gümüş balığına kadar 14 çeşit balık vardı. Kefaller falan vardı. Kışın da ördek avcılığı yaparlardı büyükler. Sandalla, teknelerle açılırlardı, tüfekle ördek vururlardı Kanarya’da. Bizim en büyük zevkimiz top oynamaktı o zaman.

Göl Kıyısında Ali Sözer ve Turan Macarcıkoğlu (sandalcılık yapardı), Kanarya sakinleri. Bülent Kurtar arşivi

Nerede oynuyordunuz?

Sahilde arsada başladık önce. Kulüpler kurulmaya başlayınca biz de oraya geçtik.

Sizin top oynadığınız yerde şimdi ne var?

Birisinde mezarlık var, birisi de zaten yukarısı orası şahıslara ait bir arsaydı. Göl spor sahası. Oraya da evler yapıldı. Daha sonra da Kanarya’ya, sahilde etrafı kapalı bir stat yaptılar. Şimdi iki kulüp kaldı zaten, 20’ye yakın kulüp vardı, şimdi 2 tane kaldı. Resmî kulüp amatör kümede oynuyorlardı.

■ ■ ■

Bu takımlar oluşmaya başladığında siz kaç yaşındaydınız?

12 yaşında.

Genç takımlarla oynadınız mı?

Juniorlarla başladım.

Hangi takımın?

Kanarya Spor'da juniorlarda başladık biz. Daha sonra da A takıma yükseldik. A takımdan sonra

da amatör kümeye gittik. Fatih Karagümrük'te oynadık o zamanlar amatör kümede. Daha sonra da Azim Spor diye kulüp vardı oraya geçtik, orada oynadık.

Kimdi o zaman kulübün başkanı?

Değişiyordu. Bizim başkanımız Kanarya Spor'da iken Tevfik Karataş'tı. Arnavut göçmenlerinin takımıydı bizim oynadığımız takım. Kanarya Spor, Arnavut göçmenlerinin takımıydı. Yukarılarda Trakya göçmenlerinin takımı vardı ve aramızda çok büyük rekabetler vardı o zaman.

Öndeki formalı kişi Bülent Kurtar, Kanarya Göl kıyısında antrenman yaparken Kanarya Spor'dalar o sırada. (Bülent Kurtar arşivi)

■ ■ ■

Sahanız neredeydi?

Taş ocakları sahasıydı bizimki. Öyle diyorlardı o zaman. Şimdi mezarlık yapıldı oraya.

Hangi okula gittiniz?

Küçükçekmece. İlkokulu ortaokulu orada okudum.

Okul için Küçükçekmece'ye gidip geldiniz. O zaman Kanarya'da hangi okullar vardı peki?

Kanarya'nın ilk yukarıda yapılan okulu vardı. Bir ara kayma oldu orada. Toprak kayması falan. Çocuklar yürüyerek Kanarya'dan Küçükçekmece'ye gidiyorlardı. Oradaki okullara yerleştirdiler öğrencileri. Yürüyerek konvoy halinde gelirler, akşam da eve dönerlerdi. Bahsettiğim okul şimdiki karakolun olduğu yerdeydi. Daha sonra yaptılar orasını fakat yetmedi okul tabii birkaç tane daha okul açıldı ondan sonra. Taş ocaklarında açıldı, sahilde barakaları açtılar. Daha sonra da orasını İTO'nun yardımıyla betonarme bina yaptılar, çocukları oraya taşıdılar. Daha sonra da Soğuksu'daki ortaokulu yaptılar.

Sizin çocukluğunuz döneminde insanların geçim kaynağı neydi?

İşçilik.

Peki nerede çalışıyorlardı?

Çocuklar zaten ilkokulu bitirdikten sonra sanatta veriyorlardı. Çantacı, ayakkabıcı, kuyumcu... Beyazıt'a gidilirdi iş için genellikle. Ben de Kumkapı'da çantacıda çalıştım. Okuldan ayrılmıştım o zaman. Kumkapı'da inerdik oradan yürüyerek Beyazıt'a çıkardık. Orada çantacıda çalıştım. Si-gortasız. Cumartesi günleri de çalışıyordum.

Nasıl gidip geliyordunuz? Nelerle karşılaştınız?

Trenle. Trene biniyorduk, Kumkapı'da iniyorduk. Oradan yürüyerek Beyazıt'a çıkıyorduk. Bir kere Basıncıköy'de kayma vardı o zaman yukarıdan Basıncıköy'deki blokların oradan. Toprak kayması, heyelan tehlikesi var diye yavaşlıyordu trenler oraya geldiği zaman. 1969 diye kalmış aklımda. Trenden başka burada hiçbir vasıta yoktu. Ne minibüs ne otobüs, hiçbir şey yoktu. Otobüsler çok sonra geldi. O da yani 2 saatte bir, bir tane gelirdi. Gelmezdi bazen de. Öyle periyodik olarak çalışmıyorlardı. İstasyonun altında orada Ahmet Semiz'in Varşova'sı vardı. Ahmet Semiz çalıştırıyordu. Şimdiki anlamıyla minibüs. Tepeye Söğütlüçeşme'ye çıkıyordu. Arkasına 5-6 kişi oturuyor, 5-6 kişi de karşıya. Ayakta da 1 kişi. Zor oluyordu yokuş çıkmak. Ona binip 25 kuruş mu 50 kuruş mu veriyorlar. Onunla yukarı çıkarlardı. Daha sonra başka arabalar da yapmaya başladı işi ama tutmadı.

Güvercin Caddesi'nin 1960'lı yıllardaki görünümü. Bülent Kurtar arşivi

Esnaf hayatı nasıldı?

Bakkallar vardı. Çoğunlukla veresiye çalışırlar. Ay başında gider öderdi babalarımız parayı. Zaten çoğu da demir yolcuymdu. Çoğu demiryolunda, bazıları fabrikalarda çalışırdı insanların, bazıları da dediğim gibi Beyazıt'a giderdi.

Peki kadınlar çalışıyor muydu? Kadınlar ne iş yapardı?

Genç olanlar genellikle tekstil fabrikalarında çalışıyorlardı. Daha sonra Kanarya'ya konfeksiyon geldi.

Hangi konfeksiyon?

İsmiini hatırlıyor musunuz?

Tabi ki. İlk olarak Aydın Atak kurdu. 300 kişiye yakın kadın işçi çalışıyordu ve o kadınların neredeyse hepsi oradan emekli oldular. 4-5 katlı yerdı. İhracat yaparlardı onlar. Daha sonra Penye Lük açıldı oraya.

Neredeydi fabrikanın yeri?

Şahin Caddesi'nde.

Şimdi ne var orada?

Apartman.

Peki nasıl bir yerleşim vardı? Evler nereye kuruluydu? Nasıl yapıları?

Kanaryanın aşağılarını, tren yoluna doğru su basıyordu o zaman. Yazlık yerler vardı. İnsanlar tercihlerini yukarıdan yana kullanıyorlardı. Yukarıda ev yapıyorlardı. Evlerde temel yok doğru dürüst. Hemen briketleri koyup bir gecede yapıyorlardı evlerini.

Gecekondu muydu?

Gecekondu tabii çoğu. Tabii zamanla biraz parayı bulduktan sonra başladılar evleri daha derli toplu yapmaya. Betonarme yapmaya başladılar. Evlerin hepsi bahçeliydi o zaman. Her bahçede çiçekler vardı. Güller, hanımelleri... Birbirlerinden çiçek alışverişi, tohum alışverişi yaparlardı insanlar. Sonra Kanarya'nın en büyük zevki kahvehane ve sinemaydı o zamanlar.

Peki tarım ve hayvancılık var mıydı Kanarya'da?

Yok canım. Herkes kendi bahçesinde bir şeyler yapıyordu.

Buralarda bir tarım bahçeleri falan yok mu?

Öyle bir şey yoktu. Herkes kendi bahçesinde sebze yetiştiriyordu işte. Maydanoz, dereotu, domates, patlıcan, ayçiçeği, mısır kendine yetecek kadar. Tavuk besleyenler vardı kümeslerinde kendilerine yetecek kadar.

Peki yani bu Küçükçekmece döneminde kasaplar, etler çok meşhurdu. Almaya oraya mı gidip geliyordunuz?

Hayır hayır. Bizim de kasaplarımız var. Kasaplar açıldı. 3-4 tane kasap vardı. Altın Kasap vardı o zaman. Şen Kasap vardı Kanarya'da. Etimizi mahalle kasaplarından alırdık ama isteyen de gidip Küçükçekmece'den alabiliyordu. Küçükçekmece biraz daha lükstü. Mezbaha vardı. Çekmece'nin eti Trakya'dan geldiği için çok kıymetliydi. İstanbul'un büyük bir kesimi Küçükçekmece'ye gelir, etlerini toptan oradan alırlardı.

Peki o çalışan insanlar, işçiler izin günlerinde neler yapıyorlardı? Ya da işten çıkıp geldiklerinde boş saatlerini nasıl geçiriyorlardı?

Erkekler kahvehaneye gidiyordu. Eğer yaz aylarındaysa ailesini alıp sinemaya gidiyordu. Sinema boldu. 3-4 tane yazlık sinema vardı. Kışın da kışlık sinemaya gidiyorlardı.

Kanarya Gençlik'in 1960'lı yıllar sonu kadrosu. Bülent Kurtar arşivi

Site sinemasına mı gidiyorlardı? Mehtap Sineması ya da Göl Sineması'na mı? Burada izlediğiniz filmleri hatırlıyor musunuz?

Kartal Tibet, Cüneyt Arkın o zamanlar başrolde olanlardı. Göksel Arsoy. Yani siyah beyaz dönemi aşmıştı o zaman.

Biletle mi giriliyordu? Ne kadardı bilet?

Değişikti. Yazın mesela 1 lira oluyordu. Yazlık sinemalar 1 liraydı o zamanlar. Kışlıklar da 175 Kuruş falandı.

Peki kadınlı-erkekli mi izlerdiniz filmleri?

Haftada 2 defa kadınlar günü vardı. O gün gündüz erkekleri almazlardı ama akşamları karışıktı.

Hangi gün hafta sonları mıydı kadınlar günü hafta içi mi?

Hafta içi salı- perşembeydi herhalde o zaman. Saat 14.30'da kadınlar gelirdi. Erkekleri almıyorlardı. Karışık olduğu zaman herkes giriyordu içeriye. Herkes ailesiyle geliyordu çünkü. Çekirdek alıyorduk. Ayçiçeği, çekirdek çat çat kapalı sinemada da yiyorduk. Herkes kabukla-

rını yere atıyordu. Yazlıkta, sinemanın önünde vardı zaten çekirdekçi. Meşhur bir çekirdekçisi vardı. Yukarıdan geliyordu. Çok tanınan birisiydi. El arabasıyla. Kuruyemişçiler de vardı. Onlardan da alabiliyorlardı. İçeride tabii genç delikanlılar sevgilisini görmek için akşam yazlık sinemaya giderlerdi. Uzaktan bakışılar. Bakışıyorlardı, işaretle tuvalete giderken veya arka tarafta bir yerde buluşup birbirleriyle haberleşiyorlardı. Onlar birbirlerini ancak sinemada görebiliyordu. Uzaktan bakışma. Ailesi yanında çünkü. Saygısızlık yapamıyorsun o zaman. Filme ara verildiğinde herkes büfeye koşar, soğuk gazozlarını alır, getirir işte ailesine birer tane alırdı veya frigolar vardı. Çok büyük saygı vardı yalnız komşular arasında.

Dayanışma nasıldı?

Kimsenin kimseden bir farkı yoktu o zaman ekonomik olarak. Aşağı yukarı herkesin aynı gelir düzeyindeydi. Zaten biz ilk geldiğimiz zaman elektrik yoktu Kanarya'da 65 senesinde.

Su var mıydı?

Su da yoktu.

Nereden karşılıyordunuz su ihtiyacınızı?

Söğütlüçeşme'den, ama biz taşındıktan sonra su geldi. Şehir suyu geldi. 67'de falan da elektrik geldi. Direkler bağlandı. Herkes cebinden verdi, direk taktırdı caddeye. Çoğu evin tulumbası vardı. Tel dolap vardı o zamanlar. Buzdolapları millet palazlandıktan sonra yavaş yavaş almaya başladılar.

Sizin mahallede buzdolabını ilk hangi aile aldı?

İlk olarak biz aldık. Hatta komşularımız gelir bizden buz alırlardı.

Televizyonu ilk kim aldı?

İlk televizyonun elektiriğini direklerden anlıyorduk. Keresteci Hüseyin vardı onun binasına dikildi. O zaman çok görünür bir şeydi televizyon antenleri. Biz de Kanarya'da evine televizyon giren ilk beş aile arasında olabiliriz.

Televizyonu ilk gördüğünüzde kaç yaşındaydınız? Ne hissettiniz o gün?

Doğu Bank İş Hanı'nda yazın çalışmıştım. Doğu Bank İş Hanı'nda televizyonu görüyordum. Oraya kamera koymuşlardı. Televizyona çıkarım diye ikide bir geçerdim önünde televizyonda kendimi göreyim diye. Siyah beyazdı o zamanlar. Haftada bir gün televizyon yayını vardı. Benim abim rahmetli astsubaydı, Grundig marka

■ ■ ■

televizyon aldık. Siyah beyaz, 61 ekrandı.

Eve televizyon geldi...

Haftada 2 defa seyrediyorduk.

Misafir geliyor muydu?

Misafirler çoktu canım. Çay yapardı annem misafirlere, bisküvi ikram ederdi. Komşuluk ve paylaşmak, dayanışmak önemliydi. Tencereler ortak kaynıyor gibiydi.

Çocuklarıyla beraber evlerine gidip komşularınızla yemek yer miydiniz?

Tabii. Biz top oynardık mesela, yorulurduk. Ara verdiğimiz zaman bizim veya arkadaşımızın evine çağırırlardı. Annesi oradan ekmeğin üstüne salça sürerdi, yağ sürerdi, üstüne toz şeker atardı. Yani dayanışma vardı. Ben çok iyi biliyorum ki evi yaptırdığımız zaman ekonomik olarak biraz boşluğa düşmüştü babam. Demiryolcu arkadaşları taa yukarıdan çuvala kömür koyar getirirlerdi bize. Babam da onlara başka türlü yardımda bulunurdu. Babam gişe memuruydu Soğuksu'da. Buradaki kondüktörlerin hepsi Kanarya'da otururdu o zaman, demiryolcular, Trakyalılar. Turşuyu çok güzel yaparlardı Trakyalılar.

Kanarya sakinlerinin yürüyerek geldiği Soğuksu Tren İstasyonu'na dair bir görünüm. 1970'li yıllar. Bülent Kurtar arşivi

■

■ ■ ■

Çok güzel turşu yaparlardı ve biz hiç turşusuz kalmazdık. Onlar tarhana yaparlardı, getirirlerdi.

Dayanışma çoktu çok. İnsanlar dürüsttü.

Peki sonra sizde futbol hayatı başladı.

Başka zevk yoktu ki.

Kanarya'da nasıl bir seyir izledi futbol?

Çocukluktan delikanlılığa geçişte yapacak başka bir şey yoktu. Hobi yoktu o zaman. Top oynayacak çocuk, başka çaresi yok çünkü arkadaşlarının hepsi top oynamaya gidiyor. Pazar günü olduğu zaman sabah saat 09.00'da başlar, akşam saat 18.00'a kadar top peşinde koşardık. Miniklerden başlardı, minikler, juniorlar, c takımı, b takımı, a takımı, tekayütler. 5-6 tane maç olurdu, sahanın etrafı dolardı. İnsanlar gelirlerdi, başka gidecekleri yer yoktu.

Hangi takımlar vardı?

12-13 tane takım vardı o zamanlar. Kanarya Spor, Göl Spor... Göl Spor en eskidir Kanarya'da. En köklü takım odur. '50'li yıllarda kurulmuş. Sonra Kanarya Spor kuruldu. Kanarya Gücü, Esnaf Spor, Azim Spor, Zümrüt Spor, daha sonra Kanarya Gençlik. '66'da kuruldu o da. Takımlar çoğaldı daha sonra.

Siz hangilerinde oynadınız?

Ben Kanarya Spor ve Azim Spor'da oynadım.

Neden değiştiniz takımı?

O zaman sezon kapanıyordu. Kanarya Spor sezonu kapattı mı biz de futbol hastasıyız o zaman. Biz de devam ediyor diye oraya gittik. Azim Spor'a gittim. Kanarya Spor ile Azim Spor arasında çekişme vardı, rekabet vardı...

Sizin en büyük rakibiniz kimdi mesela?

En büyük rakibimiz Olimpiyat Spor'du elbette.

O da Kanarya takımıydı...

Kanarya takımı tabii. Orası hep okumuş çocukların takımıydı. Takımlar arasında tahsil oranı en yüksek olanı Olimpiyat Spor'du. Bizim Kanarya Spor'un kültür seviyesi onlara göre daha düşüktü; işçi kökenli bir takımdı Kanarya Spor.

Olimpiyat Spor'da oynayanlar da işçi çocuklarıydı ama onlar okuyorlardı. Okula gidiyorlardı yani. Yüksekokullara gittiler. Çoğu yüksekokul bitirdi onların. İşte Orhan Selvi de onlardan biridir. Kanarya Spor'un çocukları daha çok fakir olduğu için hepsi ilkokulu bitirdikten sonra işçi oldular. Gittiler sanata girdiler. Mesela Galata-

saraylı Aydın'ın babası Yavuz abi var o oynadı. Kemal abi var eski Fenerbahçeli o oynadı. Kanarya Spor iyi topçular çıkardı ve Kanarya Spor daha faaldi. Emekli oldular daha sonra. Kanarya Spor'dan çok iyi futbolcular çıktı. Mesela konserler yaparlardı Site Sineması'nda.

Site sinemasında sünnet düşünleri olurdu.

Beyaz Kelebekler'i, İsmail Dümbüllü'yü hatırlıyorum. Rana Alagöz-Selçuk Alagöz, Berkant gelirdi. Kanarya Güzelleştirme ve Yardımlaşma Derneği çok şey organize ederdi; Kemal Şahmenoğlu vardı tertipleyci. Muhsin amca muhtar, ondan sonra Hamdi Öz. Mahalledeki yoksul ailelerin faydalanabileceği işlere imza atarlardı, sünnet düşünleri de bunlardan biriydi. Sünnetten önce Eyüpsultan'a götürürlerdi çocukları toplu halde. Eyüpsultan'ı ziyaret ederler, gelirler. Bir cumartesi akşamı sinemada Süleyman Kuşçular da katılırdı tertiplere. Çocuklar için sinema bahçesinin yan tarafına yataklar koyar ve güzel süslerlerdi. Orada toplu sünnet olurlardı. Akşam da konser olurdu, konsere de sanatçılar gelirdi.

Sünnetin masraflarını da konser dayanışmasından öderlerdi öyle mi?

Tabii zaten o gün açık artırma yaparlardı. Avize koyarlardı örneğin açık artırma için. Oradan gelen

parayla karşıarlardı. Çoğu da o zaman tertipleyenler kendi ceplerinden de verirlerdi. Öyle insanlardı yani onlar, o zamanın insanı. Gözetmezlerdi yani, para pul o kadar önemli değildi. Yaptıkları işler daha kıymetliydi onların. Çocuklar sünnet olur, akşam da evlerine giderlerdi. Hem de sünnet düğünü olmuş olurdu. Yapamıyorlardı çünkü durumları iyi değildi. Toplanan para ve derneğin bütçesiyle yapıldı her şey. Dernek makbuzla para toplardı o zaman. Dayanışma vardı. Güzel günlerdi. Çocukların elbiselerine kadar her ayrıntıyı düşünürlerdi.

Peki bir kütüphaneniz oldu mu hiç? Kütüphaneye gidip geldiniz mi? Bir kütüphane hatırlıyor musunuz? Kütüphane kuruldu mu buraya?

Resmî olarak kurulmadı. Bizim Küçükçekmece'de kütüphane vardı okula gittiğimiz zaman. Oradan istifade ederdik. Devletindi ve güzel bir kütüphaneydi orası. İstifade eden oraya giderdi. Hatta bir tane türbe var orada, Abdüsselam Dede Türbesi.

Ekmeğinizi nereden alıyordunuz?

İki fırın vardı, biri Ermeni asıllı Nubarlar'ındı. Onun yerinde bugün de fırın var Kastamonulular çalıştırıyor. Bir de yukarıda, Tepeüstü'nde vardı ama aşağıdaki çok faaldi o zaman. Bütün ekmeği oradan alırdık. Nubarlar fırını satıp ayakkabı işine girdiler.

Kanarya'da konuştuğum neredeyse her insan Akif Soğuksu'dan bahsediyor?

Akif Soğuksu'dan alıyor buralar adını zaten. Aşağıda onun Hürriyet Gazinosu vardı. Soğuksu zaten piknik, sayfiye yeri. Bizim belediyenin Soğuksu tesislerinin altı. Orada iki set vardı, göle doğru.

Havuzlu bir oteli vardı. Çok büyük bir otel. Kimse giremezdi içeri. Oraya sadece politikacılar, yüksek düzeyde memurlar falan gelirdi. Galatasaray kulübü oraya kamp yapmaya gelirdi Metin Oktayların, Turgay Şerenlerin zamanında. Ben gidemedim. Abim gitti, ben küçüktüm.

Akif Soğuksu çok zeki bir adam, o zaman oteli yapıyor ve otelden aşağıya göle otel müşterileri gelsin diye teleferik hattı kurmayı planlıyor. Bu amaçla oraya 2 tane çıkıntı yaptırıyor 30'ar metre civarında. Kum döktürüyor kıyıya. Oradan müşterileri teleferikle göle inip güneşlenecekler, yüzecekler. Bu projeyi hazırladığı aşamada aniden ölüyor.

Ayrıca Soğuksu'da, sahilde sinemacı Latif Tatarilerin evi vardı, yalı gibi. Dönemin gözde olan artistleri Belgin Doruklar, Göksel Arsoylar, Fikret Hakanlar oraya film çevirmeye gelirlerdi. Onun evinde film çevirmeye gelirlerdi. Aynı zamanda da Kulüp Sineması'nın sahibiydi. O yılları hatırlıyorum sadece. Daha sonra Soğuksu'da Kulüp Sineması'nı açtılar. Yazlık olarak açtılar daha sonra da kışlık yaptılar orasını.

lıyorum sadece. Daha sonra Soğuksu'da Kulüp Sineması'nı açtılar. Yazlık olarak açtılar daha sonra da kışlık yaptılar orasını.

Peki çocukluktan gençliğe geçtiğinizde Kanarya'nın nasıl bir değişimi oldu? Ya da kademeli olarak?

Kanarya'da konfeksiyon geldikten sonra ekonomik olarak gelişme gösterdi, fason atölyeleri kuruldu, 3-4 makineli her biri. O atölyeler zamanla büyüdü, Kanarya, Türkiye tekstil alanında bayağı ileri gidiyordu. Konfeksiyon sahiplerinin yaptıkları ilk şey araba almaktı. Çocukları özel okullara göndermeye başladılar. İkinci nesil başladı. Büyüdü ikinci nesil.

Nasıl bir dönüşüm oldu işte o zaman mahallede?

Mahallelerde evler gecekonduluktan çıktı, betonarmeye döndü.

Tekstille mi oldu bu dönüşüm daha çok?

Büyük miktarda. Para girdi Kanarya'ya çünkü. Para girince vasıtalar da girmeye başladı. Minibüs koydular, dolmuş koydular buraya gidip gelmek için. Otobüs başladı gelmeye. Göç başladı.

Buranın en ünlü esnafı kimdi o zaman? Kanarya'nın en ünlü esnafı kimdi?

■ ■ ■

Yüksel Macarcıkoğlu. O halıcılıkla başladı. Beyaz eşya işinde çok bilinen ve sayılan bir insan olarak hayatımızda yer etti. Onun politik hayatı da incelemeye değer.

Sahilde peki balıkçılık yapılır mıydı?

Amatör balıkçılar oldu hep.

Kayıklar, kayıkthane olmadı mı?

Hiçbir zaman olmadı.

Unutamadığınız bir cinayet vakası var mı?

Bizim ilk geldiğimiz sene 1965'te, Bozdağan Caddesi'nde kirada oturduğumuz zamanda, bir yandan da ev yaptırmaya çalışıyoruz. Astsubaylıktan kovulma bir çocuk vardı, annesini öldürdü bıçakla. Sansasyon olmuştu. Gazetelere falan çıktı işte. O vardı öyle bir cinayet olarak.

Tiyatroya gittiniz mi burada hiç?

İzlediğim tiyatro yoktu burada. Biz dışarı giderdik.

Dışarıda nereye giderdiniz, hangi tiyatrolarda kimleri izlediniz?

Çevre Tiyatrosu'na giderdim daha çok Koca-

mustafapaşa'da. Buradan trenle giderdik. Metin Serezli orada oynuyordu. Nejat Uygur'a giderdik. Fatih Şehir Tiyatrosu'nda Münir Özkul vardı o zaman. Zordu gitmek ama gidiyorduk.

Meşhur bir kırtasiyeciniz var mıydı mesela?

Vardı. Necati Yaprak vardı. Kaya Okullar Pazarı vardı ama biz Çekmece'de okuduğumuz için genellikle ihtiyaçlarımızı oradan alırdık.

Buranın meşhur öğretmeni kimdi? Yani Kanarya dediğinizde akla şu öğretmen gelir?

Salim hoca. Salim Kibar. Kanarya'nın en eski öğretmenlerinden.

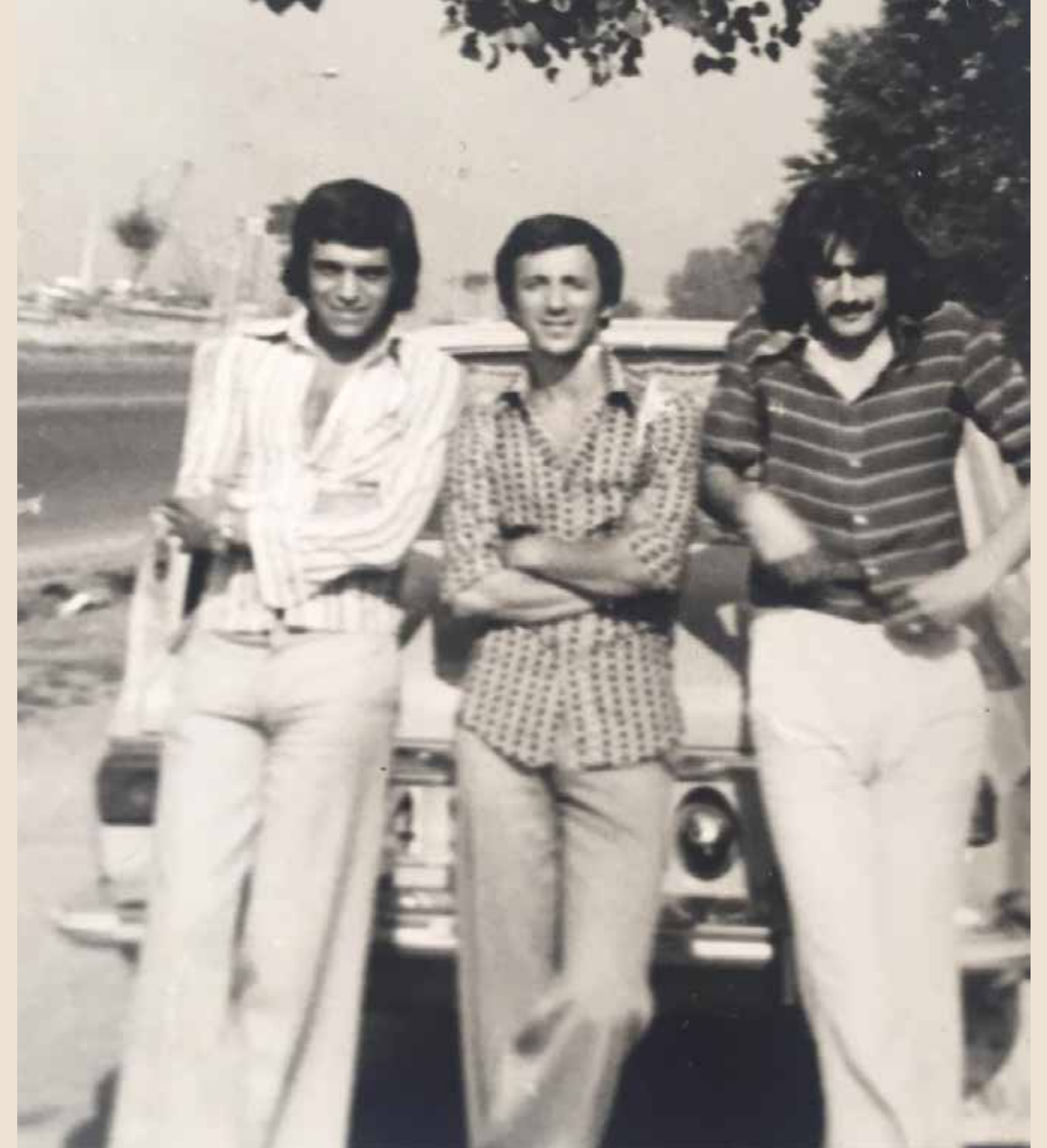
Kanarya'da düğünler nerede olurdu?

Salonlar çok sonra açıldı. Öncesinde herkes evinin bahçesinde yapardı düğünü. Soyadı Töre olan bir arkadaşım. Vefat etti şimdi. Onlar Bozdoğan Sokak'ta düğün salonu açtı, Almanya'dan gelmişlerdi. Binanın da sahibiydi onlar, büyük bir bina, altına açıldı.

Kanarya Güzelleştirme ve Yaşatma Derneği de lokal açtı ama düğün de yapıyorlardı orada.

Hastaneye nereye gidiyordu buradaki insanlar?

■ ■ ■

Sol baştan Selami, Yusuf Yenihayat, Kemal Hoştan Kanarya'da piknik alanından.

■

■ ■ ■

Haseki'ye, Cerrahpaşa'ya, doğum evi vardı Bakırköy'de, Osmaniye'de.

İlk sağlık ocağı ne zaman yapıldı peki buraya?

Çok çok sonraları. Doktor olarak 1-2 tane klinik açıldı çok sonraları. '80'li yıllarda falan açıldı yani. Daha önce yoktu. Çok sonraları Dr. Mehmet Özcan geldi.

Ebesi kimdi buranın? İlk ebe?

Kadriye isminde bir ebe vardı Kanarya'da. 2 kişi vardı soyadını hatırlayamıyorum şimdi. İkisinin de adı Kadriye idi onların. O zamanlar doğumlar genellikle evde oluyordu. Onun yazdığı kâğıtla nüfus kâğıdı çıkarılıyordu çocuğa.

Peki buradaki en büyük dönüşüm nasıl oldu?

Kanarya nasıl değişti? Yani sizin çocukluğunuzla kıyasladığınızda bir bayram sabahında sizin çocukluğunuzdaki Kanarya'da bir bayram sabahı ne olurdu? Nasıl olurdu, nasıl geçerdi?

Şimdi nasıl geçiyor?

Genellikle bayram sabahı mezarlığa gidilirdi. En yakın mezarlık Küçükçekmece'deydi. Oraya gidilirdi, ziyaret edilirdi, geldikten sonra da ev gezmeleri başladı. Küçükler büyüklere gider, büyükler de evde misafirleri beklerdi. Şimdi

komşuluk bitti. Kimse kimseyi tanımıyor artık. Çok eskiler kalanlar geleneği devam ettirebiliyorlar ancak.

Siz eski arkadaşlarınızla görüşüyor musunuz?

Uzun müddet görüşemedik fakat ben Kanarya'nın Büyük Çocukları grubunu kurduktan sonra birbirlerini 40 senedir görmeyenler orada birbirlerini görmeye başladılar. 20 kişi üyeyle başladım. Şimdi 1300 kişiye yakın üyem var orada.

Piknik falan yapıyor musunuz?

Piknik yok. Sadece senede 1-2 defa kahvaltılı toplantı yapıyoruz.

Nerede?

Öğretmenevi salonunda. Değişik yerlerde yaptım ben onu. Firüzköy'de yaptım. Beş defa piknik yaptım bugüne kadar. Büyük rağbet var. Orada insanlar birbirini görüyorlar, kadınlı erkekli. Çocukluktan tanışan insanlar. Birbirlerini 30-40 sene sonra gördüler tabii. Ağlayarak birbirlerine sarıldılar, buluştular, telefonlarını aldılar. Resim çektirdik, resimler çekildi birlik beraberlik içerisinde ve birbirlerini aramaya başladılar. Çok büyük iltifatlar aldım ben oradan halen de devam ediyoruz. ■

■ ■ ■

1960'lı yıllardan bir detay. Bülent Kurtar arşivi

■

Soğuksu'dan Kanada'ya Erzurum'dan İstanbul'a Afşar Timuçin

Fotoğraflar: **Kadir İncesu**

Demiryolu ayırmıyor sadece, birleştiriyor da, uzağı yakınlaştırıyor, ulaşımı kolaylaştırıp zaman armağan ediyor insanlara. Etrafında yerleşim alanları genişliyor, ulaşmanın kolaylığı ve rahatlığı demiryolu hattını çekim merkezi haline getiriyor nihayet ve insanlar için bir yaşam merkezi oluyor bölge.

Sadece bu değil, demiryolu çalışanları da “demirağlarla örülü” memleketin dört bir yanında sabah akşam hizmet etmekle, evlerine ekmek götürmekle memur değil miydi? İşçisinden memuruna, yöneticisinden mutemedine nice insan demiryolunda üstlendikleri görevle emekli oldu ve hayata değer kattı.

Soğuksu'da çatısız bir ev

1955 yılının sonbaharında, Adana'dan kalkıp Soğuksu'ya gelen kamyon yükünü boşaltıp homurtuyla yoluna devam ettiğinde geride kalan baba ve oğulun başlarında çatı yoktu. TCDD'den emekli baba metrekaresi 25 kuruşa bir arsa almıştı Soğuksu'da, temelini attırıp duvarlarını çıkmıştı ama daha çatısını yaptıracak parası ve fırsatı olmamıştı.

Afşar Timuçin ve babası Adana'dan yükledikleri eşyalarını getirip Soğuksu'daki arsalarının üstüne dikmeye çalıştıkları eve yıktıklarında, başlarında bir çatı yoktu. Çıkınlarını açıp karınların doyurdular ve yıldızların altında dinlenerek geçirdikleri gecelerden ilkinin rüyasına yattılar. Uzun sürmedi, yağmur yağış altında da kaldılar ama nihayet çatıyı da tamamlayıp

■ ■ ■

evi yaşanır hale getirdiklerinde, birkaç aydır Afşar Timuçin'in dayısının Sirkeci'deki TCDD lojmanında yaşayan annesi ve kız kardeşi de yeni evlerine taşınmış oldu. Artık bütün aile bir aradaydı. Soğuksu'nun sırtlarında pek de yerleşim yoktu, etrafları bomboştu ama bir arada olmayı önemseyen aile bundan şikâyetçi değildi.

Tren rayları kıyısında geçen çocukluk

Afşar Timuçin de TCDD ailesinde büyüyen çocuklardan biriydi. Babasının TCDD'deki görevi nedeniyle memleketin birçok yerinde, raylar arasında geçti çocukluğu. Isparta'da babasıyla yürürken, çocuk Afşar'ın çarşıdaki tabelaları okuduğuna tanık olan babası çok geçmeden oğlunu okula yazdırdı, okuma yazma bildiği için ilk yıl sınıf atladı ve okula ikinci sınıftan başladı Afşar. 1945 yılında Gaziantep'te Fevzipaşa'da başladı okul hayatına. İlköğretimi bitirdiğinde ortaokula git-

Göğe yükselen ağaçları, az ileride ışıldayan gölün, tıkır tıkır işleyen demir yolunun, uzaklara bakmanın sırtlarında yaşadılar uzun yıllar. Zamanla evlerinin etrafına yeni yapılar kuruldu, yeni komşuları oldu, mahalle yeni sakinler edildi ve kalabalıklaştı ama kiradan kurtulup evlerine başını sokan aile, kendi yağında kavrulmaktan mutluydu.

mek istedi elbet ama Fevzipaşa'da ortaokul yoktu. Pekçok demiryolcu çocuğunun yaptığı gibi yaptı o da trenle en yakın ortaokula gidip gelmeye başladı. Yakın geçmişte yaşadığımız deprem felaketiyle onulmaz yaralar alan ve yıkıma maruz kalan İslahiye kasabasına trenle gidip gelerek ortaokula devam etti. Bu taşıma okul hayatı babası 1951 yılında emekli oluncaya kadar sürdü, sonra Adana yılları başladı, Tepebaşı Ortaokulu'nu bitirip liseye başladı.

Üniversite hayalinde İstanbul

Gençliğe adım atan Afşar üniversite okumak istediği için ailenin yeni rotası İstanbul oldu. Adana'da üniversite olmadığı için oğlu okusun için İstanbul'a taşındı aile.

Bir yazın işçisi, edebiyatımızın bir emekteri, felsefeye, etik ve estetiğe onca emek veren 1939 Manisa Akhisar doğumlu Afşar Timuçin'in İs-

tanbul, Küçükçekmece, Kanarya ve nihayet Soğuksu hayatı böyle başlamış oldu.

*Bir günlük çocukluğa bin yılını verirdin
Ama çocuk olmadın bir gün bile
(Büyük insan gibidir benim yavrum.)
Sen şimdi sessiz bir deniz kıyısında
Dönüşsüz büyümüşlüğüne durmadan
Panayırlar balonlar kayıklar özlüyorsun*

■ ■ ■

Afşar Timuçin 2015 yılında PEN Türkiye Şiir Ödülü'ne değer görüldü.

Okulla birleşik iş hayatı

İstanbul Erkek Lisesi'ni bitirip İstanbul Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde felsefe öğrencisi olan Afşar Timuçin trenle gidip geldiği üniversite yıllarında ev ekonomisine katkıda bulunmak için bir yandan da çalışma hayatına katıldı. Muhasebecilik de yaptı çığırtkanlık da çevirmenlik de yaptı tezgâhtarlık da. Annesi ev kadınıydı ve babasının

emekli maaşıyla geçinmeleri pek mümkün değildi. Soğuksu'daki üç odalı evlerinde elektrik ve su yoktu. Hatta komşuları bile yoktu ilk zamanlarda, semt çok da yerleşik sayılmazdı. Yaz kış hep dışarıdaydı Afşar Timuçin. Okulda olmadığı zamanlar çalışıyor, geç saatlerde işten eve dönüyordu ama gidiş dönüş de bir çileli hal almıştı.

■ ■ ■

Elektrikli trende geçen zaman

1955 yerel seçimlerini kazanan Demokrat Parti kara treni kaldırıp elektrikli trenleri sürdürdü sefere. Banliyöde bir ulaşım sıkıntısı başladı bir hayli zaman. Sefere çıkan trenler aniden duruyor, elektrik kesintisinden dolayı beklemek zorunda kalıyordu. Neden sonra işler rayına girdi, tren seferleri aksamamaya başladı ama yaklaşık bir yıl boyunca bu süreç bütün yolcular için bir çileye dönüştü. Dura kalka kaç saate ulaşacağını kestiremez oldu kimse, herkes işine, okuluna ve akşamında da evine geç kaldı.

Kanada’da geçen yıllar ve tekrar Soğuksu

*Bir seferden döneriz seninle bazı akşamlar
Gün bulutları açık mora boyadıktan az sonra
Bile bile karanlığın bizi kalın örtülerle örteceğini
Son ışıklara dolarız koş a koş a gene de*

Kız arkadaşının ardından Kanada'ya gitti Afşar Timuçin. Üniversite eğitime Kanada'da devam etti. Fransızcasını daha bir pekiştirdi ve orada evlendiler. 1967 yılında Kanada'nın Québec eyaletinde Montreal Üniversitesi Felsefe Fakültesi'nden başarıyla mezun oldu.

Afşar Timuçin geri dönüşlerini ve karşılaştığı tabloyu Gülsüm Cengiz'e aşağıdaki gibi aktarıyor. Bizim de yazıda kaynak olarak kullandığımız kitaptaki alıntıda Soğuksu'nun değişen yüzü ve insanların dair ayrıntıları sıralıyor Timuçin.

Bu sırada şair Eray Canberk ve eleştirmen Ömür Candaş ile arkadaşlık eder oldu Afşar Timuçin. Arkadaşları Soğuksu'daki evlerine gidip gelmeye başladı.

Bir yandan üniversite eğitime devam eden Afşar Timuçin aldığı eğitimle çevirmenlik de yapmaya başladı. Öte yandan dönemin edebiyat çevresinde bir yer edindi kendine ve arkadaşlarıyla paylaştığı zamanda edebiyata kafa yordu.

1965 yılının başlarına kadar Soğuksu'da ailesiyle birlikte yaşadı Afşar Timuçin.

“1967 sonbaharında Kanada’dan döndük. Gidecek başka yer olmadığı için Soğuksu’da ki eve gittik. Ama evin durumu çok kötüydü. Eşim öyle bir yerde yaşamaya alışık değildi. Annem babam hastaydı. Kız kardeşim evlendiği için yalnız kalmışlardı. Annemle babamı oradan kurtarmak gerekiyordu. Ayrıca Soğuksu bozulmuştu o dönem; bazı gazinolar randevu evi gibi çalışıyordu. İki üç ay orada yaşadıktan sonra, borca girip Ataköy’deki evi aldık. Kayın biraderim de yardım etti. Annem ve babamı yanımıza alıp hep birlikte yaşamaya başladık. Son dönemde onlarla birlikte olduğuma çok memnunum. İkisi de benim kollarımda öldü; babamı 1970’te, annemi ondan birkaç yıl sonra kaybettim.” ⁴

⁴ Gülsüm Cengiz, Bir Edebiyat Durağı Küçükçekmece, Küçükçekmece Belediyesi Kültür Yayınları, 1. Basım 2021, sf.182.

■ ■ ■

İşsizliğin getirdiği zorunlu gurbet

Zaman aralığı verdikten sonra yurda dönmek de işleri çözmiyor kuşkusuz. Bir emekli çocuğu olan Afşar Timuçin Türkiye'ye döndüğünde eşiyle birlikte işsizlikle karşılaştı. Neyse ki onlara kucak açan ailesi ve Soğuksu'da başlarını soka-cakları bir ev vardı. Neden sonra Erzurum Atatürk Üniversitesi 3600 TL maaşla onu işe aldı ama arkasından dosyası gidince kadro vermeyip okutmanlıkla yetindiler, maaşı da 250 TL'ye düştü. 1968-1970 yılları arasında Erzurum Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Fransızca okutmanlığı yaptı. Bir yandan da İstanbul Üniversites Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde, Prof.

Dr. Macit Gökberk'in yönetiminde “Descartes’in Bilgi Kuramının Temellendirilişi” konulu doktora tezine çalıştı ve tezini 1970'te tamamladı. Aynı yıl “Ayrılıkta Söylenmiş Bir Aşk Türküsü” şiiriyle “1970 TRT Başarı Ödülü”ne layık görüldü.

Doktorayı bitirince Erzurum'daki okutmanlıktan istifa ederek İstanbul'a döndü Afşar Timuçin. Üniversiteden hocası Adnan Benk'in davetiyle Meydan Larousse'a giderek çeviri bölümünde işe başladı. 1971-1972 yılları arasında burada Fransızca bölümünde redaktör olarak çalışmalarını sürdürdü.

Afşar Timuçin Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı'nda 2015 yılında konuşma yaparken.

■

Afşar Timuçin Türkiye Yazarlar Sendikası Genel Başkanı Adnan Özyalçiner ile

Yazın hayatına dair

1972 yılında felsefe yazıları ve çevirilerine ağılık verdiği Felsefe dergisi'ni arkadaşı Tuncer Tuğcu ile birlikte çıkardı. Dergi ilk sayısını Ekim 1972'de yayımladı.

“Yağmur İnceden Yağar” romanı, 1972'de Cumhuriyet gazetsinde tefrika edilen Afşar Timuçin 1975'te yakın arkadaşı Eray Canberk ile Kavram Yayınları'nı kurduysalar da bu girişimleri uzun soluklu olmadı. 1977 yılında da Felsefe dergisi'nin yönetimini tek başına üstlendi. 1978 yılında da İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvar'na kadrolu olarak atandı. 1992 yılında

profesör olan Afşar Timuçin 2001 yılında Kocaeli Üniversitesi Felsefe Bölüm Başkanlığı'nı üstlendi, bu görevde bir süre kalan Timuçin 2006 yılında bu üniversiteden emekli oldu.

Afşar Timuçin edebiyatımıza şiirler ve romanlar kazandırmakla birlikte felsefe incelemeleriyle de öne çıkan yazarlar arasında oldu. Dünya edebiyatından yaptığı çeviriler edebiyatımıza ışık tuttu, ayrıcalıklı okuma deneyimleri kazandırdı. Sayısız ödüllерinin yanı sıra 1997'de Truva Şiir Ödülü'nü, 2004'te Homeros Emek Ödülü'nü, 2015'te Pen Yazarlar Derneği Şiir Ödülü'nü aldı.

Anılarda kalan Soğuksu

Soğuksu zamanlarına ve orada olan evlerine ilişkin Gülsüm Cengiz'e şu açıklamaları yaptı Afşar Timuçin:

“Orada arsa spekülasyonları yaptılar. ‘Yanlış yere ev yapmışsınız’ dediler. ‘Sizin arsanız burası’ deyip başka yeri gösterdiler. Annemle babam ölünce arsayı kız kardeşime bıraktım. Kardeşim kendi yararına arsa devrini yaptırdıktan sonra oraya 3-4 katlı apartman yaptı. Ben mal sevmiyorum, miras sevmiyorum, insan ilişkilerini bozar. Türkiye'ye döndüğümde birileri beni zengin etmek istediler; danışmanlık teklif edip ‘Biz söylemeyelim, kaç para istiyorsan sen söyle’ dediler. Hiçbirine yüz vermedim, tekliflerini kabul etmedim. Eşimle birlikte çalışarak iki çocuğumuzu büyüttük, yetiştirdik. Eşim Yüksel'i 2000 yılında kaybettim.”⁵

Demiryollarında çalışan babasının görevi gereği memleketin birçok yerini dolaşan Timuçin ailesinin evladı Afşar, 1955 yılında geldiği Soğuksu'dan çok da uzaklaşmadı. Küçükçekmece onun için bir milat oldu, orada gördükleri yaşadıkları, paylaştıkları ve aile hayatı yaşamı boyunca ona yol gösterdi, aynı zamanda yazdıklarını etkiledi.

Bir şiirinde de dediği gibi:

Düşerim sandılar dönüp baktılar

Gülerek geçip gittim

Evet, ben tek başımaydın

Onlar yalnızdılar

Umudu ve direnci yazdıkları ve yaşadıklarıyla büyötmeye, dayanışmaya ve paylaşmaya devam ediyor Afşar Timuçin. ■

Eray Canberk, Gürol Sözen ve Afşar Timuçin

⁵ A.g.e. sf. 187

■ ■ ■

Şaban Karabaş, Şahin Caddesi üzerindeki Güzellik Salonu adlı berber dükkânında, ustası Mehmet Baysu'ya çıraklık ederken, 1975.

Aynası ve Kanaryasıyla Teksin Erkek Kuaförü

Zamanı gelir ve gideriz. Bazen mutluluktan, bazen kederden, bazen öylesine, bazen sadece gitmektir bir berberde olma hallerimiz. Koltuğun üstüne konulan taburede kesilen saçlarımız biraz da çocukluğumuzdur, zamanla değişir işin biçimi, ayakları yere değmeyen hallerimiz geride kalır ve yıllardan beri süren

alışkanlıklarımızın ilk adımlarından bu yana kurduğumuz dostluk ilerleyip gider yıllar yılı. Berberler biraz da arkadaşımızdır. Sırlarımız, sorunlarımız, sevinçlerimiz saklıdır onların belleğindeki arşivde. O dükkâna çıraklar gelip gider, kimi kalıcıdır ve kalfalıktan ustalığa evrilip kendi müşterilerini çoğaltır dükkânda. Bir yer-

■ ■ ■

de uğrak yerimizdir berberler. Çay içer, sohbet ederiz. Yarenlerimiz gelir oraya. Gitmeden önce arayıp saati kavilleştirdiğimiz de olur, çat kapı gittiğimiz de, gidip beklediğimiz de hani... Mahallenin bir kara kutusudur berberler. Kanaryaları, sabah akşam türkü çalan radyoları,

makasları, tarakları, usturaları ve önlükleriyle kendine saklar bildiğini ve dinler. Arada konuşur, arada ses eder ya da siz gazetenizi okurken o çay söyler bir yandan, sıranın gelmesini beklediğiniz yerde zamanı sizi için olanaklı ve katlanılır kılar bir yerde.

Ramazan Karabaş ve damadı Alaattin Demir tıraş esnasında.

Bakmanın öğrenme biçimi: Çıraklık

Lüleburgaz'da göçmen kökenli bir ailenin oğlu olarak dünyaya gelen Şaban Karabaş ilkokul birinci sınıftan ikinci sınıfa geçtiği dönemde geldi Kanarya'ya. 8-9 yaşlarında geldiği mahallede yaşadı ömrü boyunca. 13-14 yaşlarında berber çıraklığına başladı ve yaklaşık 50 yıldır Kanarya'da berber esnafı olarak açıyor dükkânını her sabah.

Gözleriyle öğrendi mesleği ilk, bakarak anlamaya çalıştı. Makası eline alıp bıyık düzeltmeye başladı sonra, ense düzeltti, sakal sabunladı, yavaş yavaş geçti saç tıraşına.

1972 yılında Arnavut lakaplı Ekrem Gür'ün dükkânında başladı çıraklığa, bir süre Mustafa Özalgıç'a çırak oldu Şaban Karabaş. Adanalı Mehmet Baysu'nun dükkânında peştamal bağ-

■ ■ ■

ladı ve ustalığa geçip saç tıraş etmeye başladı. Ortanca Caddesi'nin çıkışında, Şahin Caddesi üstünde yer alan dükkânda usta oldu genç berber. Şakrak Kuşu Sokak'taki dükkânda berberlik yapan başka insanların, çıraklık eden başka çocukların bugün bile olması Kanarya için bir başka tarih, bir başka okuma konusu elbette.

Söğütlüçeşme'de, Fevzi Çakmak Caddesi üzerinde babası genç Şaban'a dükkân açtığında, 16 yaşındaydı mesleğin yeni erbabı. 4 yıl sonra, 10 Kasım 1984'te askere gitti Şaban Usta. Geldikten sonra, kısa süre Yeşilköy'de bir berberin yanında kalfalık ettiyse de, 15 Ağustos 1988'de Balıkçı Caddesi'nde yeni dükkânını açtı. O günden beri Kanarya sakinlerine Teksin Erkek Kuaförü'nde hizmet ediyor Şaban Karabaş.

Günlerin getirdiği

Mahalleye geldiği günden, çocukluğundan beri aynı adreste oturuyor, Kuğukuşu Sokak, çocukluğundan gençliğine, gençliğinden orta yaşlılığına ona ev sahipliği yaptığı gibi, yaşlılığına giden yolda da aynı sokakta, aynı evde ve Kanarya'da kalmayı planlıyor Şaban Usta.

“Zamanla çok şeyler değişti Kanarya'da” diyor. Bir yandan günlük temizliğini yapıp arayan müşterilerini randevu defterine kaydediyor, bir yandan kahve hazırlıyor bize konuşmamız

Balıkçı Caddesi No: 17'de kapılarını sabaha açan Teksin Erkek Kuaförü'nde işleri zamanla büyüttü Şaban Usta. Üç koltukla açılan dükkân yetmez oldu gelen müşterilere, dükkânın karşısına taşıdı Teksin'i ve yedi koltukla, yeni kalfalarla devam etti yoluna. 1993 yılından 2005 yılına kadar burada saç kesti, sakal tıraşı yaptı. Mal sahipleri binayı satınca da tasfiye etti dükkânı.

Elbet bir yerde kendine karşı olduğu kadar müşterilerine karşı da sorumlu değil midir berberler? Pelikan Sokak No:8'de ufak bir dükkân açtı sonra, bu dükkânda bir süre çalışıp 9 numaraya geçti ve 18 yıldır, aynı adreste dünden bugüne kalan müşterilerinin saçlarını, sakallarını tıraş ediyor.

esnasında. “Sosyal ve kültürel faaliyetler çok farklı hale geldi, çok göç aldı Kanarya. Karadenizli ve Trakyalı ve göçmenlerin kurduğu Kanarya bir zamanlar Türkiye'nin enbüyük mahallelerinden biriydi.”

Dükkânının hemen karşısındaki yazlık sinemadan bahsediyor bize sorumluz üzerine. Kanarya'nın meşhur Site Sineması. Sinemanın kurucularından Nihat Bey'i, onun kişiliğini, zengin birikimini ve insan olma hallerini anlatıyor. Ni-

■ ■ ■

hat Bey de onun müşterileri arasında. Yazlık sinemalar, kışlık sinemalar, gündelik hayat, kültür ve sanat, dostluk ve komşuluk, iş ve arkadaşlık hep anılarında Şaban Usta'nın. Yıllardan beri gelip giden müşteriler var. Kuşaktan kuşağa aktaran dedesi, oğlu, torunu bir ailenin yaşlanan ve yetişin erkeklerini tıraş ederek zamana karşı açıyor dükkânını. Şu an yaşları 70-80 ve hatta 90 olan müşterileri var Şaban Karabaş'ın, dükkânı açtığı günden beri, onda tıraş olan insanların sayısını kendisi de bilmiyor elbet.

“Bir berber fark eder mi müşterisinin arada başka berbere tıraş olduğunu?” diye soruyorum. “Velev ki bir toplantıya yetişmesi gerekti, ve-

lev ki iş görüşmesine girecek ya da tatilde tıraş oldu, size geldiğinde fark eder misiniz saçlarında makas izlerinin değiştiğini?”

“Edilmez mi?” diyor. “Meslekte eski olduğumuz için fark ediyoruz elbette. İnsan berberini kolay kolay değiştirmez, içine sindikten sonra çocukluğundan itibaren berberi ile çok olağandışı sorunlar yaşamazsa, değiştirmez. Hatta öyle bir müşterimiz var maliyede uzman. Çok önemli bir sözü var ben onu böyle yeri geldi mi hep söylerim, der ki ‘insan hayatta üç kişiyi değiştirmez avukatını, muhasebecisini ve berberini’. Daha eskilere dayanırsam ‘berber, kasap ve terzi değişmez’ derlerdi.”

Ramazan Karabaş 15 Ağustos 1988 yılında, askerlik dönüşü Balıkçı Caddesi No: 37'de açtığı Teksin Erkek Berberi'nde.

Geçen zaman ve öğrettikleri

Galatasaraylı Aydın Yılmaz çocukluğunda Şaban Karabaş'a tıraş olmaya başlamış, babası da yıllardan beri gelip giden müşterilerinden. Çeşitli yaş gruplarından, çeşitli mesleklerden Kanarya sakinleri gelir dükkâna.

“Eskiden Söğütlüçeşme'den Kanarya'ya insanlar yürüyerek gelirdi; işçi kesimi bu bölge olduğu için me-

Çıraklar, anılar, rastlantılar ve müzede tıraş

2000 yılından beri Teksin Erkek Kuaför'ünde yalnız çalışıyor Şaban Usta. Bir berber ustasının yapması gereken her şeyi yaptığı gibi bir çırağın işlerini de kendisi üstleniyor. Evvelinde çok çırak yetiştirip mesleğe kazandırmış olsa da bir yerden sonra yalnız çalışmayı tercih etmiş. Zorunlu eğitimin uzatılması nedeniyle çocukların çalışma süreleri kısaldı ister istemez. Sadece yaz tatillerinde 2-3 ay çıraklık edilerek öğrenilecek bir meslek değil berberlik. Zaman ve sabır istediği için bu neredeyse mümkün kalmamış çırak yetiştirmenin. Elbet Büyük Şehir Belediyesi'nin açtığı kurslarda, sertifika programlarında yetişen insanlar oluyor, yeni nesil berberlerin yetiştiği bu kurslarda işin esnaflığını öğrenmelerini pek de mümkün görmüyor Şaban Usta. NerEden baksan en az üç yıl bir göz dolgunluğu olması gereken çıraklık eğitiminin günümüz şartlarında hayata geçirilmesi olası görünmüyor.

sela gün içinde esnafın fazla işi olmazdı ama sabah saat 05.30'dan 09.00'a, işe gel git saatlerinde insanlar hayata erken başladılar. Akşam mesaisi de saat 18.00'den sonra başlar, gece yarısına kadar sürerdi. Bütün esnaf ayaktaydı. 2000 sonrası gelen göçle birlikte nüfus arttı, üzücü olaylar yaşanmaya başladığında da akşam erken kapatmaya, evlerine gidip sakinliği orada yaşamayı tercih etti mahalle esnafı.”

Yaşlanan, artık dükkâna gelecek takati kalmayan ya da hasta olan müşterilerini evlerinde tıraş ediyor Şaban Usta. Kendisinin saç tıraşı geldiğinde de yetiştirdiği kalfalarını tercih ediyor.

“Bir müşterim beni aradı, Çağlayan Adliyesi'n-de ‘Osmanlı döneminden bugüne olan mübaşir elbiselerinden tutunda dedi hâkim savcıya da çalışma şartlarını mumyalaştırdık böyle bir çalışma yaptık’ dedi İstanbul Üniversitesi'nden bu işin uzmanı insanlarla beraber çalışmışlar; ‘burada işte saç şekillendirme kesim fön gibi mumyaların üstünde bir çalışma yardımcı olabilir misin?’ diye sordu. Hiç aklıma gelmemişti böyle bir şey, insana hizmet verdik bugüne kadar. Söz konusu kişilerin dönem fotoğraflarını istedim. Gençlik yılları, orta yaşı, ileri yaşı gibi dönemleri var o fotoğraflara bakarak balmumundan yapma dönem insanların saçlarını kesip biçim verdim.”

Değişen şeyler, zamanın şimdiki yüzü

Zaman değişti Kanarya'da. Birbirini tanıyan insanlar, selamlaşan esnaflar, günaydınlar, hayırlı işler, iyi akşamlar değişti. Yüksek yapılara gerek duydu mahalle, insan nüfusu arttıkça yabancılaşma başladı. Göğe yükselen apartmanların içinde kurulan hayatlar içe dönük gündelik çıkmazlar üretti haliyle. Kimse komşusunu tanıyamaz oldu, merhabalar seyreldi maalesef.

2010-2014 yılları arasında İstanbul Erkek Berberler Odası'ndaki seçimlere de muhalif bir kadroyla katılmış Şaban Bey. Malum meslek odalarında gelenekçi bir seçmen kitlesi olduğundan kazanamışlar seçimi. İstanbul'daki ilçelerin neredeyse tamamında bütün berber dükkânlarını gezerek oy istemiş, seçim çalışması yapmışlar ama hey hat... Kaybettikleri seçimden sonra bir daha heves etmemiş oda yönetimine Şaban Usta. Meslekte 30. yılını doldurduğunda aldığı teşekkür plaketi de kaldırmış boya badana işleri araya girince.

“Yurtdışından gelen müşterileriniz oluyor mu?” diye soruyorum arada...

“Kesinlikle var!” diye yanıtlıyor hemen. “Burada daha önce bizden hizmet alıp tıraşımızdan ya da sohbetimizden memnun kalan insanlar

izne geldiklerinde ya da izinden dönmek üzerelerken ve arada gelip tıraşını olur pek tabi.”

Yazılım mühendisi bir oğlu var Şaban Usta'nın onu tıraşını da kendisi yapıyor.

Pandemi döneminde hepimiz ekmek yaptık, hepimiz yemek tarifleri verdik ve aldık ve fırsatı olan herkes evde tıraş oldu.

Kimi kendi kesti saçlarını kimi eşinden, çocuğundan, aile bireylerinden birinden ricacı oldu. Bu sürede işleri kesat gitti berberlerin. Yasaklar, onların işini de engelledi ama zamanla açılımlar başladığında herkes berbere koştu nihayet. Kanarya sakinleri hariç değil berber koltuğunda soluğu alan insanlar arasında. Şaban Usta bu sürece de adapte oldu, dükkânı dezenfekte etti, maske ve mesafe kuralına olduğu kadar uydu, tek kullanımlık havlu peçeteler kullandı, eldiven taktı. ■

Ramazan Karabaş'a İstanbul Erkek Berberler Odası'ndan verilen bir teşekkür plaketi.

Hukuk Müzesi'nin TEMELLERİ ATILDI

'Geçmişten günümüze yargı giysileri' sergisi, İstanbul Adalet Sarayı'nda açıldı. Sultanahmet Adliyesi'nden getirilen duruşma salonu da sergileniyor

İSTANBUL Adalet Sarayı'nda "Geçmişten günümüze yargı giysileri" sergisi açıldı. Osmanlı, Tanzimat Dönemlerinden günümüze kadar yargı mensuplarının giydiği giysiler, daktilolar ve Sultanahmet Adliyesi'nden getirilen tarihi duruşma salonu sergilendi. Sergide yer alan giysilerin tasarımını ve fikir sahipliğini İstanbul 1. Fikri Sinai Haklar ve Hukuk Mahkemesi Yazı İşleri müdürü Esin Öney yaptı.

Hayati ARIGAN

MÜZEYE DÖNÜŞECEK

Öney serginin Hukuk Müzesine dönüştürüleceğini söyledi. İstanbul Adalet Sarayı Mehmet Selim Kiraz Konferans salonu fuaye alanında yer alan sergi ziyaretçilerin büyük beğenisini topladı. Sergide 1955 yılında yapılan Sultanahmet Adliyesi'nin en eski duruşma salonlarından birinde, şehit Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim Kiraz, mahkeme heyetinde hayata gözlemini yummuş ilk kadın hakimlerinden Adalet Yılmaz, hakim Orhan Gündem, avukat Aytekin Özveren, katip ve mübaşirin cansız mankenlerinin bulunduğu yargı sahnesi yer aldı.

İstanbul Adalet Sarayı'nda açılan Hukuk Müzesi'ndeki maketlerin peruklarını Ramazan Karabaş kişilerin fotoğraflarına bakarak yeniden düzenledi. 16 Kasım 2022 tarihli Sözcü Gazetesi'nden bir haber.

Mehmet Arif Tungul, Baraka İlkokulu bahçesinde, 3 B sınıfı öğrencileriyle bir arada. 18 Mayıs 1970.

Kanarya'dan Kanada'ya Bir Öğretmen: Mehmet Arif Tungul

Bir mahalle Kanarya. Barakalardan yapılma bir ilköğretim okulu. O okulda öğrenciler, öğretmenler. Ders çıkışı çocuklarını okulun önünden almaya gelen aileler. Resmî ve dini bayramlar, okulda ve derste olan bitenler. Liseyi bitirip yedek öğretmen olarak barakalardan yapılma okulda vekil öğretmen olarak görev yapan Mehmet Arif Tungul'la öğrendikleri, öğrencileri, Kanada yılları ve Kanarya'ya dair yaşadıklarını konuştuk.

Hocam sizin ilk görev yeriniz, resmî olmamakla birlikte, Baraka İlköğretim Okulu'ydu değil mi?

Evet, Baraka İlköğretim Okulu'nda 1969 yılında vekil öğretmenlik yaptım. Benim öğretmenliğim ilk kez burada başladı. Burada dediğim Kanarya İstasyonu'nun altındaki Baraka İlkokulu. Gerçekten barakalar içerisindeydik ve okul müdürü de Vehbi Demir idi, şimdi hatırlıyorum.

Yüksel Bey diye bir öğretmen hatırlıyorum, bu galiba Almanya'da trafik kazasında öldü, Almanya'ya giden öğretmenler içerisindeydi. Yine Yaşar Hoca vardı. Kısa süre ve zamanlarda öğretmenlik yaptım.

Nasıl bir gündelik hayat vardı, hayat nasıl devam ediyordu?

Zaten kaç baraka vardı orada, çiftlidir biliyorsunuz barakalar, bir barakada iki taraf vardır arkalı önlü. Dört tane baraka olması lazım, sekiz sınıf. Bir de ayrıca küçücük bir tuğladan yapılmış müdür odası vardı. Sınıflarda soba var, bildiğiniz soba, odun ya da kömür yanıyor, pencereler bildiğiniz klasik barakalar. Günümüzdekiler çok moderndir belki ama o zamanlar öyle bir şey yok.

Siz hangi dersleri veriyordunuz?

Ben ilkokul öğretmeniydim. Bakırköy Lisesi'ni bitirdim. Liseyi bitirdikten sonra vekil öğretmen olabiliyordunuz, ayrıca birkaç ders almanız gerekiyordu hepsi bu. Yani lise mezunları ilkokul öğretmeni olamıyordu ama benim bitirdiğim sene, olabiliyordu. Trakya'dan gelen göçmenlerin çocukları ağırlıktaydı öğrenciler arasında. Sade bir yerdik Kanarya, evler tek katlıydı, cadeler geniş değildi, istasyonun karşısındaki sokak o kadar dardı anlatamam.

Orada öğrenciler yetiştirdim. Öğretmenlik hayatımın ileri dönemlerinde bir dershanenin Türkiye başkanlığı yaptım. Çok ilginçtir burada, o çocuklar beni buldular. Sınıflar kalabalık değildi, en fazla üç çocuk oturuyordu ders sıralarında ve kız çocuklarının okula gönderilmemesi diye bir şey söz konusu olmadığından sınıf mevcudu kız erkek karışık öğrencilerden oluşuyordu.

Çocukların aileleri hangi ekonomik sınıftan geliyordu?

Göçmen, işçi, demiryolcu veya esnaf çocukları vardı.

Öğretmenler için aynı soruyu tekrar etsem?

Yaşar Bey'i anımsıyorum, Karadenizliydi. İlericisi, muhafazakârı, doğulusu, batılsı neredeyse her kesimden ve sosyal sınıftan öğretmen vardı. Ama neredeyse tam kadro 15 Aralık 1969 tarihinde meydana gelen TÖS Boykotu'na katıldı. Bütün okul öğretmenleri neredeyse eksiksiz katıldı boykota.

Nerede yaptınız boykotu, nereye gittiniz?

Derse girmedik, boykot bu. Tabii o boykottan dolayı birçok insan soruşturma geçirdi. Ben öğrencilerle ilgili şunu söylüyorum: Halk çocuklarıydı. Herkes çocuğunu okula gönderi-

■ ■ ■

yordu. O dönemlerde böyle 7 yaşına gelip de okula göndermeyelim diye bir şey söz konusu değildi, devletin kısıtlı olanaklarına rağmen her öğrencinin gideceği bir okul vardı. İnsanlar parayla okula gitmiyorlardı. Liseler de bugünkü gibi değildi. Kanarya'da ortaokul sonra açıldı ama, başlangıçta iki ilköğretim okulu vardı. Bir tanesi Kanarya Baraka İlkokulu bir tanesi daha yukarıda Kanarya İlköğretim Okulu. Ortaokulda okumak isteyenler Çekmece'ye ya da Yeşilköy'e giderlerdi Ama liseye Çekmece Lisesine gel-

meye başladılar çünkü mecbur kıldılar, Bakırköy Lisesi artık almıyor. Şunu biliyor musunuz acaba? '60'lı yılların başında, ben '63-64 yılında geldim, bir tek Bakırköy Lisesi var. İzzet Ünver yok, Bahçelievler yok, Zeytinburnu yok.

Peki barakadan yapılı döneme ne zaman geçildi?

Ben '72'de Kanada'ya gittim. Tanık olmadım yapılı döneme geçiş sürecine.

Kanarya'daki baraka okulunda bir 23 Nisan töreni, Bayrakların önündeki kişi Küçükçekmece Belediyesi Baş Kâtibi Turgut Direk. (Bülent Kurtar arşivi)

■ ■ ■

Peki siz dini ve milli bayramları nasıl kutladınız burada, ne gibi törenleri olurdu?

Milli bayramlar o yıllarda Türkiye'nin her tarafında mükemmel bir şekilde kutlanırdı. Hele küçük kentlerde, mesela ben Gümüşhaneliyim. İlkokul ortaokul orada okudum. Müthiş bir şekilde... Milli bayramlar küçük yerlerde inanılmaz kutlanırdı çünkü en büyük şenlikler olurdu. Kurtuluş gününde, Cumhuriyet Bayramı'nda, 19 Mayıs'larda inanılmaz kutlanılırdı. Dini bayramlarda o yıllarda işte olanaklar şeker, çünkü çikolata nereden bulacaksın, bir de harçlık verirlerdi hizmetten dolayı, bir de Kızılay kumbarası takardık boynumuza.

Sizin aileniz de burada mı yaşıyordu, Kanarya'da mı oturuyordunuz?

Hayır, ben Çekmece'de oturdum.

Kanarya'da öğretmenlik yapıyordunuz.

Evet öğretmenlik yaptım.

Peki yıl sonu ne tür törenler düzenlediniz?

23 Nisan'da çocuklarla beraber yürüdük. Trampet çalarak Kanarya'nın içerisinde bir gösteri yaptık. Halk memnuniyetle alkışladı evlatlarını.

Derslerden bahseder misiniz? Dersleriniz nasıl geçirdi?

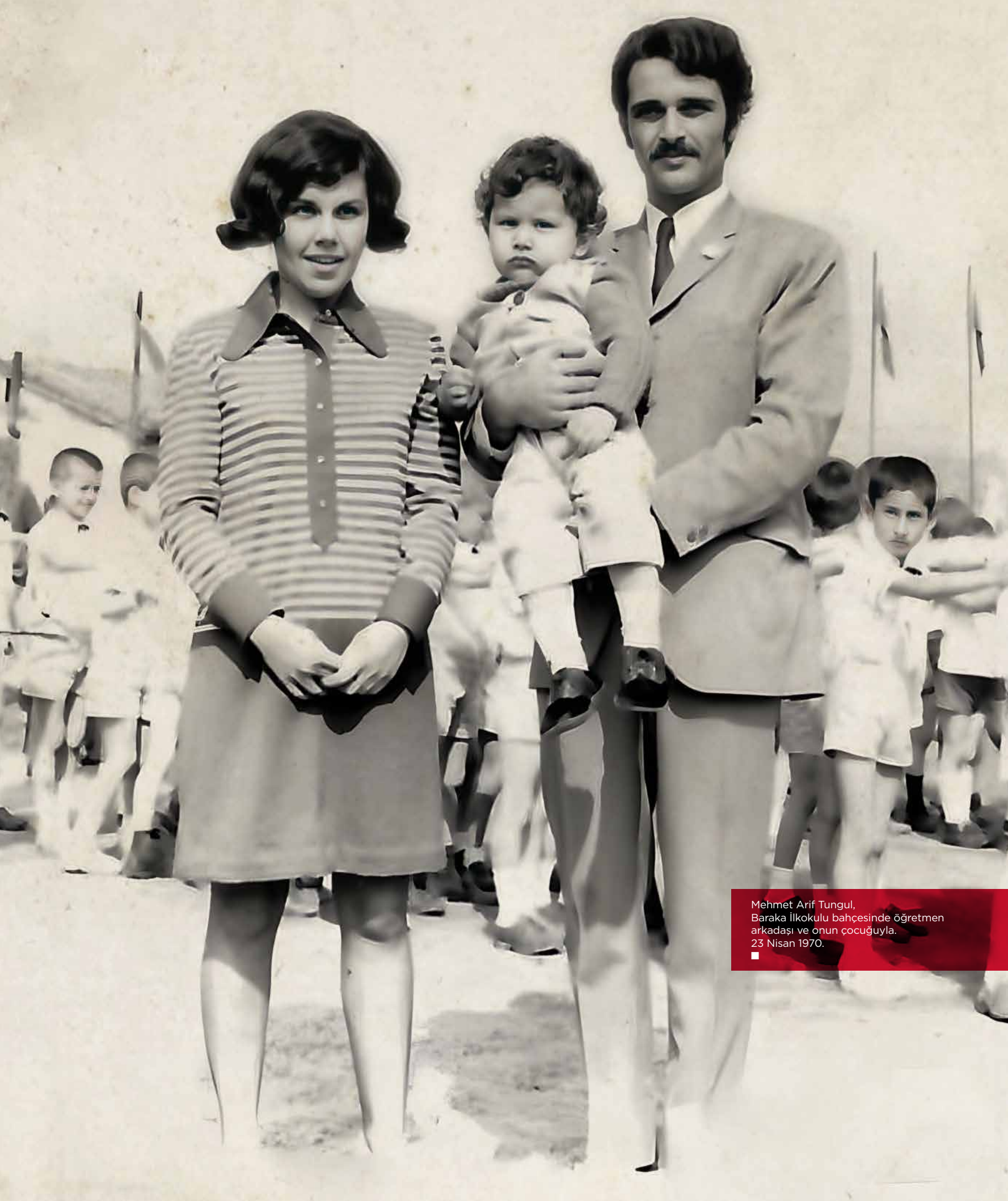
Bir öğrencim vardı Şadan'dı galiba ismi, beşinci sınıfa gidiyordu, Ziya'ydı babasının adı, adam kasaptı. Böbrek ve kalp getirtmiştim ona, sınıfta o böbreği ve kalbi keşip o gözeneklerini göstermiştim, çocukların bu pratik bilgiden çok etkilendiklerini anımsıyorum.

Kanarya'da nasıl bir sosyal hayat vardı o zaman?

Sakindi. İnsanlar işe gidip gelir, çalışır, dinlenir, piknik yapar ve yine iş günü çalışmaya dönerdi. Sinemalar vardı, yazlık sinemalar; önce bir taneydi sonra bir tane daha açıldı, nüfus popülasyonu fazla değildi. Tek katlı evler, araç gereç yok sokaklar boş...

Okulla yani bu öğrenci velilerinin okulla ve öğretmenlerle ilişkileri nasıl?

Çocuklarını almaya gelirlerdi. Daha yukarıda bulunanlar gelirlerdi. Çünkü çocuklar ders çıkışı yalnız başlarına eve dönmekte zorlanırdı. Ama ablası gelirdi, ama annesi ama teyzesi, halası neyse fakat çoğu aile okuldan çocuklarını almaya bizzat gelirdi.

Mehmet Arif Tungul,
Baraka İlkokulu bahçesinde öğretmen
arkadaşı ve onun çocuğuyla.
23 Nisan 1970.

Siz Kanada'ya gitmeye nasıl karar verdiniz?

Kanada'ya gitmek çok ilginç, ben vekil öğretmenlikten sonra Belediye'de işe girdim.

Hangi belediye?

Küçükçekmece Belediyesi'nde Su İşleri'nde çalıştım. İstanbul Üniversitesi'nde de ikinci sınıfta istediğim bölüme, felsefeye geçtim. Bir yandan okuyorum bir yandan da belediyede çalışıyorum. Bir gün bir filme gittim, orada Kanada'yı gösteriyor, buzlar içinde. Ağaçlar kar, dağlar harika. Sabah işe işe gidip imza atıyorum. Akşam çıkarken imza atıyorum ama gün içinde arayan soran yok. O sürede biraz para biriktirdim.

Bir gün Tepeüstü'nden aşağıya inerken bir arkadaşım ile karşılaştım, elinde bir mektup var. Bir servisi kullanarak başka ülkelerden insanlarla mektuplaştığını öğrendim. Servisin adresine yazdım, Kanada'dan mektup arkadaşı aradığımı bildirdim. Suzan diye siyahi bir kadın ile mektuplaşmaya başladık. 6-7 ay sonra Suzan Türkiye'ye geldi. Amacım gitmek. Suzan gelip gidiyor, üç ay sonra bir daha geliyor, 1971 Şubat başı ben de Kanada'ya gittim nihayet.

İki gün sonra beni aldı, göçmenlik bürosuna gittik, yetkili kişiye dedi ki 'Eğer bu beyi göç-

men yapmazsanız onunla evleneceğim.' Göçmenliğimi kabul ettiler ve 33 gün sonra oranın göçmeni oldum çalışma karnemi vesaire aldım.

Neler yaptınız Kanada'da?

Quebec Üniversitesi'ne başladım, çünkü İstanbul Üniversitesi o dönemlerde bugünkünden çok daha üst sıralarda yer alıyor. Hitler döneminden kaçan Alman hocaların İstanbul Üniversitesi'ne gelmiş olması önümüzü kendiliğinden açtı. İstanbul Üniversitesi'nde dünya çapında hocalar ders verdiği için beni hemen kabul ettiler. Ondan sonra, çalışmaya başladım.

Özetle söylüyorum, çok yalnızım kimse yok. Hiçbir kimse yok, o zamanlar Türkiye'de telefon da yok biliyorsunuz evlerde. Bir mektup yazıyorsunuz bir haftada geliyor. Aileniz size bir haftada yazıyor, bir hafta daha geliyor, 21 gün sonra siz ancak iletişim kurabiliyorsunuz. Kimsen de yok şu yok bu yok, hiç kimse yok, para var ama kimse yok.

Kaç yıl kaldınız orada?

Bir buçuk yıl aşağı yukarı. Hesap et ki beni Türk Kültür Cemiyeti yönetim kuruluna atadılar, niye biliyor musunuz? Çünkü doktor, profesör, doçent var ama toplansan 20-30 kişiyiz

■ ■ ■

ancak. Bir gece tertip ediyoruz biz folklor öğreniyoruz ama bir yabancı kişi giriyor derse. Nihayet döndüm.

Döndüğünüzde burada eğitiminize devam ettiniz mi?

Döndüm, artık gideyim vatandaşlıktan çıkmak istemiyorum. Öğrenciliğimi kabul etmiyorlar. New York’a ataşeliğe müracaat ediyorsunuz ama ataşelikte sağlıklı ortam var, göçmen kartım olmasına rağmen kabul etmiyor. Bana bir güvenecek birisi vereceksin, diyor. Senin bütün sorumluluklarını alacak bir insan, nereden bulacağım ben böyle bir insanı? Alamadık mı? Vatandaşlıktan çıkacağım o zaman öyle askerlik yapmak var, istemedim vatandaşlıktan çıkmak, dönüp geldim askere almadılar mı beni? Çünkü silahaltında asker fazlası varmış. Ve tekrar girdim üniversiteye.

Ne zaman bitirdiniz üniversiteyi?

Hemen bitirdim ya iki buçuk sene sonra.

Hangi yılda?

1977’de. O günden beri de felsefe öğretmenliği yaptım. Zonguldak Bartın, sonra Sefaköy Lisesi, Sağmalcılar Lisesi

Sefaköy Lisesi’nde hangi yıllar çalıştınız?

İki dönem çalıştım, biri ücretli çalıştım 1977. 10 Kasım’dan önce çünkü tayinim çıktı Bartın’a gittim. 1977 demek ki Haziran-Temmuz-Ağustos-Eylül gibi çünkü 10 Kasım’da başladım göreve, Bartın’a. Bartın’dan döndükten sonra, Sefaköy Lisesi ya da Sağmalcılar Lisesi, ikisinden biriydi unuttum, en son 1984’te Çekmece Lisesi, 1987-1988 işte bu Emre Kınay’ı okuttuğum sene Ali Sunal’ı da, Erol Altaca’da okuttum.

Peki siz daha sonra Kanarya bölgesi ile irtibatınız sürdü mü?

Hayır hep buradaydım, hep Çekmece’de oturuyorum.

O yıllarla şimdiki Kanarya’yı ya da aradan geçen zamanda gözlediklerinizi birkaç cümleyle nasıl özetleyebilirsiniz?

Bütün Türkiye’de olduğu gibi, nüfus hareketliliği oldu, göçler oldu. Kanarya’da ise şöyle bir durum oldu: Eskiden Trakya’dan gelen göçmenler söz konusuysen belli bir zaman sonra göç dalgasının yüzü Doğu’ya döndü. Kanarya şimdi iyice kavram yerindeyse tam bir kozmopolit bir şekle büründü. Eskiden dar olan sokaklar şimdi iyice dar oldu. Trafik sorun oluyor,

■ ■ ■

hatta tren istasyonundaki yol bile çok büyük sorun. Göl tertemizdi eskiden, suyunu içebirdiniz o kadar temizdi ama şimdi doğa kirlendi doğa tahrip oldu.

Bir soru daha soracağım size, burada öğretmenliğe başladığınızda bu Kanarya, bu o baraka okulu, o öğrenciler buradaki hayat size ne kattı? Siz onlara ne kattınız?

Benim mesleki olarak orada unutmadığım şeyler var. Sınıfa girdiğim öğretmenliği bilmiyorum çünkü ne

merhaba ne günaydın diyebildim öğrencilere, oturdum sandalyeye. Çocuklar ayağa kalkmışlardı. Sınıfa giren öğretmen ilk derste öyle der ya ben şaşırdım daha doğrusu, kimse de bana bir şey söylemedi. Anladım ki bu işi ben kendim öğreneceğim. Birisinden bir yardım beklemek gerekmiyor. Gözlemlerim öğretmenleri, diğer-

Mehmet Arif Tungul okul bahçesinde Suna Akçasayar, Gülseren Hanım ve bir öğretmen arkadaşlarıyla birlikte. Mayıs 1970.

leriyle, öğrencilerle konuşmalarını gözlemledim. Bu benim ilk öğretmenliğimdir o öğretmenlik bana çok şey verdi dediğim gibi, deney ve gözlemin ne kadar önemli olduğunu öğretti. Bir de demin bahsettiğim gibi ilkokul öğrencisinin öğretmene bakış açısının ne kadar önemli olduğunu öğretti.

Siz buraya ne kattınız?

Aklıma hep sınıfta yaptığım deneyler geliyor. Çünkü o kalbi, o böbreği orada

kesen hiçbir öğretmen olmadı. Mesela karışım olayı anlatılırken ben yine hatırlıyorum; çiviye bakır tel sarıp da pille beraber mıknaş çekim gücü deneyleri yaptım çocuklarla. Aradan geçen zamanda o barakalarda okuyan çocuklardan öğrendiklerim, onlara öğrettiklerim ve orada yaşadıklarım yol gösterdi bana. ■

■ ■ ■

Ayaktakiler, soldan: Haldun Alanbay, Levent Ünüvar ve Cevdet Topaloğlu, oturanlar bilinmiyor, Kanarya Tren İstasyonu önü, göl kenarındaki çayır, 1972.

Kanarya'daki 13. Evden Günümüze: Levent Ünüvar

Kanarya'da geçen zaman, insanlar, evler, ilişkiler ve komşuluklar. Çocukluk günlerinden şimdiki zaman değişen ne varsa, anılar ve tanıklıklar saklı takvim yapraklarında. Levent Ünüvar'la eski günlerin Kanaryasını, gündelik hayatı ve yaşadıklarını konuştuk.

“1959 yılında ailecek Kanarya'ya geldiğimizde dokuz yaşındaydım. Çocuk aklımla dönüp et-

rafıma baktım. Açıklıktı her yan. Taş ocakları tarafı, Tepeüstü tarafı dahil, Kanarya'da on iki tane ev vardı. Biz on üçüncü evi yaptık.”

Samatya ve Fatih'te çocukluğunun ilk yılları geçen Levent Ünüvar, karmaşık zamanın acılı boşluklarına da tanık olmuş, 6-7 Eylül olaylarında yaşananlar da o çocuk aklıyla saklı kalmış belleğinde. Selanik'ten İzmir'e, savaştan Mithat Paşa

■ ■ ■

Lisesi'ne uzanan bir geçmişi var aile anılarının. Akhisar'da tanışıp evlenen anne baba, göç yolları, kirada evler, büyüyen çocuklar. Göç. Mübadeleden getirdikleriyle Akhisar'da edindikleri bir yana, ailenin iki tarafı da bir göçten yerleşik Türkiye'ye. Kayseri ve Denizli zamanlarından sonra Akhisar yurt oluyor kendilerine. Bir hayat kurup dünyanın sabahına artık bu topraklarda uyanıyor, burada çalışıyor, öğreniyor ve öğretiyorlar. Evlenip çocuk sahibi oluyor, işe girip çalışıyor, üretip hayata ve insana katkı sağlıyorlar.

Sonra yine göç başlıyor, göç duygusu bir yerde yerleşik olmakla sınıyor insanı. Kaygısı ve ümitleriyle geliyor. Başka yerde yaşadığında daha iyi olacak sanki her şey, büyük denizde boğulduğunda daha başka olacak ya da gelmekte olan yeni aile bireyleri için, büyümekte olan çocuklar için gelecek daha iyi olanaklar sunacak herkese.

Ver elini İstanbul.

Birkaç ev, birkaç adresten sonra Kanarya'ya yerleşiyor aile. Anne, baba ve üç çocuklu ailenin yeni evi Kanarya'da. Evlerini, sokaklarını soruyorum Levent Ünüvar'a:

Balıkçıl Caddesi üzerinde Zümrüdüanka Kuşu Sokağı. Eski camiye ilk yapılan yerin bir iki sokak arkasında. Eskiden zaten Kanarya yok gibi

bir şeydi, o düzlük olan arazi tamamıyla bataklık, sazlıktı ve ördekler akın ederdi oraya. Hiç kimse oraya ev yapmazdı çünkü arazi sulaktı. Herkes Tepeüstü'ne çıkardı, ama daha sonraki yıllarda aşağısı değerlendirildi.

Kanarya'da 1957'de başlayan yerleşik hayat Akhisar'dakilerin satılıp artı değere katılmasıyla daha bir pekişti ve bir apartmana döndü aynı sokaktaki ev. Gecekondu ile başlayıp apartman olarak yükseldi Ünüvar ailesinin yapısı.

Yeşilköy'deki ilkokul yılları da bir başka ayrıntı. Kanarya'nın yolları, gündelik hayatı, ulaşımı, eğitimine ilişkin bilgiler veriyor bize. Levent Ünüvar'ın çocukluğu ve okul yılları ayrıntıları gün yüzüne çıkarıyor o günlerden. Kanarya'da istasyon yok o zaman, Soğuksu İstasyonu'nu kullanıyor insanlar mecburen.

Yeşilköy İlkokulu'na gittim, o dönemde Kanarya'da okul yoktu. Çizmelerimizi çekerek tren rayının üzerinden yürüye yürüye giderdik. Çamurlu yollardı. Gelirdik ben çizimleri göl kenarında yıkardım pantolonun üzerine çizimleri giydirirdim. Babam orada çizimleri birine bırakırdı ayakkabıları emanet. Ayakkabılarını alırdı, oradan trene binerdik. Babam, Yeşilköy tren istasyonunda indirirdi beni oradan okula giderdim.

■ ■ ■

İlkokulu 1959-1960 yıllarında Yeşilköy’de okudum. Hatta 1960 yılında ihtilal olduğunda oradaydım; ilkokul 4 ya da 5. sınıftaydım. Sonra yine aynı okulda ortaokul bölümüne başladım. Ortaokulu da Yeşilköy’de bitirdim.1962 yılının kış günlerinden birinde Küçükçekmece Nükleer Araştırma ve Atom Reaktörü açılışı oldu. Biz çocuktuk, hep beraber tren yolu üzerinden Yarımburgaz’a yürürdük. Bir arabayla Cemal Gürsel geldi o zaman ki Cumhurbaşkanısı Orgeneral Cemal Gürsel. Bizleri sevdi.

Büyükçekmece gezisinde Kanarya sakinleri. Levent Ünüvar sağ başta ayakta, önünde oturan beyaz gömlekli Nejat Erbaş, fotoğrafta en sağda, ayakta beyaz gömlekli Şadan Paril 23 Mayıs 1972

üzerinden yürürdük, Kanarya’da oturan halk tren yolunun üzerinden gider aşağı yukarı 2 km kadar. Ondan sonra sağa doğru döner Kanarya’ya doğru tren yolundan ayrılır. Bu esnada tabi tren gelirken bölgelerde hep kornalarını çalarlardı ki tren geliyor haberiniz olsun. Buna rağmen çok insanımızı kaybettik.

Sizin gelmenizle on üç ev olan mahallenizde zamanla nasıl bir değişim ve dönüşüm gösterdi? Neler oldu mahallede, neler değişti?

Herkes kendi arsası üzerine bir gecekondu yapmıştı. Bulgaristan ve Yugoslavya’dan göç aldı bölge, çalışıp biriktiren ve geleceğe yatırım yapan insanların olduğu yoksul bir mahalleydi. Kanarya’da zamanla insanlar çok güzel bahçeli evler yaptırdı. Mesela bizim de öyleydi. Gidip Yenimahalle’den, Kazlıçeşme’den İtalyan gül

■ ■ ■

bahçelerinden çiçekler aldı insanlar. Rahmetli babam çiçeğe çok meraklıydı oradan çok güzel güller aldık. Evlerimiz ve bahçelerimiz güller içindeydi. Hatta biz o dönemde 1964-1965-1966 senelerinde havlumuzu alır, şortumuzu giyer yukarıdan aşağıya arkadaşlar toplanarak göle gelirdik denize. Pırlıl pırlıldı.

Kanarya içerisinde hatırladığınız, tanıdığınız esnaflar var mıydı?

Olmaz mı? Mesela ilk muhtarımız Muhsin amcanın tüp bayii vardı. Hem dükkânı işletir hem de muhtarlık yapardı. Ondan sonra Şahin Cad-

desi’nin hemen başında 1001 Çeşit vardı. Site Sineması’nın olduğu o caddede Kanarya Mağazası vardı Yüksel Macarcıkoğlu oranın sahibiydi. O dönemlerde mahallede üniversite okuyanlar iki elin parmaklarını geçmezdi. Nüfus sayımı olur bizler görevde oluruz, sandıklar olur müşahit yazılır ve sayımlara katılırdık. İki kasap vardı mahallede. Ayrıca bakkallar da vardı ve oradan alışveriş yapardık.

Elektrik ve su olanaklarınız nasıldı?

Söğütlüçeşme’ye gider, testilerle içme suyunu alırdık. Yan komşumuz evine su çektiydi biz de uzun zaman onlardan aldık ihtiyacımız olan suyu.

Ayaktakilerin ortasında, eli tüfekli kişi, Levent Ünüvar, sağdaki Erdim Erözbek. Dr. Sermet Balaban ikilinin ortasında oturan kişi. Yarımburgaz, Altınşehir mağaralarının önünde bir av günü.

■ ■ ■

Biz bir süre elektriği kaçak kullandık yandaki komşudan. Saat takıldı ve gelen faturaya göre masrafları paylaştık. Yıllarca öyle bir kabloyla idare ettik. Mahalleye ayrıca vidanjörlerle su dağıtılırdı.

Trenin dışında nasıl bir ulaşım vardı?

Hiçbir ulaşım yoktu. Sadece trenle gidip gelirdik bütün mahalle.

Gölün kıyısında nasıl bir hayat vardı?

İstanbul yalnız surların içindeydi. Halk hafta sonları pikniğe gelirdi insanlar buralara ağaçlık, ormanlık bu bölgeler ve göl pırıl pırıldı. Denizle birleşik biliyorsunuz. Ben buradan hem kaşıkla turna balığı bir de zıpkınla çok balık avladım.

Balık çeşitleri aklınızda mı?

Burada Mersin balığı yakalandı. Onun resmi neredeydi biliyor musunuz, Küçükçekmece’de Salim Bey Sineması’nın tam altında küçük bir kahve vardı, çok küçük, ufak yani çayhane diyelim artık. Orada onun duvarında asılı resmi vardı, burada Mersin balığı yakalandığına dair. Ağlarla balığa çıkılırdı, kefal ve daha pek çok balık çeşidi yaşardı buranın temiz sularında.

Foklar olduğu söyleniyor. Fok gördünüz mü?

Fok hatırlayamıyorum.

Haliyle piknik de bir gelenektir burada neredeyse?

Müthiş hem de. Yer bulamazsınız. İstanbul’un birçok yerinden gelen insanlar aileleriyle burada piknik yapar, hafta sonları dinlenirdi. Biz de top oynardık geniş çayırlarında.

Siz de top koşturdunuz mu, bir takımda oynadınız mı?

Galatasaray genç takımında oynadım. 1966-1967’de. Maç var diye götürdüler bizi Ali Sami Yen Stadı’na, tahminen 70-80 kişi vardık. İçimizden iki kişi seçtiler takım için, biri bendim.

Galatasaray’da Bülent Ünder teknik direktörlük yaptı sonradan. Hem Bakırköy Lisesi’nde takımında beraber oynadık biz onunla, sonra Galatasaray genç takımında oynadık. O sonra A takıma geçti, benim sakatlıklarım, rahatsızlıklarım vardı, futbolu bıraktım ama İstanbul Üniversitesi’nde oynadım. İstanbul Üniversitesi ilk spor kulübü üyesiyim. Başkanımız Kaya Çilingiroğlu’ydu.

İstanbul Üniversitesi’nde mi okudunuz?

Ben iktisat fakültesinde okudum. İktisat Fakültesi takımında futbol oynadım. İstanbul Üniversitesi’nde yönetim kurulu üyeliği yaptım. Orada da yöneticilik yaptım.

■ ■ ■

Komşuluk ilişkileri sizin yaşadığınız dönemde Kanarya’da nasıldı?

Mesela bizim mahallede televizyon sadece bizim evde vardı. Bütün mahalle haftanın 2-3 günü milli maçlarda bize konuk olurdu. Rahmetli annem bütün gelenlere çay, kahve yapardı. İnsanlar bizim evde oturup TV seyrederdi, 40-50 kişi olurdu bazen salon.

Bir tek yine bizim evde telefon vardı. 1942 doğumlu büyük abim postanede çalıştığı için tercihli telefonumuz vardı. Zaten parmakla sayılı insanlarda vardı telefon. Bütün konu komşu telefon ihtiyacını bizden karşılardı. Mesela Adıya-

man’dan ararlar derler ki ‘yarım saat sonra tekrar arayacağız’ gelirlerdi komşularımız, 10 kişi 15 kişi konuşurlardı. Yani komşuluk çok iyiydi. Bizde mesela bir şey piştiği zaman ya da komşularda “aman kokar” diye yemekler ikram edilirdi. Çocuklar için zaten şenlikti mahalle, hangi komşuda hangi çocuğun karnını doyurduğunu bilen yok gibiydi.

Murat Soydan hikâyeniz var. Onu bir anlatır mısınız?

Kız arkadaşlarımızın biri Ses Mecmuası’na mektup yazmış, davet etmiş Murat Soydan’ı, o da kabul etmiş daveti, mahallemize geldi... Arkadaşalar beni de çağırdılar, gidip görüştük.

Sol başta Levent Ünüvar ve dönemin önemli sanatçılarından ortada kravatlı olan kişi Murat Soydan, Bir kadının Ses dergisine müracaat ederek davet etmesi sonucu Kanarya’ya ziyarete gelmiş.

■

■ ■ ■

Dönemin en önemli artistlerinden biri mahalle-
mizin davetlisi olarak günümüze ve anılarımıza
renk kattı.

Zamanla su, elektrik hizmetleri gelmeye başladı
ama tabi ki bunlar çok uzun yıllar aldı.

1976 İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi me-
zunu oldum. 1977'de de yedek subay olarak
Tuzla'da Piyade Okulu'nda 4 ay eğitim aldım.
Sonra meslek kurasıydı Milli Savunma Bakanlı-

ğı'nda görev aldım, 1978-1979 Mayıs'ına kadar.
O döneme kadar görevlerimizi yaptık. Bakır-
köy'den sınıf arkadaşımı Rutkay Aziz'i Ankara
Sanat'ta ziyaret ettim bir arkadaşım ile beraber.

Cezmi Baskın da sizin oradan tanışsınız galiba?

Benim arkadaşlığım yok Cezmi Baskın ile ama
o da bizim okuldandı. Rutkay ile sınıf arkada-
şı olmamız dolayısıyla oturduk öyle bir girişte
bir odada uzunca görüştük hatta Uğur Mum-

Arif Gürsoy, Levent Ünüvar, Cafer Selvi (Orhan) Göl Spor formasıyla. Küçükçekmece Futbol Sahası'nda 15 Haziran 1967

■

■ ■ ■

Kanarya Olimpiyat Spor, ayakta en soldaki Levent Ünüvar, Mustafa, Hasan Yıldız, Cengiz Şenay, Behzat Selvi, Yıldırım Dane, Orhan Selvi.
Oturanlar: Süleyman Büyüksaatçi, Kaleci? ve en sağdaki Kadir Okumuş.

cu'dan bahsetti, yedek subaylıktan muhabbet
ettik. Akşam için de bize 2 hediye bilet verdi,
ben kabul etmedim 'olmaz' dedim, 'emekçiye
saygımız var' dedim ve almak istemedim ama
incelikle verdi. Ondan sonra da görüşemedik,
hayat şartları işte herkesin malum çocuk,
evlilik ve dünya işleri. Döndükten sonra 4 sene
Beylikdüzü'nde bir firmada çalıştım.

**Kanarya'nın sizin hayatınızdaki yerini konuşa-
lım mı biraz da?**

Hayat şartları, ev, ulaşım zor, yollar çamurlu, elektrik
ve suya ulaşım oldukça güç. İnsanlar inşaatlarında

kullanmak için kireç kuyular yapar, o kuyularda ki-
reç söndürürlerdi. Ben Söğütlüçeşme tarafına içme
suyu almaya gittiğimde bir defa o kuyulardan biri-
nin içine düştüm. Kar tabii, üstü kapalı göremiyor-
sunuz. Neyse ki derinliği ve genişliği yarım metreyi
geçmediği için kendi başıma kurtulabildim.

Yazlık sinemalarda konserler olurdu. Adnan
Şenses gelirdi, isimleri unutuyorum. İsmail
Dümbüllü gelirdi, hatta Kanarya'da yetişen saz-
cı Köylü Ahmet derdik o vardı, Kemal abi vardı
saz çalan. Tabii bizim bir de ilk geldiğimiz yıllar-
da 1959-1960 yıllarda hemen Halkalı'da orman-
lığın olduğu bölgelere Kurt Vadisi derlerdi, kurt-

Kanarya Gençlik Spor oyuncular. Ayakta soldakiler: Kaleci Keramettin, Levent Ünüvar, Arif Gürsoy, ortadakiler bilinmiyor, en sağdaki Şevket Yapar. Oturanlar: Ekrem ve en sağda önünde top olan Polis memuru Hüseyin

lar inerti. Ağaçlandırma ya da tarımsal ürünler Ziraat Okulu'nda yapıldı. Biz oralara giderdik. Ziraat Okulu'nun iç kısmındaki havuzlara girerdik. Girer, serinler ve çıkardık. Arkadaşlar oyun oynardık. Ağaçlardan elmalar toplardık, kovalarlardı, kaçardık.”

Mahallede bir de futbol hayatı vardı, siz buna nasıl katılırdınız?

Kanarya'ya 1959 yılında geldiğimizde bizim evin hemen bitişiğinde futbol sahası vardı Ka-

narya'nın ilk futbol sahasıydı orası. Hatta orada yöneticilik yapan, itfaiyede çalışan bir Ali abimiz vardı, iki tane kale direği üzeri yangın söndürme hortumu çekerek tamamlıyordu çerçeveyi.

Göl Spor Kanarya'nın ilk kulübüdür, Halil Pehlivanoğlu kurucu başkanıydı. Sonra abim Yalçın Ünüvar kulüpte yöneticilik yapıyordu. Göl Spor'da uzun yıllar futbol oynadım. Abim de o zaman yönetim olarak Çetin Altan ile çalıştığını söylerdi. Ayrıntısını bilmiyorum.

Sonra ikinci kulüp olarak Kanarya Spor kuruldu. Orada da top oynadım ben. Tam olarak tarihlerini söyleyemeyeceğim ama Azim Spor kuruldu. Kanarya'da asıl dört kulüp vardır: Göl Spor, Kanarya Spor, Kanarya Gençlik ve Azim Spor. Bunların hepsi kapandı gitti. Bir tek Azim Spor amatör olarak en başarılı kulüplerimizden birisi, hepsi zaten arkadaşlarımız.

Biz de bazen karma olarak bir yere giderdik, karma takım çıkarır ve maç yapardık.

Tanıdıklar, tanışlar, insanlar ve mekânlardan sizde neler kaldı?

Küçükçekmece Tren İstasyonu karşısında pembe bir ev vardı.

Ahmet Mekin eşiyle orada oturuyordu. Kız kardeşi Hamra Kurteli de onlarla oturuyordu. Ortaokul birinci sınıfta birlikte okuduk Hamra ile. Zamanla Ahmet Mekin'le de tanıştık. Cennet Mahallesi'nde şimdiki Akbank'ın yanında, giriş katta ufak bir meyhane vardı 4-5 masalı, yan yana masalarda oturduk, orada tanıştık Ahmet Mekin'le. Şimdi Erdek'te yaşıyor. Yıllar içinde merhabamız devam etti kendisiyle.

Milas Bodrum Havalimanı'nda 2001-2004 yılları arasında başmüdür olarak görev yaptım. Havalimanında bir dış hatlar, bir iç hatlar ve bir de başmüdürlük binası var. Çorak bir yerd. Etrafa 18 bin ağaç diktik. Havalimanı çalışanları ve askerler bize yardım etti.

Bir de aynı yıllar içinde kendi çabalarımız ve güvenlik müdürümüz Mustafa Karadu-

man ile irtibat halinde, Genelkurmay Başkanlığı'ndan ve bilirkişilerden yardım olarak bir Atatürk büstü diktirdik Bodrum Havalimanı'na. Dış hatlardaki Atatürk büstünü de 'Barlar Sokağı'na dikilmesi üzere Bodrum Gümrük Mü-

dürlüğü'ne emanet ettim, iki büst de bugün ayaktadır.”

26 Ocak 1950 doğumlu Levent Ünüvar, 26 Ocak 2015 tarihinde yaş haddinden emekli oldu. İki oğlu ve bir torunuyla zamanın gül yüzüne dokunuyor bir yandan. Bir yandan da Kanarya'dan arkadaşlarıyla buluşup şimdiki zamanı geçmi-şin anılarıyla çoğaltıyor. ■

2003 yılı Bodrum Barlar Sokağı girişinde Gümrük Müdürlüğü Binası'ndaki Atatürk Büstü'nü armağan etmesi sonucu Levent Ünüvar'a verilen plaket.

■ ■ ■

Kanarya tren İstasyonu'ndan bir görünüm, '80'li yılların başı. Bülent Kurtar arşivi

Çamurlu Yollarıyla Kanarya İstasyonu ve İnsanları

İstasyonda bekleyen insanları görünce aklı-
ma Teoman'ın İstasyon İnsanları şarkısı düşer.

Şöyle başlar şarkı: “Ruhi'dir benim adım hiç çı-
kamam evimden / Dostlar uydururum hayali

■ ■ ■

mutluyumdur bu yüzden / Bir çiçek dürbünün-
den insanlara bakarken / Bir gün bir istasyon
gördüm trenleri geciken...” Ve şöyle devam
eder: “Yolcular ellerinde tek gidişlik bir bilet
/ Henüz bilmeseler de hayat bundan ibaret /
İstasyon insanları buradalar tesadüfen / Aynı
rüyayı görüp ayrı yerlere giden...” Geçmişten
günümüze çokça şekil değiştirmiştir bu istas-
yonlar. İçlerinden nice insanlar gelip geçmişt-
ir ve nice insan beklemiştir bir yolcuyu. Kimi
işine gitmiştir bu duraktan kimi sevdiğine...
Kanarya Mahallesi'nde de böyle bir istasyon
vardı işte. Şimdilerde adı Marmaray olsa da
geçmişte mahalleden Sirkeci'ye oradan şehrin
diğer yerlerine dağılacak yolcuları taşıyan bir
demiryolu bulunurdu.

Kanarya Tren İstasyonu, Sirkeci-Halkalı Ban-
liyö Tren hattının duraklarından biriydi. Sir-
keci'den seferini yapan bu tren 1931 yılında
henüz Florya'ya kadar uzanıyordu. Yolcular
Küçükçekmece'ye varmak için Florya'da inip
minibüs, taksi hatta fayton tarzı araçlarla de-
vam ediyorlardı. Zamanla Menekşe, Küçük-
çekmece istasyonları eklendi bu hatta. 1956
yılına geldiğinde Kanarya Mahallesi'nin zah-
metini hafifletecek Soğuksu Tren İstasyonu
eklendi. Hatboyu Caddesi üzerine paralel

konumlanmış bu hat semtin merkezindeydi.
İçerisinde bir istasyon şefliği, bir gişesi, bir
büfesi, bir lojmanı ve bir de bekleme alanı
bulunuyordu. İlerleyen yıllarda, 1964'te Ka-
narya Tren İstasyonu eklendi. Hatboyu Cad-
desi ve İstasyon Caddesi üzerinde yer alan
bu durak hemzemin tren istasyonuydu. Bu
hat küçük, dar bir alana yerleştirilmiş bir hattı
ve yol kötü seviyesindeydi. İçinde bir gişesi,
büfesi, lojmanı ve bekleme alanı yer alıyordu.
“İstasyon, 1955-2013 yılları arasında B1 (Sir-
keci-Halkalı) Banliyö Treni'ne hizmet vermiş,
Marmaray projesinin inşası kapsamında 1 Mart
2013'te kapatılarak yıkılmış ve yerini yaklaşık
400 metre güneyinde inşa edilen Mustafa Ke-
mal Tren İstasyonu'na bırakmıştır.” ⁶

Başta bahsetmiştik, bu istasyonlarda nice
insan gelip geçti, nice insan işine gücü-
ne yetiştirdi, nicesi sevdiği birini bekledi. Bir
de demiryolu işçileri vardı elbet. Makinisti,
kondüktörü, gişecisi... Asıl hikâyeler onlar-
da gizliydi. Biz de bu vesileyle Kanarya Ma-
hallesi'nde yaşayan ve demiryolu arkadaş-
lığı yapan iki isimle bir araya geldik. Salim
Sönmez ve Gazi Altan. Bu iki isim Kanaryalı
olduğu kadar ömrünü devlet demiryollarına
adadığı iki isimdi de.

⁶ https://tr.wikipedia.org/wiki/Kanarya_Tren_İstasyonu

Sol baştan: Salim Sönmez ve Gazi Saltan. Fotoğraf: Kübra Yeter

Salim Sönmez, Lüleburgaz doğumlu. 1960 yılında ailesiyle birlikte Kanarya Mahallesi'ne yerleşmiş. Ailesinin ekonomik durumu iyi olmadığı için Kanarya Mahallesi onlara daha bir yaşanılır gelmiş. Mahalleye geldiklerinde henüz 7-8 ev varmış civarda. Bu evler arasında kendilerine de bir yer açmış Sönmez ailesi ve o zamandan beri bu mahallenin içerisinde yaşamaktalar. Salim Sönmez, ilkokulunu Kanarya İlköğretim Okulu'nda okumuş. İkinci sınıftan üçüncü sınıfa geçtiği dönemde sahilde yapılan barakalara geçmiş. İlkokul, ortaokul derken sonrasında Av-

cılar'da bulunan bir liseye geçmiş. Okul bitmeden ayrılıp askere gitmiş Salim Bey. Askerden döndükten sonra Pertevniyal Akşam Lisesi'nde eğitimini tamamlamış.

Demiryolları macerası 1983 yılında başlamış Salim Söznmez'in. Mesleğe Haydarpaşa Garı'nda adım atmış. Sabahları Kanarya'dan 06.25 trenine binip Sirkeci'ye, oradan da vapurla Haydarpaşa'ya varıp 07.30'da işe başlıyormuş. Trende zaman zaman rötarlar yaşansa da her gün saatinde işinin başında oluyormuş.

Sözü Gazi Saltan alıyor devamında. Gazi Bey de Halkalı-Sirkeci Banliyö Treni'nin Sirkeci hattında çalışıyordu. 1989 yılında Sirkeci'ye gelmişti. Şöyle anlatıyor Gazi Bey: "Halkalı-Sirkeci arasında 18 istasyon vardı, yanlış hatırlamıyorsam. Bu durakların en az sekiz tanesi tam teşekküllü istasyonlardı. İşinin ehli devlet memurları, hareket amirleri bulunurdu. Bu duraklardan aklımda kalanlar şöyle: Bakırköy, Zeytinburnu, Yedikule, Yeşilköy, Florya... Diğer durak gibi olan yerlerde yalnızca kondüktörler treni hareket ettirir, trenin kalkışını, durağa girişini kontrol ederdi. Makinistin treninde bir zil olurdu. O zille kondüktörlerle haberleşirdi. Hareket memuru olan istasyonlarda gar işçileri de bulunurdu. o işçiler garın sobasını da yakardı, temizliğini de yapardı, istasyonun bakımıyla ilgilenirlerdi. Gişe memurlarının insanlarla ve çalışanlarla diyalogu her zaman güzeldi. Fakat zamanla bu insanlar demiryollarında azaldı."

Demiryolları yerini Marmaray'a bıraktığında birçok şey değişmiş hatta. Memurlar, yolcular... Şöyle anlatıyor Gazi Bey: "Marmaray'ın yapımı olmadan önce biz yolcuları aşağı yukarı tanırdık. hep bildik insanlardı. Muhakkak biri Kanarya'dan çıkardı veya başka herhangi bir duraktan. Kanarya'dan yola çıkıp Kazlıçeşme'deki fabrikalara çalışmaya giden çok insan olurdu. Simalarını ezberlerdik. Sonrasında sirkülasyon arttı ve biz o simaları tanıyamaz olduk."

Salim Sönmez'e bir gününü anlatmasını istiyoruz. Neler oluyor, kimler nereye gidiyor, hangi olaylarla karşılaşıyorlardı? Şöyle anlatıyor Salim Sönmez: "O zamanlar ilk tren 05.30'da kalkardı Halkalı'da. Sirkeci'den de eş zamanda kalkardı. O ilk seferde genelde lokantacılar olurdu. Dükkânını erkenden açan esnaflar. Veya toptancılardan mal almak için sabahın erken saatlerinde yola koyulanlar olurdu. Sonra 07.30-09.30'a kadar tren ağzına kadar dolu olurdu. İçeride adım atacak yer kalmazdı. Kumkapı'ya geldi mi de tren boşalırdı. 09.30-15.00 arası tren görece daha sakin olurdu. Yolcu sayısı yarı yarıya düşerdi. Ardından akşam beşte yine başlardı yolcu sayısı artmaya. Okuldan dönen talebeler, işçiler doldurmaya başlardı treni."

Bir de işportacıları olurdu bu trenlerin. Geçmiş günleri anarken onlarsız bir tren hayali kurmak olmaz. Neler neler satmazlardı ki o daracık tren aralarında... Şöyle Anlatıyor Salim sönmez: "Sakızcı olurdu, nane sakızcısı, çivril sakızcısı... sonra limon sıkacağı satanlar meşhurdu. Bunlar dışında kalem satan mı dersiniz, pil satan mı, bir de çakmakçılar tabii. O zamanlar bir kısa bir de uzun tren bulunurdu. Bir dörtlü bir sekizli vagon. İşportacılar da durak aralarında vagon değiştirip satışlarına devam ederlerdi. Tren hiçbir zaman işportacısız kalmazdı."

Gazi Saltan (sağ başta ayakta ve şapkalı olan) 1978 yılında Çatalca Tren İstasyonu'nda hareket memurları Selahattin Bitir ve Bilal Özkan'la birlikte.

Bu eski istasyonların bir dezavantajı vardı ki kaçak binmeye ve kazaya çok müsait olması. Günün herhangi bir saatinde muhakkak kaçak, biletsiz binen yolcuları olurdu. Bu yolcuların başını en çok çocuklar çekerti. Tabii macera dolu yolculuklar da ister istemez istenmeyecek kazalara sebebiyet verirdi. Gazi Saltan şöyle anlatıyor: “Kaçak binen yolcular çok olurdu. Bu

yüzden kazalar da sıklıkla yaşanırdı. Kanarya'da perşembe günleri pazarımız olur, civardan da bu pazara gelen çok insan olurdu. Kimi perona kaçak yollardan girmeye ve trene binmeye çalışırdı. Duvardan kendini çekmeye çalışırken trenin geldiğini görmezlerse olan olurdu. Bu Marmaray'la beraber azaldı. Artık kaçak binmek, hayatını tehlikeye atmak oldukça zor. Eskiden

teknik yetersizlikten dolayı bu tür kazalar çok yaşanırdı. Bir de eski trenlerin kapıları basınçla açılırdı. Kolluydu. Yolcu, kontrol eden memur olmadığı vakit bir hareketle bu kapıyı açabiliyordu. Tren kalkmasına yakın gelen birini gördü mü hiç düşünmeden kapıyı açıp ‘atla abla atla abi’ çağırıyordu. Sonra talihsiz durumlar ortaya çıkıyordu tabii. Bir defasında hareket amiri trene kalkış izni vermiş, yerine geçmiş. Kadının biri de son dakika trene binerken düşmüş. Tren devam etmiş. Kadının düştüğünü gören yok. Neyse ki kadına bir şey olmamış. Sonra bir soruşturma başlatıldığında kadın kendi hatası olduğunu söylemiş de durum anlaşılmış.”

Şimdilerde Akbil'le ulaşım sağlıyoruz. Geçmişte trene de otobüse de biletle binerdik. Hatta otobüs içerisinde bilet satan birilerinin makamı dahi olurdu. Sonra jetonlar çıktı, ardından akbilller, gelise gelise bugünkü kartlara kadar ilerledi durum. Gazi Bey'e trende bilet işlerinin nasıl işlediğini soruyoruz, şöyle anlatıyor: “İlk zamanlar gişesi olan yerlerden bilet alırdın. Her durakta gişe olurdu ve kapı kondüktörü dediğimiz bir görevli bulunurdu. Bu kişi trene binecek kişilerden biletlerini alır kontrol ederdi. Baktı ki biletin yok seni gişeye yönlendirir biletini alırdı. Oldu ki biletsiz yolculuk yapıyorsun ama sonunda yakalandın. Kapı kondüktörünün ceza kesme hakkı vardı. Kanarya istasyonundaki me-

murlar kendilerince bir yöntem de bulmuşlardı. Sabah ilk trene zift sürerlerdi. Yolcular bedava jeton almasın kaçak binmesin diye yaparlardı bunu. Ola ki buna yeltenecekler tertemiz elbiseleri zifte bulanırdı. Sonra jetona geçtik. Jeton devreye girince bilet kaçakları azaldı. Demiryolculuk güzel meslek bizler için. Üniversite gibi. Çok şey öğrendik bu meslek yaşamından.”

Tren İstanbul'a birçok şey kattı kuşkusuz, aynı oranda Kanarya Mahallesi'ne de büyük katkı sağladı. 1960 yılı öncesinde mahalle çamurlu yolları, boş arazileriyle kaplı bir alandı. Tek tük evler bulunurdu. İstanbul'un dışı sayılırdı. Zaman içerisinde gecekondulaşma başladı. Nüfus oranı da aynı oranda arttı tabii. Hal böyle olunca insanların şehre ulaşımı elzem hale geldi. Salim Bey şöyle anlatıyor bu durumu: “1960'larda sanayileşen bir toplumduk. O zamanlar hiçbir şey yoktu buralarda. İnsan sayısı günden güne artıyordu. Bu insanlar işe, gidecekleri yere ulaşmakta sıkıntı yaşıyorlardı. Devlet böyle bir adım attı. İstasyonları artırdı, mahalleye bu ulaşımı kazandırdı. Bir yerde fabrikaları da beslemek gerekiyordu nihayetinde. Mahallede gündelik hayatın değişmesi 1980 yılında gerçekleşti. Bu civarda bildim bileli bir fabrika yoktu. Belki Sevaköy'de falan. Kanarya'da tavuk çiftlikleri vardı. Demiryolu, mahallede emekçi sınıfını artırdı. İnsanlar işlerine bu sayede ulaşabiliyorlardı.”

Salim Sönmez ve Gazi Saltan yaklaşık 40-45 yıldır demiryollarına emek vermiş o kıymetli işçilerden biriydi. Kanarya'da büyüyüp bu mesleğe atılmışlardı. Emekli olduklarında da mahalleye dönmüşlerdi yeniden. 40-45 yıl boyunca meslek hayatları onlara birçok şey kattı. Bir okul gibiydi demiryolları. Yaşadıkları deneyimlerden birçok yeni şeyler öğrendiler. Her gün birbirinden farklı yüz tanıdılar. Kimisiyle ahbap oldular kimisiyle dost kimisiyle yalnızca sima arkadaşı... Fakat tüm bunun yanında büyük de zorlukları vardı mesleğin. Kolay kolay izin alamazlardı, insanların canı onların sorumluluğundaydı ve bu yüzden hassasiyetleri fazlaydı. Herkes gibi bayram kutlayamadılar aileleriyle, bir tatile gitmek kolay değildi. Hem kazançları hem de çalışma yoğunlukları buna fırsat vermiyordu. Haftanın

bir günü izin; dirlenseler mi aileleriyle bir pikniğe mi gitseler karar vermek daima zordu. Demiryollarının çalışanlarına sunduğu ayrıcalıklar da vardı tabii ama onlar bir fırsat yaratıp bu ayrıcalıklara erişmekte bile zorlanmışlardı. Bir tek Salim Bey, demiryollarının lojmanlarında bir tatile gitmişti ailesiyle o kadar. Velhasıl zordu. Çocuklara vakit ayırmak, eşe vakit ayırmak, anaya babaya... Ve tabii bir de işe. Yine de yıllarca idare etmişler. İşlerine olan bağlılıkları, ailelerinin anlayışı ve tabii ki en çok da geçim derdi işleri yoluna koyma gayreti vermiş bu iki isme. Şimdi ikisi de emekli. Kanarya'da arkadaşlarıyla, ailesiyle vakit geçirmeyi sürdürüyorlar ama mesleklerini de özleyiyorlar tabii. Mesleklerini, eski iş arkadaşlarını, iş ortamlarını... Anılarını gülümseyerek, büyük bir özlemle yâd ediyorlar. ■

Salim Sönmez ve Gazi Saltan'ın C. Hakkı Zariç'le sohbetinden bir kare. Fotoğraf: Kübra Yeter

Kanarya Tren İstasyonu'nda banliyö treni ve yolcular, Bülent Kurtar arşivi.

III. BÖLÜM

Sokağın ve Zamanın Tanıkları: Esnaflar

Bütün Kanarya'da kuş adlarıyla örülü sokaklarda onlar vardır, bir tarihi ve anıları temsil eder her biri. Her birinin kendince, usulünce, yerinde ve zamanında oluşturduğu bir bellek vardır. Bu bellek yazılı olmamakla birlikte onların hafızalarında yer alır.

Özledikleri geçmişle şimdiki zamanı kıyasladıklarında gözleri buğulanır bazen. Geçmişin renkli zamanlarını yâd eder, yaşadıkları günleri anlatarak şimdiki zamanla kıyaslarlar. Kimi berberdir ve on yıllardır aynı müşteriler gelir tıraşa. Kimi doktordur, bütün mahallenin çocukluğunu bilir. Hangi evde, kim ne zaman doğmuş, kim hangi hastalıktan mustariptir bunun kaydı vardır aklının bir yerinde.

Kimi siyasete girer, dürüstlüğü ve varlığıyla güven verir.

Zamanın Kanaryasında yazlık sinemalardan, eczanelerden, sahaflardan bahseden bu bölümde bir panoramaya tanık olacaksınız.

Kimi on yıllardır aynı mekânda, aynı adreste, kimi sadece anıları ve fotoğrafları saklıyor, kimi çoktan işi devretmiş, kimi daha yeni kurmuş işlerini. Hepsi birbirine yakın hikâyeler anlatsa da meslekleri gereği ayrı parçalar halinde bütünü oluştururlar ve bu bütünün adı Kanarya'dır.

■ ■ ■

Kanarya'da Sinema Günleri

1929 Ormana doğumlu Mustafa Nihat Özbal, 251 numarası ile başladığı okulundaki eğitiminden sonra, köyünden çıkıp İstanbul'a geldi. Bir binek hayvanıyla köyünden ayrılan ve o günlerde 13 yaşında olan genç Nihat, ulaşabildiği bütün vasıtaları kullandı, bazen otobüslerde, bazen kamyon kasalarında yolculuk ederek ulaştı İstanbul'a.

Tahtakale'de Kutucular Caddesi'ndeki hemşerilerinin yanında ne iş bulsa çalıştı. Nalburda, kahvecide, kuruyemişçide çıraklık etti. Kız kardeşi de köyden gelince Beylerbeyi'nde bir eve çıktılar birlikte.

Kız kardeşi, Kapanarya sakinlerinden Ali Çilli'yle evlenince, çıraklıkta günlerini geçiren Nihat'a da bir yol açıldı, bir alan imkânı doğdu; çalış çabala biriktirdiği parayla bir arsa aldılar ona da, kendileri başlarını sokacak bir ev yapmışlardı, genç çırağa da bir gelecek kurmak için yardımcı oldular. Akif Soğuksu'dan aldıkları arsayla bir ev kurdular ona da.

Safraköy'de Doktor lakaplı şoför taşıdı kumlarını, Mehmet Usta da evini çattı. Artık komşu-ydular kardeşi ve eniştesiyle.

Sol başta dönemin CHP milletvekillerinden biri yanında Nihat Özbal olduğu halde Kanarya halkının sorunlarını dinleyip meclise iletmek üzere mahallede.

■

■ ■ ■

Yollar, işler, aşklar

İşe gidiş gelişlerinde treni kullandı Nihat Bey, metrekaresi 20 liraya aldığı arsanın üstünde kurduğu evden çıkıp her sabah Eminönü'ndeki işine gitmek için Soğuksu İstasyonu'na kadar yürüdü, akşamları da aynı trenle döndü evine. Artık bir Kapanarya sakini olan Nihat Bey için mahallede 1950'li yılların sonunda başladı yeni hayatı. Bu sırada işini değiştirdi ve Karaköy'de çalışmaya başladı. Çay getirip götürmekle koyulduğu işinde yükseldi, dürüstlüğü ve çalışkanlığıyla zirveye kadar tırmandı.

İki elin parmakları kadar ev vardı Kapanarya'da, bahçeli, sakin, kendi halinde. O da diğer mahalle sakinleri gibi istasyona kadar çamurlu yollarda çizmeleriyle gitti, emanetçide ayakkabılarını giyerek bindi trene. Akşam eve dönüşte gene aynı mesai, çizmeler ve çamurlu yollar... Ne elektrik var evlerde ne de su, bir biçimde hayatta kalmanın ve günlük ihtiyaçları...

1958 yılı Ağustosunda nişanlandı, 9 Mayıs 1959 tarihinde de evlendi Nihat Bey. 1960 yılında da Kanarya Güzelleştirme ve Yardımlaşma Derneği'nin kurucuları arasında yer aldı. Sirkeci'deki Büyük Postane'de müdür olan Zeki Tuncer derneğin kurucu başkanlığını üstlendi. Bu dernekte sosyalleşmeye, yardımlaşma ve dayanışmaya, mahalle halkıyla iletişimi güçlendirmeye başladı halk.

Nihat Bey derneği ve yaptıklarını anlatıyor:

“Birinci yılın sonunda ben dernek başkanı oldum ve 1960 yılı ihtilal oldu. İhtilal oldu ondan sonra şartlar biraz daha değişti ve dernek işindeki faaliyetlerimizde halkla bütünleşme oldu, halktan yardım isteme oldu yol yapma, elektrik ve su getirme için girişimlerde bulunduk. Küçükçekmece küçük bir köydü ve et lokantasının merkeziydi. Etiyle, etinin tadıyla meşhurdu. Dolayısıyla oranın esnafının da kendine göre bir yeri vardı, çevrede otoritesi vardı. Dernek içindeki faaliyetlerini bilen gören çevremizin yetkilileri, eskisi, yenisi ve beni sevip tutarlardı. Süleyman Namlı 60 ihtilalinden sonra beni CHP'ye kaydetti. Aklımda kaldığı kadarıyla da 1963'teki yerel seçimlerde ben belediye seçimlerine girdim ve meclis üyesi oldum.”

Hüdaî Bukağılı döneminde belediyede meclis üyesi olarak görev üstlendi Nihat Özbal. Bir yandan mahallenin yol, su, elektrik ihtiyaçları için çalışırken bir yandan da Karaköy'deki işlerini devam ettirdi ve 1960 yılında Kapanarya'dan bir arsa daha aldı. İşte hikâyemizin akışında yer edecek sinemayı da o arsa üzerine inşa etti. Kanarya'nın meşhur Göl Sineması'nın kuruluş hikâyesini böyle anlattı bizi evinde konuk eden Nihat Bey.

Sol baştan ikinci Küçükçekmece Belediye Başkanı Hüdai Bukağılı ve meclis üyesi arkadaşları. Sağdan ikinci Nihat Özbal, sağ yanında Hasan Ekinci, sol yanında Niyazi Erdem. Kurnkapi'da bir iş yemeğinde.

"Seçimden hemen sonra belediye meclisi kuruldu, beni bütçe komisyonu başkanı seçtiler. Bu iki dönem devam etti bu benim oradaki başkanlığım. Hem başkanımız hem benim üyeliğim iki dönem devam etti, sonra ayrıldım. Tabii ben işimi de bir taraftan takip ediyordum kendi işimi.

Bu arada dernek faaliyetleri tabii canhıraş devam etti. İstasyon yapma talebimiz oldu, onu reddettiler ama sürekli yeniledik, Ankara'ya dahi

gittik, sonunda da oraya bir istasyon yaptırmayı başardık. Soğuksu'dan evvel Halkalı'yla Soğuksu arasında bir istasyon oldu. Sonra belediye meclisini iki dönem devam ettirdik. Orada hem dernek başkanı hem belediye meclis üyesi olarak yıllarca faaliyet gösterdik, halktan para topladık, Kanarya istasyonundan içeriye doğru, mahallenin içine doğru yol yaptık ortadan. Ondan sonra Karaköy'de Erus firmasından senet imzalayarak elektrik kablosu aldık. O kabloyla Kanarya Mahallesi'nde elektrik direkleri diktirdik."

Kabloları dernek aldı, direkleri belediye dikti ve böylece Kapanarya halkının evine elektrik gelmiş oldu. Yol yapımı da bir yere kadar gelince bu defa mahalleye sokak adları vermek gerekti. Kapanarya adını kendilerine yabancı bulan dernek üyeleri girişimi sonucu Kanarya

adı alan mahalleye, kuş isimlerinden mütevellit sokak adları verildi. Bu sırada bütün resmî makamlarla görüşmeler, yazışmalar, iletişim sürdü elbette. Okul ve cami yaptırdı dernek, meşhur baraka okullarının temeli ve inşaatında aktif görev üstlendi.

Kanarya İstasyonu'nun yapılması için Kanarya Güzelleştirme ve Yardımlaşma Cemiyeti yönetimi Anıtkabir ziyaretinde. Sol baştan: Mustafa Kapıcıoğlu, Zeki Tuncer, Nihat Özbal ve elektrikçi Mithat Bey. 14.01.1963

Küçükçekmece Belediyesi Meclisi toplantısı. Ortada Başkan Hüdai Bukağılı, solunda Nihat Özbal, sağdan dördüncü Tahsin Sönmez, sağdan üçüncü Tekse Su Sayaçları sahibi meclis üyesi.

Kabloları dernek aldı, direkleri belediye dikti ve böylece Kapanarya halkının evine elektrik gelmiş oldu. Yol yapımı da bir yere kadar gelince bu defa mahalleye sokak adları vermek gerekti. Kapanarya adını kendilerine yabancı bulan dernek üyeleri girişimi sonucu Kanarya

adı alan mahalleye, kuş isimlerinden mütevellit sokak adları verildi. Bu sırada bütün resmî makamlarla görüşmeler, yazışmalar, iletişim sürdü elbette. Okul ve cami yaptırdı dernek, meşhur baraka okullarının temeli ve inşaatında aktif görev üstlendi.

23 Nisan ya da 19 Mayıs kutlamalarından birinde, sağdan dördüncü gözlüklü olan Kanarya Muhtarı Muhsin Öcal, soldan dördüncü Nihat Özbal.

■ ■ ■

Sinema serüveninde yeni adımlar

“Küçükçekmece’de yazlık sinema vardı o sinemacılarla da alakamız vardı sinemacı Rüstem Kurtbelen. Küçükçekmece’de sinema sahibiydi.

Yazlık sinema sahibiydi bir de Tahsin Sönmez, onların da bir sineması vardı. Bende sinema kurma kararı buradan doğdu diyebilirim.

Site Sineması önünde İlhami Akdağ ve Erol Kayıkçılar. Bülent Kurtar arşivi

■

■ ■ ■

Murat Soydan’ın sahne aldığı, Cüneyt Arkin, Ayhan Işık, Belgin Doruk, Yılmaz Güney filmlerinin oynadığı sinemada, Kanarya sakinleri tahta sandalyelerde oturur, çekirdeklerini çitler, kadınlı erkekli, çocuklu gençli sosyal bir hayat sürerdi. Kışları kendilerine ayrılan bir locadan izlerdi eşi ve çocukları filmleri.

Başından beri bir ortaklık oldu aralarında Kazım Bey (Erdem) ile Nihat Bey neredeyse yaşadıkları sürece ortaklık edip iş kurdular. Sinemada bilet kestiler, film oynattılar mahalle eşrafına. Bir sosyal hayat başladı Kanarya’da, matinelere, konserler düzenlendi. Yerli filmlerde verem olan genç kızlar için gözyaşı döktü mahalleli.

“Maksim Gazinosu var ya, gazinonun bitişiğinde bir sinema vardı. O benim çalıştığım şirketin işletmesiydi, O sinemayı işleten işletmecisi müdürün bize çok yardımı oldu. Makine temininden makinist temininde bana çok yardımı oldu. Sevdik, sevilirdik ve her işimizi birlikte gördük aramızda ayrı gayrı yoktu, kimse kimseyi eleştirmez ötekileştirmezdi mahallede.”

Yazlık ve kışlık sinema, Pelikan Sokak üstünde. Seyirci gişeden geçip koridora geldiğinde, sağa

doğru devam ederse kışlık sinemaya, sola doğru devam ederse yazlık sinemaya geçti. Site Sineması’nın doğuşu da aynı arsa üzerinde yapılan yeni sinemayla başlamış oldu böylece. Öztürk Serengil, Sami Hazinses, Hülya Koçyiğit ya da Ediz Hun sahnede yansıdıkça seyircinin ilgisi arttı. En çok da Beyoğlu’ndan, Erler Film’den aldılar filmleri.

Bu sırada Mehtap Sineması’nı da kurdular. Sonra da Yeni Sinema geldi. 1970’li yılların başı Kanarya halkına sinemanın ulaştığı, isteyen neredeyse herkesin yürüyerek gidebileceği bir uzaklıkta zenginleştirdi hayatlarını.

“74’te televizyon çıkınca sinemacılık zayıfladı ve biz de zamanla bu işi bıraktık. ’76 yılı gibi diyelim. Göl sineması olarak başladığımız yer hariç diğerlerini tasfiye ettik, kapattık. Göl ve Site sineması duruyor, diğer ikisini günün şartları gereği kapatmak durumunda kaldık.

İkisini de kapattık arsasını da sattık. Sinemanın yerine 1998 yılında iş yerine çevirdik. Şu anda iş yeri. Biz satıncaya kadar da ağır aksak da olsa sinema olmaya ve film göstermeye devam etti.”

■ ■ ■

Geri çekilme zamanları

1970'li yıllar içinde Bakırköy'e taşındı aile. Ama Nihat Bey hem işi hem dernekçiliği hem de cemiyet insanı olması nedeniyle Kanarya'da sürekli bulundu.

Siz sinemayı açarken nasıl bir seyirci profili vardı, kapatırken nasıldı? diye sordum...

“Seyirci profilinde önemli bir değişiklik olmadı. Yani oranın halkı, hemen hemen birbirinin benzeri şekilde, ha şunu diyeyim, ilk gittiğimizde orada '70'li yıllardan evvel orada daha seçkin bir halk vardı. Gittikçe kalabalıklaştıkça halk profili biraz daha değişti. Kültürel ola-

rak ileri gittiğini iddia edemem. Arsalar satılıyor ve gelen orada bir gecekondü yapıyordu. Gittikçe ev kalitesi ve dolayısıyla insan profili değişti. Mesela, bugün belki gelişme, güzel binalar falan oluyor tek tük de o zamanlar böyle şeyler yoktu.”

Pelikan Sokak'ta başlayan sinema serüveni devam etti yıllarca, Kanarya halkının gidip gelebileceği, film ve konser izleyeceği, komedyenlerin ve şarkıcıların sahneye çıktığı salonları oldu hep. Bu sırada sokağın mizacı, ekonomisi, dükkanları, alışveriş alanları sayesinde insanlar da fayda gördü bu durumdan.

Nihat Özbal ve C. Hakkı Zariç söyleşi esnasında. Fotoğraf: Kübra Yeter

■

■ ■ ■

Nihat Özbal'ın 1968-1974 yılları arasında iki aylık periyotlarla çıkardığı Köyümüz Ormanlıların Sesi gazetesinin kapağı

■

Ev içlerinde sinema ya da TV ve yabancılaşma

Televizyon hayatlarımıza girip evlere kapandıktan, kendi hayatlarımızı ev içlerinde yaşamayı alışkanlık edinip hayat biçimi olarak kabul ettikten sonra sinema işlerinin Kanarya'da aksaması da anlaşılır geliyor. 1974'ten sonra, Mehtap ve Yeni Sinema'yı elden çıkarmakla yetinmedi ortaklar. İlk göz ağırları Göl ve Site Sineması'nı da işletmeciyeye

devrettiler. İhsan Uludağ, 1990'ların sonuna kadar işletti iki sinemayı da.

Nihat Bey bunlarla yetinmedi, kitaplar yazdı, gazeteler ve dergiler çıkardı. Köyümüz “Ormanlıların Sesi” gazetesini iki aylık periyotlarla 1968 ile 1974 yılları arasında yayına hazırladı ve çıkardı.

Nihat Özbâl'ın 1968-1974 yılları arasında iki aylık periyotlarla çıkardığı Köyümüz Ormanalıların Sesi gazetesinin kapağı ve iç sayfası.

1974 yılında Ormana Yardımlaşma ve Kalkınma Vakfı'nın kurucu üyeleri arasında yer aldı, 2001-2007 yılları arasında bu vakfın başkanlığını üstlendi. Vakfa başkanlık yaptığı yıllar arasında Ormana Postası adlı gazeteyi iki aylık periyotlar

halinde yayına hazırladı ve çıkardı. Araştırmalarını na devam etti ve Mayıs 2017'de ilk baskısı yapılan Bir Toplumun Anatomisi Çağlar İçinde Ormana kitabını yazdı, derledi, yayına hazırladı ve ortaya koca bir arşiv çıkardı.

Nihat Özbâl'ın 1974 yılında kurucu üyelerinden olduğu ve 2001-2007 yılları arasında başkanlığını yürüttüğü Ormana Kalkınma ve Yardımlaşma Vakfı adına çıkarılan ve iki aylık periyotlarla yayımlanan Ormana Postası'nın kapaklarından biri.

■ ■ ■

Şimdiki zamandan geriye bakınca

Esnafından memuruna, gencinden çocuğuna, ev kadınından çalışanına nice insana hizmet etti, hayatlarına renk kattı Nihat Bey ve ortağı. Sinemanın beyaz perdesinden insanın kabine giden yolda ince adımlar attı.

Mahallenin daha yaşanır olması, yolların yapımı, sokak adlarının belirlenmesi, elektrik ve suyun evlere taşınması için durmadan çalıştı ve çaba gösterdi. Kanarya'nın bugünkü halinde, cadde-leri ve sokaklarında ondan izler var. Sakin ve

mutlu bir hayat yaşamaya, okumaya, yazmaya ve araştırmaya devam ediyor.

1929 doğumlu bu emek ve çaba insanı, yazın ve sinema işçisi, iyi bir komşu, vefalı bir arkadaş, sevgili bir baba olan Nihat Özbal, daha neler üretecek, hayatı bizim adımıza güzelleştirmek için daha neler yapacak, hepimizi ömrümüz yettiğince tanık olacağız buna elbet. Beyaz perdeden dergi sayfalarına, gazeteden kitaba nice emek ve çabayla uzun yıllar Nihat Özbal'a. ■

Kanarya'da bir düğün gecesi, 1960'lı yıllar sonu soldan üçüncü Küçükçekmece Belediye Başkanı Hüdai Bukağılı, yanında Nihat Özbal.

■ ■ ■

Yüksel Macarcıkoğlu Küçükçekmece Belediye Başkan Vekili olarak görev yaparken, 1978 yılı, belediye makam odası. Serkan Macarcıkoğlu arşivi

Ticaretten Siyasete Bir Uzun Yol: Yüksel Yüksel Macarcıkoğlu

*İnsan yaşadığı yere benzer
O yerin suyuna, o yerin toprağına benzer
Suyunda yüzen balığa
Toprağını iten çiçeğe
Dağlarının, tepelerinin dumanlı eğimine*

Edip Cansever⁷

1958 yılına dayanıyor Yüksel Yüksel Macarcıkoğlu'nun Kanarya'yla tanışması. Bir aile ziyaretinin sonrasında 1960 yılında yerleşik hayata geçiyor aile mahallede. Babasının işleri bozulunca, Mani-

sa'dan İstanbul'a göç etmeye karar veren aile, biraz da tanıdıkların yönlendirmesiyle Kanarya'ya yerleşiyor. “O gün bu gündür, kendimi Kanaryalı sayarım” diyor Yüksel Bey. Önce Soğuksu, ardından Kanarya maceraları böyle başlıyor.

1943 doğumlu Yüksel Bey, 1966'da askerden döndükten sonra, Şahin Caddesi üzerinde bugün de faaliyetini sürdüren iş yerini kurarak mobilya satışına başlıyor.

⁷ Edip Cansever, *Yerçekimli Karanfil*, Adam Yayınları'nda ikinci Basım 1990, (Mendilimde Kan Sesleri şiirinden), sf. 402

...

Şimdiki zamandan geriye bakınca

Manisa'dan Bandırma'ya aktaran yolda Bandırma Vapuru'nun ambarında devam eden İstanbul seyahati, oradan banliyö treni ve nihayet Soğuksu İstasyonu. Okumak istese de ortaöğretimden sonra hem Kanarya'da lise olmadığından hem de askerî lise sınavlarında bir nedenle elenmesinden dolayı eğitim hayatını noktılıyor Yüksel Bey. İşe, ticarete, alışverişe atılıyor.

“Bir ortakla başladım, Mustafa Yazgın diye bir ortağım vardı, onunla 6 yıl falan ortaklık yaptık. Biz geldiğimiz zaman da burada yol bile

yoktu, Kanarya'da istasyon bile yoktu. Ben askerken Kanarya'ya istasyon yapılmış. İlk yerleştığımız bölgeler tabii küçük, çok samimi bir bölgeydi, imarı gayet düzgün hatta 1980'e kadar da imar çok düzgün gitmiştir.”

Ticaret yapmak kolay değil, tanınırlık ve para istiyor. Piyasada çok yeni olduğu için binbir emek harcasa da binbir zorlukla karşılaşıyor Yüksel Bey. Azim ve dürüstlüğü her zaman kazandıracağı ilkesiyle sarıldığı işini yürütmek için yollarını arıyor bir yandan da.

Bandırma Vapuru'nun ambarından Kanarya'ya

Manisa'dan Bandırma'ya aktaran yolda Bandırma Vapuru'nun ambarında devam eden İstanbul seyahati, oradan banliyö treni ve nihayet Soğuksu İstasyonu. Okumak istese de orta öğretimden sonra hem Kanarya'da lise olmadığından hem de askerî lise sınavlarında bir nedenle elenmesinden dolayı eğitim hayatını noktılıyor Yüksel Bey. İşe, ticarete, alışverişe atılıyor.

“Bir ortakla başladım, Mustafa Yazgın diye bir ortağım vardı, onunla 6 yıl falan ortaklık yaptık. Biz geldiğimiz zaman da burada yol bile yoktu,

Kanarya'da istasyon bile yoktu. Ben askerken Kanarya'ya istasyon yapılmış. İlk yerleştığımız bölgeler tabii küçük, çok samimi bir bölgeydi, imarı gayet düzgün hatta 1980'e kadar da imar çok düzgün gitmiştir.”

Ticaret yapmak kolay değil, tanınırlık ve para istiyor. Piyasada çok yeni olduğu için binbir emek harcasa da binbir zorlukla karşılaşıyor Yüksel Bey. Azim ve dürüstlüğü her zaman kazandıracağı ilkesiyle sarıldığı işini yürütmek için yollarını arıyor bir yandan da.

...

Bir mektubun getirdikleri

Bu işleri koşturan hatırı sayılır bir tanıdığının imzalı kartıyla Galatasaray'daki toptancıya gittiyse

de satış sorumlusu kendisiyle ilgilenmedi pek, soba alacak ve mahallenin kışları için sıcak ticaret hedefliyordu. Bu ilgisizlikten hoşlanmayan Yüksel Bey geri dönüp ilgili holdinge bir mektup yazdı, kendini anlattı, iş yerini, mahalleyi, yapmak istediklerini ve hedeflerini, talip olduklarını ve nedenlerini sıraladı mektupta.

İstediği malların bir listesini yapmakla beraber, ilgili holdinge ait mağazalardan birinin Kanarya şubesine de

talip oldu. Mektup bir zamanlar geçerli iletişim aracıydı, evet. Yarı resmî bir bağlayıcılığı vardı ki bunun nedeni de bir yerde samimiyetti.

Bir hafta sonra gelen yanıtta Yüksel Bey'in ilgili bölgeden dilediği oranda, dilediği malı

alabileceği, ödeme kolaylığı ve ticari bir rahatlık sundu. Holding kendisine, on beş gün sonra gönderdiği mektupta da söz konusu şubeyi açması için izin verildiğini bildirdiler. Şahin Caddesi üzerindeki beyaz eşya mağazasının geçmişi, dünden bugüne aktarılan hikâyesi, kişiler ve kurumların adını çıkarınca, yaklaşık olarak bu toplamda vücut buldu. O günden bugüne, aynı adreste, aynı binada, aynı markanın temsilciliğini

yapan Yüksel Bey, Kanarya'nın tanınır, bilinir, güvenilir, sayılır ve sevilir insanları arasında yer aldı.

Kanarya Mahallesi, Birlik Caddesi üzerinde Kanarya Mağazası'nın açılışı. Mehmet Bahadır ile Yüksel Macarcıkoğlu. Serkan Macarcıkoğlu arşivi

■ ■ ■

Siyasette ilk adımlar

Bütün bu toplam ona ticaretle yeni atılımlar yaptırabilirdi ama Kanarya'nın en tanınmış simalarından olan Yüksel Bey'e bu defa siyasete girmesi için teklif geldi. 1974 yılında Bülent Ecevit'in Genel Başkan, Deniz Baykal'ın da Genel Sekreter yardımcısı olduğu dönemde CHP'ye kaydını yaptırdı. 1977 seçimlerinde de belediye meclis üyeliğine aday oldu.

"1977'de seçimlere girdim. Cumhuriyet Halk Partisi'nde, o zamanlar ön seçimler olurdu Metin Tunçalp belediye başkan adayımızdı, ben de ön seçimden girdim, liste başı oldum. Hatta hiç unutmam gencim, Kanarya'da oturuyorum, Küçükçekmece yerlileri var, merak etmişler 'Macarcıkloğlu kim' diye. En genç üye bendim. Metin Bey'in seçim çalışmalarında ayağı kırıldı. Seçimlerde sed-

yeyle dolaştı başkan adayımız. Seçim bitti, kazandık; grup toplantımız olacak... Metin Bey'le de çok samimiyiz, bir gün beni çağırdı, evde yatıyor, 'Yüksel' dedi. "Kuracağımız gruba aday olma hakkında ne düşünüyorsun?" 'Başkanım' dedim "Tecrübeli büyük ağabeylerimiz var onların bir tanesi sana yardımcı olur." Aklından beni geçirdiğini ve o yardımcılık görevinde beni görmek istediğini ifade etti. Benden daha tecrübeli insanlar olduğunu, onların tecrübelerinden yararlanmayı teklif ettiysem de kabul ettiremedim. Bir işe karar vermişsem incelerim. Daha aday olur olmaz, seçimlerden evvel 1580 sayılı Belediye Kanunu'nu ezberledim, kendimi hazırladım. 1980 darbesine kadar başkan vekilliği yaparak çok iyi bir dönem geçirdik hatta aradan onca sene geçmesine rağmen o dönemi bambaşka hatırlıyorum."

Yüksel Macarcıkloğlu, CHP İlçe Başkanı görevinde
Serkan Macarcıkloğlu arşivi

■

■ ■ ■

Yüksel Bey'in de içinde bulunduğu ekip çalışmalarında devam etti. 12 Eylül 1980 askerî darbesi gelince ilk zamanlarda bu ekibe dokunmadıysa da generaller, bir süre sonra gelip yönetimi askerler adına devraldı.

"Askerler en son bize geldi. Çok güzel bir dönem yaşadığımız için hiçbir soruşturma olmadı hakımızda. Hatta bir defasında müteahhitlerle ilgili bir şey vardı ifade verdik. Cennet Mahallesi'nde bir garaj yaptırıyorduk. Ben rica etmiştim müteahhitlere, ruhsatı imzalarken 'bir kamyon da çakıl hibe edin' diye. Bu çakıl ricası şikâyet mevzu olmuş. Çağırıldığım ifadelerin birinde müteahhit

de orada, beni görünce heyete dedi ki 'hâkim bey siz ne soruyorsunuz, bu adama ben bir çay bile içiremedim, rüşvet olur diye çay bile içmiyordu'. Zaten bizim zamanımızda dürüstlük yarışı vardı. Ben daha dürüstüm ben daha dürüstüm... öyle rüşvetmiş adam kayırmaymış yoktu, güzel dönemlerdi."

Belediyenin kısıtlı olanaklarına rağmen çalışma süresince Kanarya'ya olduğu kadar hizmet etmeye gayret eden ekibin bir parçasıydı Yüksel Bey de. Sokak ve caddeleri yeniden düzenlediler, kimseyi kırıp dökmeden, herkesin rızasını alarak sürdürdüler çalışmalarını.

Küçükçekmece Belediyesi içinde Meclis Üyeleriyle birlikte. 1977-1979 yılları. Oturanlar soldan İbrahim Başpınar, Berber Abidin, Mustafa Bey. Ayaktakiler: Sol baştan, gözlüklü ve top sakallı bir kişi, Mustafa Semiz, Mustafa Ergül, Ali Çayır, sağ baştan üçüncü Yüksel Yüksel Macarcıkloğlu. Serkan Macarcıkloğlu arşivi

■

Esnaflar Spor maçı öncesi, bugünkü Kanarya Mezarlığı'nın üst tarafında yer alan toprak sahada, Kanarya eşrafiyla. Sağ baştan gözlüklü Belediye Başkan Yardımcısı Mustafa Bey, Yüksel Macarcıkioğlu, Muhtar Muhsin Öcal, Pehlivan Ahmet. Serkan Macarcıkioğlu arşivi

1980 sonrası

Bu sırada ticaret hayatına devam etti Yüksel Macarcıklioğlu ve Kanarya'da başlayan beyaz eşya satışı için dükkânı açık tuttu. Bu alandaki çalışmalarında da başarılı oldu. Dönem geçip yasakların kalkmasıyla Bakırköy'de SHP kuruldu ve kendisine gelen çağrı üzerine görev aldı. CHP'nin tekrar kurulması sürecinde de Küçükçekmece İlçe Başkanı olarak sürdürdü görevini. Göreve gelir gelmez de '80 öncesi birlikte çalıştığı arkadaşlarını göreve çağırdı. Seçimde kazanamadıysalar da Küçükçekmece'de beklenenin üzerinde oy alabilecek bir çalışma sürdürdüler hep birlikte. SHP döneminde çalıştığında şimdiki Küçükçekmece Belediye Başkanı Sayın Kemal Çebi de Genel Sekreter olarak görev aldı bu çalışmada.

Gündelik hayatın koşturmacasında, ticaret ve siyasetle ilgilendi Yüksel Macarcıklioğlu. Silivri yakınlarında bir ev alarak zamanla uzaklaştı bütün bu olanlardan. Siyasetin temiz olan kısmına adını yazdırdı o ve arkadaşları. Kimi zaman içinde oldu, kimi yardımlaşmayla, kimi zaman da bilgileriyle dayanıştı arkadaşlarıyla. Köydeki evine çekilip zamanı yavaşlatmaya çalıştı. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi mezunu oğluna devretti işlerini. Köydeki hayatını daha sakin ve uzakta geçirmek için Silivri'ye gitti sık sık. Spor yapıp yürüyüşlere çıkıyor, gazeteleri okuyup memleketin ahvaline üzülererek torunlarını seviyor bir zamandır.

Esintiler, anılar, arkadaşlar

Bu göl kıyısındaki hayatınızı hatırlıyor musunuz? Nasıl bir yeri var? Nasıl anıları var? diye sordum kendisine:

"1960 yılında Soğuksu İstasyonu'nun altında Pazar günleri yoğun bir insan akını olurdu. 15 kilo civarında Turna balıkları çıkardı ve herkes denize girerdi. Soğuksu'daki şimdiki sosyal tesislerin olduğu üst taraf Akif Soğuksu diye birinindi ben geldiğim yıl. Akif Soğuksu'nun Soğuksu Gazinosu, büyük güzel bir oteli ve yüzme havuzlu tenis kortları vardı. Ben çocukluğumda tenisin ne olduğunu bilmediğim için ya bu ne biçim saha derdim orada Galatasaray'ın kampa geldiği günleri görmüşümdür.

Gölden Turna, Levrek de çıkardı ama Levrek ekseriye Çekmece bölgesinde daha çok çıkardı. Kanarya'ya Göl Sineması, Mehtap Sineması ve

Site Sineması vardı orada filmler izlerdik. Kanarya o dönemler Türkiye'nin en büyük mahallesiydi, sonra sonra diğer mahalleler büyüdü tabii.

Eski arkadaşlarla zaman zaman bir araya geliyoruz, kimi göçtü hayattan, kimi taşındı telefonla iletişim kuruyoruz."

Neredeyse geldiği ilk günden beri kendini Kanaryalı sayan Yüksel Macarcıklioğlu, yaşadığı yerin eski zamanlarını ve sakinliğini özleyiyor. Bir yerde uzaklaşmanın sükûnetini seviyor evet, ama bir yerde onu ve yaşadıklarını var eden, anılarını çoğaltan Kanarya'nın hayatına kattıklarını düşünüyor. Parklar, bahçeler, yollar, caddeler, sokaklar biraz da onun ve arkadaşlarının çalışmasıyla biçim buldu Kanarya'da. ■

Sol baştan, mahalle eşrafı, yanında Aydın Atak, Yaşar Hoca, Ali Bahadır, Efrahim Durmaz, öndeki çocuk Efrahim Beyin kızı, eşraf ve Yüksel Macarcıkioğlu. Bir açılış sonrasında. Yüksel Bey'in solunda Ömer Bey, sağında İbrahim Başpınar ve arkada Kanarya'daki banka müdürleri Serkan Macarcıkioğlu arşivi

C. Hakkı Zariç ile Dr. Mehmet Ali Önal söyleşi esnasında,
Fotoğraf: Ömer Karagöz

Derman Ağacı ya da Kanarya'da Bir Doktor: Mehmet Ali Önal

Ağrının şiddeti arttığında ya da çocuğun ateşi yükseldiğinde elbet bildiğimiz ve güvendiğimiz bir doktora gitmek isteriz. Günün herhangi bir saatinde kapısını çalıp derman isteyeceğimiz, olmadı telefonla arayacağımız, bu da olmadı kalkıp gecenin bir vakti evine gideceğimiz kaç doktor var ki hayatımızda?

Güven veren ve teşhisleriyle hayatımızı daha yaşanır kılan kişi değil midir doktor? Hikâyemizi

merak eden, sorular soran, film ya da tahlilden önce sırtımızı dinleyen, elle muayene eden, bir takım tıbbi aletlerin yardımıyla teşhis koymaya çalışan kişi...

Hele yanımızda, yakınımızda olunca, ulaşma mesafesinin kısalığı bir yana, güvenle kapısından içeri gireceğimizi biliyor olmak erinçtir.

Genç doktorun Kanarya günleri

1980'in başından beri Kanarya'da doktorluk yapan Mehmet Ali Önal, mahalle halkının tanıyıp sevdiği, güvendiği, danıştığı, uzaktaysa telefonla ulaştığı, geceyse evine gittiği bir doktor olarak sürdürdü hayatını. Şehir dışında olsa da arabasına atlayıp ona gelen hastalar da oldu meslek hayatında, koyduğu teşhislerle insanın hayatını kurtardığı da, zaman onu bir doktor olarak davet etti mahalleye; o da doktor ve mahalle halkından biri olarak sürdürdü meslek hayatını.

1974 yılında Akhisar Lisesi'nden mezun olan Mehmet Ali Önal, aynı yıl girdiği sınavda başarılı olarak, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'ne okumaya geldi. Demokrat ve Atatürkçü bir aile geleneğinden gelen Mehmet Ali Önal, öğrenci hareketine de katıldığı yıllarda mühendislikte okuyan Kerim Yaman gibi hemşerilerinin, dönem ve okul arkadaşlarının öldürüldüğü yıllarda tıp fakültesine devam etti.

1980 yılında Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nden mezun olup Özgür Atak İş Hanı'ndaki Albayrak Poliklinik'te çalışmak için Kanarya'ya geldi. Eczacı Hanım Kadriye Olgar ile ebe hanım Kadriye Gümüş'e ait klinikte nöbet tutmaya başladı genç doktor, meslek hayatının ilk günü böyle başladı. Kısa zaman sonra da burada mesul müdür olarak görev aldı.

Aynı zamanda Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nde Nükleer Tıp Asistanı olarak eğitim hayatına devam etti ve üniversitede volonter olarak çalışmaya devam etti. Ücretsiz ve gönüllü bir çalışma biçimi olan volonterlikte kazandığı sınavdan sonra asistan olarak görev yaptı. Üniversitede eğitimi gereği gönüllü çalışan genç doktor Kanarya'daki poliklinikte sürdürdüğü göreviyle hayatını kazanmaya ve evini geçindirmeye gayret etti.

Çişini yapamayan bir çocuk getirdi annesi, ilk hastası bir çocuk oldu. İki-üç yaşlarındaki çocuğa sonda takmayı düşündü genç doktor. Yağışlı bir günde, heyecan ve acemilikle sondayı nasıl takacağını, ailenin heyecanını nasıl dindireceğini düşünüp hastayı muayene ederken, bir anda çişini bıraktı çocuk. Buradan başlayan hikâye yaklaşık 30 yıl devam etti Kanarya'da.

Arada dönem büyüklerinin yanına giderek meslek hayatına dair ayrıntıları sormaya, alanda öğrenmeye ve bildiklerini paylaşama devam etti mahallenin doktoru. Genç doktor, kısa zamanda Kanarya'da tanınır ve bilinir oldu.

Güvenilir bir insan ve hekim olarak mesleğini insanların hayatını kolaylaştırmak ve daha yaşanır kılmak için Kanarya halkıyla paylaşan genç dok-

■ ■ ■

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi 1974 girişli öğrencileri, Mehmet Ali Önal ortada.

tor üç ay sonra üniversitedeki güvenilir bir insan ve hekim olarak mesleğini insanların hayatını kolaylaştırmak ve daha yaşanır kılmak için Kanarya

halkıyla paylaşan genç doktor üç ay sonra üniversitedeki asistanlığı da bırakarak neredeyse ve tamamen Kanarya için çalışmaya başladı.

Dr. Mehmet Ali Önal, Şahin Caddesi üzerindeki ilk muayenehanesinde bir çocuğu muayene ederken.

■ ■ ■

Kopmalar ve yenilikler

Dr. Mehmet Ali Önal, bir süre sonra Albayrak Polikliniği'nden ayrılarak 1982 yılında Şahin Caddesi üzerinde kendine ait bir muayenehane açtı.

Hastalar gelip gitmeye devam etti yıllar içinde, Dr. Mehmet Ali Bey tanınan ve bilinen bir insan olarak meslek etiğinin gerektirdiği her biçimde yardımcı olmaya çalıştı insanlara. Olmayandan istemedi, fazla verenden almadı, umanı beklet-

medi yıllar yılı. Biz görüşmemizi yaparken gelip reçetesini gösteren, ağrılarından ve şikâyetlerinden bahsedip yanıt alan, telefonla arayıp danışan o kadar çok insan oldu ki şaşırmamak elde değil. Şahin Caddesi üzerindeki Mercan Kasap'ın yanında, bir dönem Dilek Camcı'nın fotoğrafçı olarak işlettiği ve şimdi börekçi olan dükkânda yaptığımız görüşmede doktor bey sorularımızı yanıtlarken, zaman zaman da eski hastaları eşlik etti bize.

Dr. Mehmet Ali Önal, Şahin Caddesi üzerindeki ilk muayenehanesinde bir çocuğu muayene ederken.

Askerlik ve gündelik hayat

1983 yılında yedek subay olarak Şile Uçaksavar Er Eğitim'e gittiği askerden dönüşte mesleğine ve muayenehanesine daha bir sarıldı genç doktor. Gece gündüz demeden şifa arayan Kanarya sakinleri için elinde geleni yapmak için çırpındı.

Bazı akşamlar Ali Osman Can'a ait Can Lokan-

tası'nda, bazı geceler Tavus Kuşu Caddesi'ndeki Kastamonulu Ekrem Anlayışlı'ya ait Anlayışlı Meyhanesi'nde, bazen de Pelikan Caddesi'ndeki Fazlı'nın Yeri'nde dem tutup, günün yorgunluğunu attı üstünden, arkadaşlarıyla, eşi dostuyla gene mahallede sosyalleşti ve mahallede zamanı yaşanır kıldı.

Mehmet Ali Önal'ın Kanarya Spor'un kulüp sekreteri olduğu dönemden bir haber kupürü. Harun Özkan arşivi

Kanarya Spor'da başkanlık

Bu yıllar içinde Kanarya halkının sağlık sorunlarını gidermek için çalışmakla kalmadı, Kanarya Spor'un geleceği için de çaba gösterdi, ekonomik destek verdi Mehmet Ali Bey. Esnafı ve kahveleri dolaşarak Kanarya Spor için destek topladı, bu kaynakları kulübün geleceği için kul-

lanarak genç futbolcuların yetişmesinde ön ayak oldu ve üç yıl sürdürdüğü kulüp başkanlığı görevini devrederek taraftar kalmaya, maçları izlemeye ve dayanışmaya devam etti. Çeşitli işlerde çalışan genç futbolculara antrenmanları aksatmamaları durumunda yardımlarda bulundu.

Bakırköy Belediye Başkanı Naci Eksi, Kanarya Mahalle Muhtarı Ali Aygün de yanında olduğu halde Mehmet Ali Önal, Kanarya Spor Başkanı olarak kulüp binasının temel atma töreninde açıklama yaparken.

■ ■ ■

Dernekler ve yardımlaşma ağı

ÇYDD'nin Küçükçekmece Şubesi'nin kurulmasında da, Prof. Dr. Yıldız Tümerdem ile birlikte öncülük etti doktor.

ÇYDD kapsamında olması gerektiği gibi yardım ve desteklerde bulundu, eğitim ve öğretim hayatına devam etmekte zorlanan öğrencilere burs verdi, çağdaş bir Türkiye'nin geleceği için arkadaşları ve kurucularla birlikte faaliyetler gösterdi.

Dr. Mehmet Ali Önal laborant arkadaşı ve Kanarya'da bir süre beraber çalıştığı Bekir Koçak ile Şahin Caddesi üzerindeki muayenehanesinde. Hemen yanında hasta kartoteks defterleri.

■

Kanarya Sağlık Ocağı Yapma ve Yaşatma Derneği'nin de kurucuları arasında yer aldı doktor bey. Kendisinin muayenehanesi olmasına rağmen Kanarya'da bir sağlık ocağının açılması, mahalle sakinlerinin sağlık ocağına ve doktora ulaşması için çaba gösterdi. Bu derneğin kurucu başkanı olan Dr. Mehmet Ali Önal, dönemin muhtarlarından Şevket Yapan'ın önerisiyle giriştiği bu işi de başarıyla sürdürdü ve sonuçlandırdı.

■ ■ ■

Dr. Mehmet Ali Önal, Cerrahpaşa'dan tanıdığı ve Kanarya'da bir süre birlikte çalıştığı pansuman görevlisi Abidin Korkmaz ile Şahin Caddesi üzerindeki muayenehanesinde.

■

Kanarya'ya geldiğinde Üveyik Sokak'ta muayenehanesi olan Dr. Mehmet Özcan vardı mahallede, Mehmet Turgut Yahyaoğlu'nun Şahin Caddesi üzerindeki muayenehanesi ve Mehmet Ali Önal'ın da anı caddede üzerinde muayenehaneyi açmasıyla farklı doktorlar kendi alanlarında hasta kabul ettiği gibi, sonradan Kanarya Polikliniği adını alan Albayrak Polikliniği de insanla-

rın sağlık sorunlarıyla ilgileniyordu. Sağlık ocağı Mehmet Ali Önal'ın çabaları sonucu faaliyete geçti ve varlığını günümüzde de sürdürüyor.

Bakırcın Sokak No:3'te Özel Kanarya Polikliniği'ni açtı Mehmet Ali Bey, 2001 yılında faaliyete başlayan poliklinik de zamanla sönümlendi ve kapandı. ■

Siyaset yılları

Cumhuriyet Halk Partisi'nin 1980 sonrası yeni-den kuruluşu çalışmalarında da görev aldı Mehmet Ali Bey. 12 Eylül askerî darbesiyle yasaklanan partilerden biri olan CHP, 3821 sayılı yasaya dayanarak 9 Eylül 1992'de, kuruluşunun 69. yılında, tekrar açıldığında, Mehmet Ali Bey parti-nin Küçükçekmece'deki 39. üyesi olarak kayıt yaptırdı. Kısa süre sonra da CHP Küçükçekmece İlçe Başkanı olarak görev yaptı Mehmet Ali Bey. Bir süre CHP'nin yetkili organlarında, Mart 2009'da, "uyumlu çalışma göstermediği" gerekçesiyle görevden alındı. Yerine bugünkü Kü-

çükçekmece Belediye Başkanı Kemal Çebi ilçe başkanı olarak atandı.

Bu süreler içinde Yunus Emre İlköğretim Okulu'nda çocuklara iki yıl süreyle İngilizce dersleri verdi Mehmet Ali Bey.

Yunus Emre İlköğretim Okulu Korumu Derneği Başkanlığı, Kanarya İlköğretim Okulu Koruma Derneği Başkanlığı görevlerini 1996-1997 yılları arasında sürdürdü. Öğrencilere burs verdi, burs bulmalarında yardımcı oldu.

Gitmekle kalmak arasındaki ince çizgi

Siyasetteki çabalarının ertesinde Kanarya'dan ayrıldı Dr. Mehmet Ali Önal, Kâğıthane'de, Bağcılar'da ve İstanbul'un birkaç yerinde polikliniklerde, hastanelerde doktorluk yaptı. Uzakta olsa da bir ayağı hep Kanarya'da oldu ve semtten kopmadı tam anlamıyla.

Yıllar içinde yerleşik olan her Kanaryalı için bir anlam ifade

etti. Dr. Mehmet Ali Önal. 38 bin civarında hasta baktı.

Yolda yürürken ya da arabasıyla caddeden geçerken birilerinin selam verdiği, arayıp davet ettiği, saygıyla danıştığı bir insan ve doktor olarak Kanarya'dan uzak olsa da Kanarya'nın içinden biri o, yaptıkları ve yardımlarıyla da var olmaya devam edecek elbet.

C. Hakkı Zariç ile Dr. Mehmet Ali Önal konuşurken, Fotoğraf: Ömer Karagöz

Gülşen Koçak eczanede.

Hayat Eczanesi: Bir Dönemin Şimdiki Zamanı

Fotoğraflar: Mesut Işık

Geçerken uğradığımız, bazen hal hatır sorduğumuz, bazen halimizi hatırlamızı soran bir mahalle sakini değil mi eczacılar da? Doktora gitmeye zamanımız ve hevesimiz olmadığında bir koşu gidip ağrı kesici aldığımız, "sonra yazdırırım" diye ilaçlarımızı alıp kupürünü bıraktığımız, mahremimizi bilen ve güvendiğimiz kişi değil midir eczacılar?

Şimdi bakmayın öyle kişisel bakım ürünleriyle dolu olduklarına, ilaca ulaşmanın en kolay ve güvenilir yolu olmayı tarihleri boyunca hep sürdürdü eczacılar. Kimi bu meslekte ısrar etti, kimi ticaretin sokaklarında kayboldu, kimi ilaca ve sağlığa ulaşmanın en kolay yolu olarak sürdürdü varlığını.

■ ■ ■

Eczacılar biraz da tanık olduğumuz kişilerdir. Bildiğimiz, sürekli alışveriş yaptığımız bir eczaneye gideriz çoğumuz. Kimi önüne gelen ilk eczaneye girse de çoğu insan bildiği yerden şaşmaz. Her eczanede aynıdır reçetede doktorun yazdığı ilaç oysaki ama ayakları bildiği eczaneye sürükler insanı. Bu biraz da vefadır, biraz alışkanlık olsa da çoğu güven ve arkadaşlıktır.

2 Haziran 1982’de açılışını yapmış Gülşen Koçak Kanarya’daki Hayat Eczanesi’nin. İstanbul Eczacılık Fakültesi’nden mezun olduktan sonra niyeti üniversitede kalıp akademisyen olmak olsa da YÖK’ün akıl almaz içtihatlarıyla uğraşmaktan vazgeçip açmış eczanesini. Öncesini Kanarya İlkokulu ve Yeşilköy Lisesi olarak kayıt düşünüyoruz defterimize, Gülşen Hanım’ın okul hayatı Kanarya’da başlıyor nihayet.

Babadan kalma bir dükkân zaten. Şahin Caddesi üzerinde kurulduğu günden bu yana hastalarına şifa dağıtıyor.

Fatih doğumlu Gülşen Hanım, Kanarya’ya 8 yaşında gelmiş, o günden sonra da seyahatleri ve zorunlu durumları dışında neredeyse hiç ayrılmamış yaşadığı semtten.

Zamanın Kanaryası’nda arsaların ucuz olması nedeniyle Sivas’tan göçüp gelmiş anne ve babası, yaşadıkları bu yeni yeri memleket bellemişler. Anadut kaldırımı Kanarya sokaklarında, gölünden tatlı su balıkları avladıkları bir geçmişin izlerini sürmekten ve geleceği burada kurgulamaktan hiçbir zaman pişman olmamış aile.

Kurulduğu günden bu yana aynı adreste faaliyet gösteriyor Hayat Eczanesi. Hastaları ve kalfalarıyla günü karşılayıp akşam ediyor Gülşen Hanım. Zaten

eczacılığın sosyal hayatı ne ki? Sabahın erken saatlerinde akşamın karanlığına sürekli bir mesai. Cumartesileri de açık olunca geriye kalan pazar gününde dinlenmek ve bir sonraki haftanın koşturmacasına hazırlanmak kalıyor geride.

Gülşen Koçak ve ailesinin, eczanenin açılış gününde çektiikleri fotoğraf.

■ ■ ■

Geçmişten gündelik hayata

Gülşen Kolçak eczaneyi açtığında Kanarya’da dördüncü eczane olarak başlıyor çalışmaya. Atalay Eczanesi, İstasyon Eczanesi, Murat Eczanesi ve nihayet Hayat Eczanesi. Daha çok Trakya göçmenlerinin yaşadığı ve dükkâna gelip gittiği bir

zamanı anımsıyor eczacı hanım. Zamanla insan popülasyonu ve demografik yapı değişiyor. Kentin çeperlerine ülkenin birçok yöresinden göç alan İstanbul’da Kanarya da nasibini alıyor kuşkusuz. Geçim derdi kırdan kente göçü tetikleyince, memleketin güneydoğusundan göç alan Kanarya’da nüfus hareketliliği ve değişim başlıyor. Ama gündelik hayat da sürüyor bir yandan. İnsanlar değişse de hastalıklar, reçeteler, ilaçlar ve gündelik alışkanlıklar daha az etkileniyor bundan.

“Arkadaşlarım var dünden bugüne” diyor Gülşen Hanım. Gündelik hayatını kısaca anlatıyor bize: “Zaten çok vakit bulamıyorum. Yani çalışıyoruz, vakit yok. Az önce arkadaşım telefon

Gülşen Koçak’ın 2019 yılı Ocak ayında rahatsızlanan annesi için ilk yardımda bulunması sonucu İstanbul Eczacılar Odası tarafından verilen teşekkür plaketi

açtı, kahve içmek için müsait olup olmadığını sordu. Arkadaşlarım gelir arada, kısa zamana yayılan sohbette konuşur, dertleşir ve rahatlarız.

Başka yerden ilaç alıp bana soranlar olur; doğru aldık mı, doğru verdik mi?

Ben şu doktora gittim ama bana bunu verdi. Sizce doğru mu, bu ilacı kullanayım mı? Yani biz bunu bütün eczacılar, mahallenin sağlık danışmanıyız bir yerde.

Nasıl bir manavın elmaları çürür... Bizim de çürüklerimiz var ama öyle olacak diye yardımdan kaçmayız. Herkese elimizden geldiği kadar yardım ediyorum ben. Seviyorum yardım etmeyi. Bir de onca zaman geçti artık kuruluşumuzun üstünden, herkesi tanır olduk, herkes de bizi tanıyor.”

Neredeyse her semt eczanesinin olduğu gibi Hayat Eczanesi’nin de bir veresiye defteri var. “Durumu olmayan”ların adı yazılı, alacak, verecek, zaman ve arkadaşlık çözüyor geçmişin borçlarını.

Yaz akşamında yazlık sinema günleri

Dönemin Kanaryası'nda Site Sineması'ndaki yaz akşamlarını anlatıyor eczacı hanım. Sine- ma biraz da yakın olduğundan bazen evle- rinin terasında filmi izledikleri gibi bazen de bizzat gittikleri oluyor ailece. “Boş Çerçeve

filminde Kartal Tibet ile Hülya Koçyiğit için ne kadar gözyaşı döktüğü” hakkında uzakla- ra bakarak yanıt veriyor sorularımıza. Mahalle sakinleri gibi o da kaçırmıyor yazlık sinema- daki filmleri.

Gülşen Koçak ve C. Hakkı Zariç söyleşi esnasında

Hassas terazide hassas ölçü

“Bir daha dünyaya gelsem yine eczacı olur- dum, onu söylüyorum. Benim karşımda ne sağ- lık ocağı ne hastane var. Ben kendi çabalarımla tırnaklarımla hastalarım diyalog kurarak bu duruma gel- dim ve severek de yapıyorum. Her zaman için para ikinci plan olmuştur, iyi ki de öyle olmuştur.”

Eczacı olmak biraz ilaç alıp satmaksa biraz da ilaç yapmak değil mi? Has-

sas terazinin güvenilir tartısında, gelen reçete- ye göre hazırlanan ilaçların kıymeti tartışılmaz. Majistral ilaçlar adı veriliyor buna, hangi etken maddeden ne kadar katıp karıştıracağını yazı- yor doktor, eczacı da bunu hazırlıyor.

Şüphesiz bu hazırlık ve yazılı reçeteyi karşılama konusunda her eczane, her eczacı hazır olmu- yor. Etken maddeleri bulunduran, bulundurma- yan bir dizi eczane söz konusu ve bu ilaçları yazabilen doktorların olması ayrı mesele.

Kanarya'da bu ilaçları hazırlayan eczacılardan biri Gülşen Hanım, bazen başka eczanelere gi- den majistral reçeteler de kendisine geliyor ve arkadaki küçük laboratuvarında hazırladı-

İlaç yapımında kullanılan hassas terazi ve havan fotoğrafı

ğı ilaçları veri- yor hastaları- na. Yıllar önce dersini görmüş olmanın avan- tajlarını yaşı- yor. Üniversite- de Farmasötik Teknoloji, Ec- zacılık Tek- nolojisi ya da eski isimle Ga- lenik Farmasi denen dersi

görmüş olmanın rahatlığı ve pratik güveniy- le hazırlıyor ilaçları. Kasım Cemal Güven gibi efsane bir hocanın dersinden kalan bilgilerle insanlara ilaç hazırlıyor eczacı hanım: “Bizim çok hassas terazimiz var, miligramlarla ölçü- yoruz etken maddeyi o terazide. Doktorun yazdığı ölçülerde, milimi milimine hazırlama- lıyız gelen reçeteyi. Örneğin böbrek yetmez- liği olan bir çocuk için hazırlanmış reçete ge- liyor. Hata yapma şansımız yok, şakaya gelir değil mesleğimiz.”

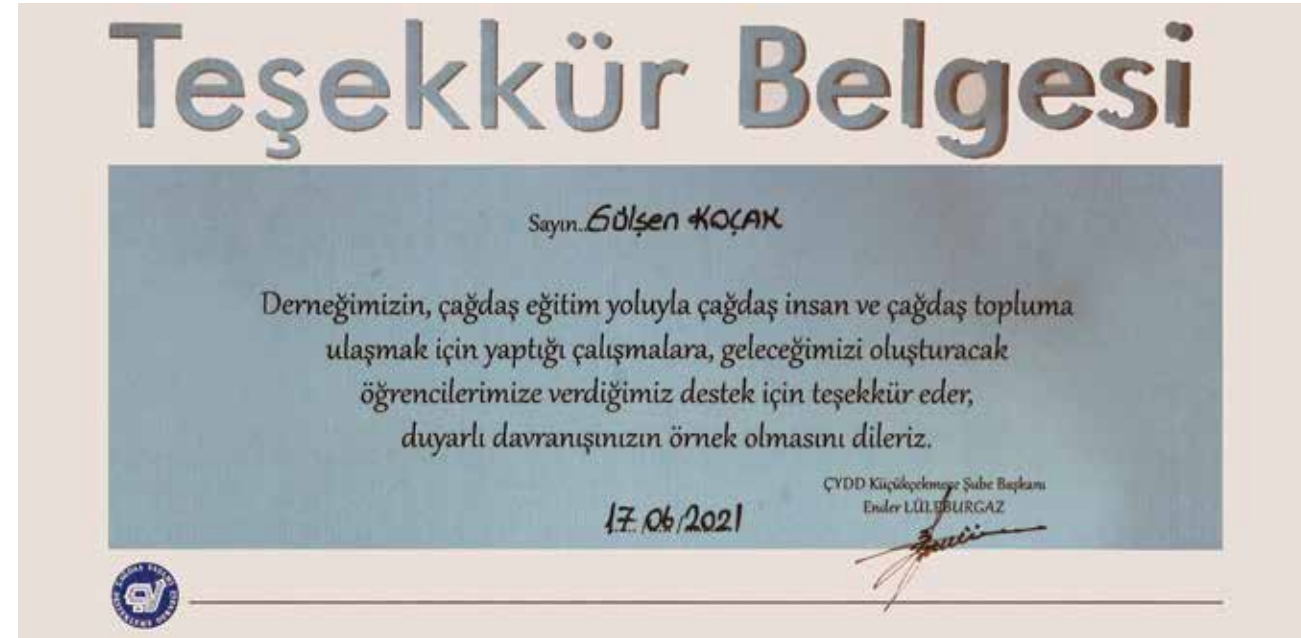
Ana dilde etiket

Ayda iki defa nöbetçi oluyor Hayat Eczanesi. Geceden sabaha biriken bir yorgunlukta hasta emin oluncaya, anlayıncaya, ilacı nasıl kullanacağına yeterince ikna oluncaya kadar anlatıyorlar her ayrıntıyı. İlaça dair sorulan her soruya defalarca yanıt verip hastanın en doğru zamanda, en doğru biçimde ilacı kullanması ve ondan maksimum fayda sağlaması için çalışıyorlar.

Kendilerince bir etiket yöntemi geliştirmiş Hayat Eczanesi. Her ilacın üstüne hazırladıkları bu etiketi yapıştırıyorlar. Türkçe, İngilizce ve Arapça etiketler. Kullanıcının anlayacağı dilde çıkardıkları etiketi ilacın üstüne yapıştırıp günde kaç defa,

kaç saat aralıkla, aç ya da tok karnına ilacı nasıl içeceğini tarif ediyor etiket üzerindeki yazılar.

1982 yılından beri aynı adreste olmanın sağladığı güvenilirlikle farklı sınıflardan ve farklı milliyetlerden insanlar geliyor Hayat Eczanesi'ne. Her yaştan hastanın kapısını çaldığı eczaneye, Suriye'den Afganistan'dan ya da dünyanın başka ülkelerinden gelip ülkemizde yaşayan ya da ilaca ihtiyaç duyan insanların anadilinde anlayabileceği bir etiketle veriyor onlara ilaçlarını Hayat Eczanesi. Dilini bilmediği bir ülkede hasta olan insanların, kullanmak zorunda kalacakları ilaca, anadillerinde bir etiketle ilacın kullanma biçimi tarif edilince, doğallığında bir güven ve alışkanlık oluşturuyor.

Gülşen Koçak'a verilen teşekkür belgelerinden biri.

Fabrikalardan sokaklara

C. Hakkı Zariç ve Gülşen Koçak eczanede, söyleşi sonrası.

Bir semt eczanesinin 40 yılı aşkın süreyle aynı adreste ve aynı duyarlılıkta faaliyette olması geçmişten bugüne ayrıcalık katıyor Kanarya sakinlerine.

Biz bu görüşmeyi yaptığımızda eczanenin

önünden gelip geçen Kanarya sakinleri selam veriyor eczacı hanıma. Gelip ilaç danışanlar oluyor ona. Kalfaları genç ve yetenekli insanlar. Geleni karşılayıp ilaçlarını veriyor, gidene “geçmiş olsun” dilekleriyle iyi günler diliyor. ■

■ ■ ■

Ne kitapsız, ne kedisiz...

■

Kanarya'da Kitap Kokusu

Fotoğraflar: **Mesut Işık**

Merkezden uzaklaştıkça maddi gücünü ve alışveriş potansiyelini yitiren, bazen de bu nedenle kapanmak zorunda kalan yerlerin başında geliyor kitapçılar belki de. İstanbul'un ya da Türkiye'nin büyük illerinde yıllardan beri faaliyet gös-

teren kitapçıları düşündüğümüzde neredeyse hepsinin merkezde yer aldığını ve yıllardan beri aynı yerde, aynı adreste konuşlu olduklarını biliyoruz. Okurun da alışkanlığı oluşuyor, Ankara'da Konur Sokak'ta, Bursa'da Nilüfer, İzmir'de

■ ■ ■

Alsancak'ta olması gerekiyor kitapçıların sanki. İstanbul için Taksim İstiklal Caddesi, Kadıköy Bahariye, Bakırköy İstanbul Caddesi aklımıza gelen ilk merkezler.

Bir diğer yanda da yerel kitapçıları var birçok kentimizin. Bunların başında da Eskişehir geliyor belki de, Porsuk Nehri kıyısında bir buluşma noktası haline gelen kitapçıların önü, anılmaya değer.

İnternette kitap alışverişinin ağırlık kazandığı günümüzde yayın tekellerinin olduğu gibi satış teellerinin oluştuğu da bir diğer gerçek. Bunun yanında bir de sahaflar var. Osmanlıdan günümüze sahaf geleneği Türkiye'de sürdüğü gibi dünyada da geçerli bir meslek. Stefan Zweig'in sahaflarda bir ömür geçirdiği hepimizin aklında.

Eski kitaplar, pullar, kasetler, filmler, dergiler, fotoğraflar, mektuplar satılıyor sahaflarda. Meraklısı için müzayedeler düzenleniyor.

Ankara'da Zafer Çarşısı, Bursa Heykel'de Sönmez Kitapçılar Çarşısı, Taksim'de Beyoğlu Sahaflar Çarşısı, Kadıköy'de Akmar, Beyazıt Sahaflar Çarşısı, Üsküdar ve çevre ilçelerin meşhur sahafları ve sahaf çarşıları anılmaya değer.

Çarşıların içinde yer almayıp merkezde ya da çevre ilçelerde her sabah dükkânlarını açan sahaflar da var elbet. Kimi fahiş kira bedellerine göğüs gerip varlığını devam ettiremedi Kadıköy'deki İmge Sahaflar gibi, kimi her ne olursa olsun bu cangılda kitabı okura ulaştırmak için çaba gösteriyor.

1969 yılından beri Kanarya'da yaşayan

Zeren ailesinden Celil Zeren de Kanarya İstasyon Caddesi'nde sahaf işletiyor. Üniversiteye kadar olan eğitimini Kanarya'da tamamlayan Celil Zeren, üniversiteden sonra master yapmış ve aklı erdiği günden bu yana kitap okuyarak geçirmiş hayatını.

Sahafın dışarıdan görünümü ve bahçesi

■

■ ■ ■

Yayınevleri yayıncılar ve yayıncılık da girmiş hayatına. Şimdiye kadar yayımlanan üç kitabında Şivan Zeren imzasını kullanmış ve onu mahallede herkes Celil olarak değil Şivan olarak tanıyor.

Eğitim hayatının sonlarında Taksim’de bir süre yayınevlerinde çalışan Şivan bir de kitap kafe kurup işletiyor. Sadri Alışık Sokak’taki kitap kafenin ömrü beş yılı sürüyor sadece, ne yazık.

Mahalledeki evlerinin çatı katında, o zamana kadar biriktirdiği kitaplarla kendi halinde bir sahaf olarak devam ediyor kitapçılığa. Kanarya’daki evlerinin çatısında kurduğu sahafta mahalle insanlarına kitap satmakla başlıyor işe. Çocuklar için çeşitli dillerde kitaplar bulup onlardaki okuma ve öğrenme merakını çeşitlilikle devam etmeleri için çaba gösteriyor.

1970’li yıllar Kanarya, Şivan’ın dayısı sol başta, yanında kravatlı olan babası ve akrabaları bir arada evlerini yapmak üzere. Şivan Zeren arşivi

■

■ ■ ■

Liberta Sahaf’ın daha önce Kanarya içindeki bir sokakta açılış gününde esnaf ve tanıdıklar bir arada. Şivan Zeren arşivi

■

Bir işletme ve para kazanma mantığından çok bir gönüllülük esasına göre çalışıyor daha ziyade. Okunmuş kitapları alıp okumaları için başka kitaplar veriyor insanlara. Ağırlığını çocukların ve çocuk kitaplarının oluşturduğu toplamda 15 bine yakın kitap takas ediyor. Yaptığı çantaları yayınevlerine verip onlardan aldığı kitapları ulaştırıyor mahalle halkına.

Bir süre sonra bir dükkân açması kaçınılmaz hale gelince, doğma büyüme Kanaryalı olan Şivan

Zeren, mahallesinden uzaklaşmayı, başka yerde bu işi yapmayı aklına bile getirmeden Çalığışu Sokak’ta bulduğu dükkâna taşıyor kitaplarını ve mahallenin ilk sahafını böylelikle açmış oluyor. Orada fazla sürmüyor sahafın geçmişi ve bir yıl sonra bu defa İkinci Arığışu Sokak’ta tuttuğu dükkâna taşıyor sahafı.

Sahaf dediğimiz biraz da herkese yakın, herkesin ulaşabildiği yer olmakla beraber, yerini yadırgamayacak bir etraf da istiyor kendine. İkinci

■ ■ ■

Arikuşu Sokak'tan da bir süre sonra taşınmak durumunda kalıyor ve şimdiki yerine, İstasyon Caddesi'ne taşıyor dükkânı.

2017 yılında çatı katında başlayan sahaflık ısrarı, aynı amatör ruh, üç farklı dükkân ve binlerce kitabın farklı hikâyesiyle devam ediyor hâlâ.

Kanarya'nın içine gitmek üzere Mustafa Kemal Tren İstasyonu'nda inip yürümeye başladığınızda az ileride, hemen sağda, İstasyon Cad-

desi üzerinde yer alıyor sahaf.

Şivan Zeren anlatıyor:

“Kanaryalılar dükkânı açtığımda biraz şaşırdı. Her gelen ‘Burada kitap okuyan insan var mı?’ diye sordu. Okuyan insanlar görünmüyor burada galiba, kitap okuyanların olmasına rağmen, Kanarya’da sahaf açmam ilk zamanlarda pek anlaşılmadı. Herkes Küçükçekmece’ye dükkân açmam için uyardı beni ama ben Kanarya’da kalmaya ve burada kitapçılık yapmaya devam ettim.”

Liberta Sahaf'ın daha önce Kanarya içindeki bir sokakta açılış gününde esnaf ve tanıdıklar bir arada. Şivan Zeren arşivi

■

■ ■ ■

Kırtasiyecilikle kitapçılığı bir arada yürüten muhtelif dükkânlar açıldı Küçükçekmece'de. Kimi iflas etti, kimi iş olanaklarını değiştirdi, kimi sektörden uzaklaştı.

“Geçmişten biriktirdiğim dostlarım, sevdiğim insanlar var. Sosyal medya hesaplarımı takip ediyorlar. ‘Küçükçekmece’de kitap’ yazıldığında, arama motorlarında bizim dükkân çıkıyor. Buraya, İstasyon Caddesi'ne dükkânı taşıdıktan sonra, istasyona gidip gelen insanların uğrak yeri olduk bir anlamda. Mahalle benim için daha önemli. Merkeze gidebilirim ama oralar zaten geçmişten bir kitap birikimi edinmiş insanlarla örülü, benim amacım bu mahallede okuyan insanların çoğaltması ve evlerinde bir kütüphane oluşturmaları.”

Şivan Zeren'den aldığımız bilgilerden aktaracak olursak Kanarya halkı roman okumaya meraklı. Daha çok roman satılıyor Liberta Sahaf'ta. Popüler yazarların yanı sıra klasikler, Suç ve Ceza'dan tutun daha nice dünya klasiği okunur durumda. Bunun yanı sıra kişisel gelişim kitapları okunuyor. Tarih ve araştırma, şiir ve öykü ise daha geri sıralarda. Liberta Sahaf, tarih kitaplarını daha ziyade Türkiye'nin muhtelif yerlerine internet satışıyla ulaştırıyor.

Kimi diksiyonunu düzletmek, kimi ötekileştirildiği için, kimi genel kültürünü daha donanımlı

hale getirmek için gelip kitap alıyor sahaftan. Dükkânın raflarını sürekli değiştiriyor Şivan; kitapların yerlerini sık sık değiştirip gelen gidenin rafları kurcalamasını, kitaplara dokunmasını, içlerini açıp bakmasını istiyor daha çok.

Ortaokul yıllarının sonundan beri kitap okuyup biriktiren Şivan Zeren'e Kanarya'da olmak size ne kattı, siz mahalleye ne kattınız, diye soruyoruz.

“Her şeyden önce burada doğdum, buraya aidiyet hissediyorum. Geçmişle ve şimdiki zamanıyla biliyorum mahalleyi; bir panoraması var benim için. Dışarıdan çok görünür olmasa da mahallede bir dayanışma kültürü var. Birbirine sıkı sıkıya bağlı insan grupları var. Siyasi ve ekonomik baskıya karşı bir araya gelip dayanışmayla hayatı yaşanır ve kolay kılıyor insanlar. Buraya taşındığımda pek çok insan yardıma geldi. Yaklaşık 100 ton kitabı birlikte taşıdık. Kimi kol gücüyle emek verdi, kimi aracını tahsis etti, kimi rafları taşıdı. Bunu Taksim'de yapamazdım.

Şubat 2023 depreminde, memleketin ve mahallenin her yerinde olduğu gibi biz de dükkân-da yardım faaliyeti organize ettik. Kanarya'da neredeyse her dernek tırlar dolusu yardım malzemesi gönderdi deprem bölgesine.

Sahafın kurucusu ve sahibi Şivan Zeren

Liberta Sahaf'a da insanlar yardım malzemeleri ulaştırdı. Dükkânın alt katında tasnif etme, katlama, paketleme işlerini hallettik. Elden ele araçlara yükleyerek deprem bölgesine ulaştırdık malzemeleri. Evinden eşya çıkarmayan insan görmedim, herkes müthiş bir dayanışma gösterdi.

Kendinden ve kimliğinden kaçmaya, uzaklaşmaya, başka bir kimlik edinmeye, oluşturmaya çalışan insanlar olsa da okumak, kitaplar, yazarlar ve kültür yeni bir insan oluşturuyor hayatımızda. İnsanların kendini var etme nedenleri dışarıdan pek saygı görmeyebilir ama dayanışma ağı, bir arada ve barış içinde yaşama kültürü daha ağır basıyor kuşkusuz."

Satın almasa bile gelip dükkânda dolaşiyor insanlar; ağırlıklı olarak iş çıkışı saatlerinde gelip kitap alıyorlar. Hafta sonları da açık olunca, dinlenme ve izin günlerinde de gelip giden insan oranı artıyor. Yoldan geçerken uğrayanlar da var Liberta Sahaf'a, gelip gitmeyi, kitap satın almayı alışkanlık haline getirmiş insanlar da...

Alt katında film gösterimleri yaparak yönetmenleri, oyuncu ve senaristleri Kanarya halkıyla buluşturmak için çalışmalarını sürdürüyor

Şivan Zeren. Liberta Sahaf'ta gelecek zamanda film gösterimleri yapacak. Eski usul bir film makinası bile edinmiş, açılışı bir Yılmaz Güney filmiyle yapmayı planlıyor.

Liberta Sahaf'ın bahçesinde söyleşi ve imza günleri de yapıyor Şivan Zeren. Yazarla okuyucunun buluştuğu söyleşilere devam edeceğini söylüyor.

"Kitap satmak insanların hayatına dokunmaktır bir yerde." Kitap satarak insanlar tanıdığını, onların yaşama biçimini öğrendiğini ve gözlediğini söylüyor bize.

1989-1994 yılları arasında Küçükçekmece Belediye Başkanı olarak seçilen Ertuğrul Tığlay ile aile dostluklarının olduğunu, Küçükçekmece'nin yollarında, mezarlıklarında ve parklarında babasının bir belediye personeli olarak emek verdiğini anlatıyor bize.

"Sahaf olmak vazife değil, tercihtir." diyor bir cümlesinde.

Bu tercihle her sabah kapısını araladığı Liberta Sahaf'ta Kanarya insanlarına kitap ulaştırmaya, zamanın ve koşulların el verdiği ölçüde devam edeceğini ve bu ısrarı sürdüreceğini söylüyor görüşmemizde. ■

Jean-Jacques-François - A Female Turkish Bath or Hammam, 1785

Kanarya'da Bir Hamam: Polat Hamamı

Arapça kökenli olan “hamam” kelimesi Arapça “Hm” kökünden gelen “hammam” “çok ısıtan”, “ılıca, kaplıca” sözcüklerinden türemiştir.⁸ Hamam kültürü geçmişten günümüze kadar ulaşan ve kökleri oldukça eskiye dayanan bir kültürdür. Hatta öyle ki yapılan arkeolojik araştırmalar neticesinde bu kültürün izleri Antik Romalılar’a kadar uzandığı bilinmektedir. Yapılan kazılarla ortaya çıkarılan

bu yapıların sadece yıkanmak ve arınmak için değil zevk ve eğlence mekânları olarak değerlendirildiği de anlaşılmakta, kadın erkek ortaklaşa kullanıldığı görülmektedir. Osmanlı’da da hamam kültürü oldukça yaygındı. Antik Romalılar’ın aksine bu mekânlar kadın-erkek olarak ayrıştırılır ve öyle kullanılırdı. Osmanlı’da hamam kültürü oldukça ileri taşınarak Avrupa’ya da bu mekânlar “Türk banyosu” adıyla

⁸ Sevan Nişanyan, Nişanyan Sözlük, Çağdaş Türkçenin Etimolojisi, Liber Plus Yayınları, 2018 İstanbul, sf. 311

sirayet etmiştir. Birçok medeniyette bulunan bu yapıların daha çok Romalılar ve Osmanlı’da öne çıkmasının ana nedeni temizlik olgusuna yaklaşımları ve Osmanlı’nın da Müslümanlık inancına sahip olmasıydı. O yüzden özellikle de “hamam” önemli bir ritüel haline gelmiş ve mekânlara dönemin koşullarına göre yenilik getirilerek özen gösterilmiştir. Selçuklular’dan başlayan bu gelenek Osmanlı döneminde daha da ileriye götürülmüş ve fethedilen bir-

çok yere umumi hamamlar inşa ettirilmişti. “Semavi Eyice Osmanlı tarihi boyunca çok sayıda hamam inşa edilmesinin iki nedeni bulunduğunu belirtir: ‘Bunlardan biri, hamamların iyi gelir getirmeleri sebebiyle hayır eserlerine gelir kaynağı olarak vakfedilmesidir. İkincisi hamamların ait oldukları yapı topluluğunun merkezi olan cami cemaatine hizmet vermesidir.’”⁹ İstanbul’da ise hamamların Fatih Sultan Mehmet döneminde artırıldığını görürüz.

Polat Hamamı dış görünüm. Kaynak: Küçükçekmece Belediyesi Arşivi

⁹ Alidost Ertuğrul, Hamam Yapıları ve Literatürü, Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, Cilt 7, Sayı 13, 2009, 241-266, sf. 243

Hamam, yıllar içerisinde geçmiş geleneklerle etkileşim kurarak günümüze kadar ulaşmış bir nevi eğlence türüdür de aynı zamanda. Erkeklerin iş sonrası arkadaşlarıyla buluşup kurna sohbetleri yaptığı bir yer haline gelmiştir. Kadınların ise evde yaptıkları sarmalar, kısırlar ve türlü yiyeceklerle eğlencelerini organize ettiği, hem paklanıp hem de sefa sürdükleri bir yerdir. Göbek taşıyla, tellağıyla günümüze kadar ulaşmış

bu gelenek ülkenin birçok yerinde sürdürülmeye devam ediyor. Şimdilerde otellerin saunaları bu geleneğe başka bir imaj katsa da kökü geçmişe dayanan mahallelerde büyük küçük hamamlara rastlamak mümkün.

Küçükçekmece de içerisinde hamamların yer aldığı ilçelerden biri. İlçede üç adet hamam bulunmakta. Bunlardan biri Cennet Mahallesi,

87 Polat Hamamı giriş. Kaynak: Küçükçekmece Belediyesi Arşivi

Polat Hamamı göbek taşı. Kaynak: Küçükçekmece Belediyesi Arşivi

biri Sefaköy, diğeri ise Kanarya Mahallesi'nde yer alan Polat Hamamı mahalleye yaklaşık 45 yıldır hizmet sunmakta. Arıkuş Sokağı'nda bulunan bu hamam beş katlı bir binanın hemen giriş katında yer alıyor. İçerisinde kese bölümü, soyunma kabinleri ve tuvaletler bulunuyor. Girişte sizi bir gişe ve bahsini ettiğimiz kısımlar karşılıyor. Bu alanı arkanızda bıraktığınızda sizi karşılayan kapı hamam kısmına açılmakta. Hamamın içerisinde ilk göze çarpan göbek taşı

da dediğimiz hamam taşı oluyor. Bu taşın etrafı ise on iki adet kurnayla kaplı. Ayrıca içeride buhar odası olarak bilinen kısımlar da mevcut. Polat Hamamı, maalesef yalnızca erkek müşterilerine hizmet veriyor. Mahallenin kadınları bu hamamdan faydalanamıyor. Yani kadınların çıkınlarını alıp burada sazlı sözlü eğlence düzenleyebilecekleri bir imkânları yok. Polat Hamamı'nın müşterilerini beden yüküyle çalışan işçiler, mahaller sakinleri oluşturuyor. ■

■ ■ ■

ODİL Foto'dan bir görünüm. Dilek Camcı arşivi.

Kanarya'da anılar ve yüzler: ODİL Foto

Bakmayı ve görmeyi öğretir fotoğraf, geçmişin yansısından şimdiki zamana akan anılar sağanağında arşiv sunar. Çocukluk fotoğraflarımız gelir bir yerde, tek başına ya da arkadaşlarımızla biçimsiz saçlarımız, bir türlü beceremediğimiz tuhaf duruşlarımız, enteresan pozlarımız bize o günden kalan anıları fısıldar. Fotoğraf sevgidir biraz. Okul yıllıklarında kalmış kepli duruşumuzun ötesindedir.

Aile bireylerimizden birini anımsamak istediğimizde albümleri karıştırırız. Büyükanнемizden ya da büyükbabamızdan kalan tek şeydir o fo-

roğraf belki de, ailemizin soy ağacının resmi-
dir. Bir yerde umuttur fotoğraf, bir yerde bağ-
lılık, bir yerde belki de aşktır.

Mahalle fotoğrafçıları bizim yerimize bu anıların ve belleğin deklanşörüne basarken ölüm-süzleştirdikleri an, aslında geçmişimizdir. O anda daha geçmişe ait bir nesne halini alır fotoğraf. Hayatın akışıdır bu, içinde güzel olanı barındırdığı gibi buruk olanı da barındırır. Bir daha asla yüzünü göremeyecek olduklarımızın gülüşü, duruşu, endamı saklıdır o görüntüde.

■ ■ ■

Fotoğrafın izinde

1972 yılında Sivas'tan kalkıp geniş ailesiyle İstanbul'a gelen Dilek Camcı Yeşilköy'de ev tuttuysa da dayısının önerisiyle Kanarya'ya yerleşmeye karar verdi. 19 yıl boyunca Demiryolu Blokları'nda bir evde konakladı ailesiyle, 30 yılı aşkın bir zamandır da şimdiki evinde ama geldiği günden beri Kanarya'da yaşamakta. Zamanın Kanarya'sına dair çok şey birikmiş geriye kalan yıllarda, anılar, dostluklar, arkadaşlıklar, geziler ve daha pek çok şey.

Fotoğraf malzeme-
leri satan bir firmada işe
koylup ailesinin geçi-
mini sağlamak üzere İstanbul'dan memleketin
üçra kasabalarına kadar uzanan bir iş geçmişi
var Dilek Bey'in. Polaroid fotoğraf malzeme-
lerinden baskı kâğıtlarına varıncaya dek fo-
toğrafçılığa dair malzemeyi, her şeyi ulaştırmış
taşranın uzank beldelerine. İş yerinde, kendi
halinde ama Kanarya'da tanınan ve bilinen bir
insan olarak yaşamış yıllar yılı.

Dükkanın açılış gününde kurdele kesen kişi makine ekipman üreticisi Erkan Karamuk. Dilek Camcı arşivi

Bir akşam iş dönüşü Mercan Kasap'a uğradığında, eşraftan birinin "Dilek Abi, bunca yıldır Kanarya'dasın ve daha kendine ait bir dükkanın bile yok..." demesi üzerine o anda karar vermiş bir fotoğrafçı dükkanı açmaya.

Mercan Kasap'ın ya-
nındaki boş dükkanı o
anda kiralamış Dr. Meh-
met Ali Önal'dan. Hazır-
lıklar, makineler, dekor,
iç tasarım derken bir ay
sürmüş dükkâna biçim
vermek. 2000 yılının
Nisan ayında, bir Cuma
günü eşi ve oğlu İsmail
de olduğu ahilde açmış-
lar dükkanı. Onur, Dilek,
İsmail, Leyla adlarının baş harflerinden ODİL
Foto'nun oluşması böyle gerçekleşmiş.

Gel gör ki masrafta ve dekorasyonda biraz
abartmış Dilek Bey, bir gecede yaptıklarını bo-
zup, yeniden kurmuş dükkânı ve mahallenin
sadeliğine uygun hale getirip devam etmiş ça-
lışmalarına.

■ ■ ■

Ailenin ortak çabası

Oğlu İsmail Bey, İstanbul'un tanınmış fotoğrafçılarından el almış, İbrahim Zaman'ın yanında yetişmiş. Kanarya'da açtıkları dükkanın mutfağında oğul İsmail Camcı, müşteri ilişkilerinde eşi Kaya Camcı (göbek adı Leyla), dış ilişkileri ve işletmesinden de Dilek Bey mesul olarak devam etmişler başından beri çalışmaya. Ara Güler, Bakırköy'de yetişmiş İsmail Camcı'nın yetiştiği yere dönemsinden ısrar etmişse de Kanarya'da kalmaya ikna olan aile

yerinden kımıldamadan yıllar yılı işletmişler dükkanı. Kaya Hanım, Kanarya esnafının sevdiği ve saydığı bir figür olarak bütün varlığıyla dükkanı var etmiş. Aradan geçen yıllara rağmen ne zaman sokağa çıksa esnafın sevgi ve saygısı tükenmemiş Kaya Hanım'a. Hatta bir Mardin seyahetinde, Midyat'ta bir emlakçıda ODİL Foto'da çekilmiş Kanarya fotoğraflarıyla ev ilanları görünce farklı bir gurur yaşadığı saklı anılarında.

Dilek Camcı ve Kaya Camcı ODİL Foto'da. Dilek Camcı arşivi

■

■ ■ ■

ODİL Foto'da bütün aile bir arada, Dilek Bey, Kaya Hanım ve çocukları İsmail ve Onur. Dilek Camcı arşivi

■

İlk gün, ilk adım, ilk gelin

260 lira kirayla 2000 yılının ilk yarısında Şahin Caddesi üzerinde çalışmalarına başlayan ODİL Foto'da daha ilk günden iyi gitmeye başlamış işler. O cuma günü, açılış kurdelasını makine ve ekipman sağlayan Erkan Karamuk'un kestiği dükkanın ilk gününde gelin fotoğrafı çekmeye başlamış ODİL Foto. Çevrede kendinden başka yedi fotoğrafçı daha olduğu halde, açılış günü en mutlu anlarını onların objektifine teslim etmeye gelen çift elbette verdikleri karardan mutlu olarak ayrılmışlar dükkândan.

Yeni makinalar, çekim efektleri, kompozisyonlar üreterek meslekte birçok ilke imza atmış

ODİL Foto. Bir de prensip edinip vitrinlerini her üç ayda bir yenileme kararı almış ve bunu yıllar içinde mümkün olduğu kadar uygulamışlar. İzin vermemezlik etmemiş nihayetinde kimse. Mahalle fotoğrafçıların vitrinindeki fotoğrafların yıllar geçse de değişmediğini gören Dilek Bey ve ailesi bu kararıyla komşularını da mutlu etmiş.

Sadece mahalle fotoğrafı mı? Sadece düğün, nişan, sünnet törenleri, sadece vesikalık mı çekmiş ODİL Foto? Sayısız kaset kapağında, sayısız ürün kataloğunda, tatlıdan kadın çamaşırına nice katalogda deklanşöre basmışlar.

■ ■ ■

Dilek Camcı ve C. Hakkı Zariç görüşme sırasında. Fotoğraf: Kübra Yeter

Oda başkanlığında geçen yıllar

Yıllar içinde tanınırlığı, bilinirliği, güven ve sevgi arttıkça İstanbul Profesyonel Foto Sanatçıları Esnaf Odası'na da başkan olması istenmiş Dilek Bey'in. 2014 seçimlerinde bir nedenle kabul etmese de 2018 seçimlerinde odaya başkan seçilmiş. Yerleşik algıyı ve yönetimi değiştirmek oda seçimlerinde çok zor elbette, sadece ve sadece 1 oy farkla rakibini geride bırakarak başkanlık koltuğuna oturmuş Dilek Bey. 2022 seçimlerinde ise üyeler 256 oy farkıyla onun başkanlıkta kalmasını sağlamış.

Biz de görüşmemizi İstanbul Profesyonel Foto Sanatçıları Esnaf Odası'ndaki makamında gerçekleştirdik Dilek Bey ile. Başkanlığı döneminde korsan fotoğrafçılıkla mücadele etmeye

başlamış Dilek Bey. Bunun için basının geniş olanaklarını kullanıp, ulusal medyada yaklaşık on defa ana haber bültenlerine konu olmuş, konuk olmuş, derdini anlatmış. İstanbul geneline yayılan fotokabinlerin azaltılması ve mesleğin sürdürülebilir olmasındaki katkıları, gözle görünür ölçüde artmış. Dilek Camcı'nın girişimleri sonucu İstanbul'daki okullarda çekim yapmak isteyen fotoğrafçılara Milli Eğitim tarafından vergi levhası ve oda kaydı olması getirilmiş.

Genç ve dinamik bir kadroyla çalışmanın bütün olanaklarını kullanarak İstanbul'daki neredeyse bütün fotoğrafçılara ulaşabilen, sorunlarını dinleyip çözüm üretmeye çalışan bir disiplinle oda başkanlığını sürdüyor Dilek Bey.

■ ■ ■

Kanarya'da akan zaman

Mahalledeki fotoğrafçılık bir yerde eşi Kaya Hanım ve oğlu İsmail Bey üzerinde biçim bulup şekillenmiş. Çıraklıktan kalfalığa, oradan ustalığa adım atan İsmail Camcı bugün de ODİL Foto'nun bel kemiği gibi çalışmalarını sürdürüyor.

Mahalle esnafı da gelişen teknolojiye ayak uydurup yenileniyor nihayet. Geçen zamanda makineden perdeye, baskı kâğıdından çekim tekniklerine kadar nice ayrıntıya dikkat ederek kendilerini Kanarya'nın bilinir, tanınır fotoğrafçıları arasında var etmeye devam etmiş aile.

Ara Güler ile ahbablığı ve arkadaşlığı elbette kayda değer ayrıntılardan; Dilek Bey meslekte İbrahim Zaman'dan da çok şey öğrendiklerini ve uygulamada ondan öğrendikleriyle komşu fotoğrafçılardan daha ileri tekniklerde fotoğraflar çektikleri için rakiplerinden hep bir adım önde olmuş.

Küçükçekmece'nin doğal bir plato olduğunu düşünüyor Dilek Camcı. Gölde, lagünde, yeşil alanda, parklarda ya da tarihi mekanlarda çektikleri fotoğrafların ilgili kişilere ayrıcalık katı-ğını düşünüyor. Küçükçekmeceli fotoğrafçılara bölgede bir plato oluşturulması için girişim ve çabalarını sürüyor oda başkanı olarak.

Arşivde Kanarya

ODİL Foto, geçmişten şimdiye nice anıya, nice mutlu güne, nice sevince tanıklık etmiş ve Kanarya'nın bilinen esnaflarında biri olarak sürdürmüş varlığını. Geriye kalan neyse, unuttuğumuz ya da gördüğümüzde gözlerimizi yaşartan, gülümseten ya da mutlu eden çok şey birikmiş arşivlerinde.

Kanarya'nın kayıtları biraz da fotoğrafların, fotoğrafçıların arşivinde saklı değil midir? ODİL Foto anıların taze ve yaşanır yerinde, Kanar-

Dilek Camcı ve C. Hakkı Zariç görüşme sırasında. Fotoğraf: Kübra Yeter

ya'da insanlara tanıklık etmeye devam ediyor.

Dilek Camcı son yıllarda İstanbul Profesyonel Foto Sanatçıları Esnaf Odası Başkanı olarak Kanarya'dan Sirkeci'ye

gidip geliyor her gün. Çakılı değil makamında, neredeyse her gün İstanbul'un muhtelif bir semtinde odaya kayıtlı fotoğrafçıları ziyaret ediyor. Bazen trenle gidip geliyor işine, bazen aracıyla... Sabah Kanarya'dan çıkıyor yola, akşam Kanarya'ya dönüyor.

IV. BÖLÜM

Üretmenin ve Dayanışmanın Ağı: Dernekler

Hepsi ayrı ayrı önemli, kıymetli ve farklı faaliyetler yürütmekle birlikte tarihe sessiz ayrıntılar bıraktıklarına tanığız. Nerede başı sıkışan biri olsa, nerede yardıma ihtiyaç duyuyorsa insan, nerede dayanışma ağı kurulması gerekirse dernekler oradadır.

Bir yanıyla içe kapalı gibi görünüp sadece adı geçen köyde, ilçede ya da beldede faaliyet gösteriyormuş gibi hissedilir olsa da çevresinde çeperinde yardıma ve dayanışmaya ihtiyacı olan herkes için var olmak eğilimindedir dernekler.

Kanarya'nın geçmişinde faaliyet gösteren derneklerin yapageldiklerini düşündüğümüzde şimdiki zamana çok fazla emek ve çaba aktardığına tanık oluyoruz. Toplu sünnetlerden pikniklere, gezilerden öğrenci yardımlarına, sokakların ışıklandırılmasından yolların asfaltlanmasına nice ayrıntı saklı Kanarya'daki derneklerin faaliyetlerinde.

Onlarca derneğin Kanarya'da faaliyet gösterdiğini söyleyebiliriz; bu dernekler yardımlaşmayı

ve dayanışmayı ördükleri gibi Kanarya'nın içinde bir buluşma, şenlik, piknik, bayramlaşma sahaları oluşturmakla birlikte yas günlerini de paylaşıyorlar.

Geçmişten ve günümüzden verdiğimiz örneklerle Kanarya'da bir kültür mozaiği, dayanışma ve birlikte yaşama ağı oluşturan derneklerin ne kadar kıymetli ve vazgeçilmez olduğuna bir kez daha tanık oluyoruz.

■ ■ ■

Kanarya Çevre Koruma, Güzelleştirme ve Yardımlaşma Derneği

Bir yanı dışarı çıkıp sosyalleşmekse, bir yanı da eve dönüp dinlenmek değil midir, insanın aklından geçen. Yorgun iş günleri, yollar, toplu ulaşım, gitmenin ve varmanın zorluklarıdır bir yanımız.

Gündelik koşturmacanın halleri yorucu olabilir. Akşamında dinleneceğimiz evde elektriğin ve suyun olmadığını bilmek ağır bir külfet.

Her mahallede elini taşın altına koyan ve hayatı insanlar için kolaylaştırmamanın yollarını arayan birileri

oldu. Bu durum geçmişte daha gözle görünür haldeydi kuşkusuz, sayıları ve varlıkları giderek azalan bu insanlardan kalan ısrar ve kültürel miras giderek yerini “sosyal sorumluluk projeleri”ne bıraktı.

Mahallenin gündelik hayatına, sosyal ortamına, pikniklerine, düşünlerine, gece buluşma nedenlerine alan açan bu insanlar, kendilerinde olanı vermekle birlikte, ortak alanlar açmakta, sorumluluğu ortak kılmak ve yaşanır bir gelecek için çaba gösterdiler.

Kanarya'yı Yaşatma ve Güzelleştirme Cemiyeti'nin çarşı içinde, saatçi Besim Darıdereli'nin binasındaki merkez ofisi. Soldaki Yaşar Öğür, sağdaki Kemal Şahmenoğlu. Reşat Şahmenoğlu arşivi

■ ■ ■

Kanarya'da 1960'lı yıllar

Bugünkü yardımlaşma ve dayanışma derneklerinin kökenleri belki de o günlerden atıldı. 1960'lı yıllarda İstanbul'da yerleşik olan ve göç eden insanların yaşam koşullarını düşündüğü müzde, bir dernek etrafında bir araya gelmeleri, yaşadıkları yeri güzelleştirmek ve dayanışna ağırları oluşturmak için çabalamalarının anlamını daha bir anlıyoruz.

Küçük bir mahalle olan Kanarya'da da bu faaliyetleri yürüten bir dernek kuruldu elbette.

Kanarya Çevre Koruma, Güzelleştirme ve Yardımlaşma Derneği şimdiki Birlik Caddesi, No: 8 üzerinde kuruldu.1966-1967 yıllarına dair bil-

giler muhtelif derneğin kuruluşuna dair. Birlik Caddesi üzerinde saatçilik yapan Besim Darıdereli'nin evinin altında faaliyetine başladı dernek.¹⁰

Bir ya da iki katlı ve genellikle bahçeli olan evleri, tozlu yolları, sakinliği, güzelliği, doğallığı, ucuz olması ve eşsiz göl manzarasıyla Kanarya sakinleri bu derneğin etrafında bütünleşti adeta.

Herkesin neredeyse eşit gelir düzeyinde olduğu, zenginlik ile yoksulluk arasındaki uçurumun bunca derinleşmediği zamanda Kanarya sakinleri elinde olanı komşusuyla paylaşmanın sabahlarında bir araya geldi hep.

Çocuklar, evler ve gündelik hayat

Barakadan yapılma okulda okuyan çocuklar kışları evlerinden taşıdıkları odun ve kömürle ısındı derslikler. Belki de baraka ilkokulu öğrencileri, ısınmanın bütün okullarda böyle olduğunu düşünerek mezun olup hayata atıldı ve orada öğrendiklerini paylaşmak duygusu yön verdi hayatlarına. Akşam olunca Kanarya'nın sırtlarından inip barakadan yapılma okulun önünde bir ara-

ya gelen aileler, çocuklarını okuldan alıp eve götürmek için bekledi.

Gölün sınırsız olanakları ve temizliği Kanarya sakinleri için hep bir yaşam kaynağı oldu, sayfiye olması bir yana, sosyalleşmeleri, bir araya gelmeleri ve gölün cömertliği onların hayatını kolaylaştırdı. Balık çeşitliliği ve bolluğu Kanaryalıların yıldan yıla uzanan hikâyelerinde bir yer tuttu daima.

¹⁰ Besim Darıdereli ile görüşmek için yakınlarıyla iletişime geçtiyse de ilerleyen yaşı ve sağlık problemleri nedeniyle görüşmemiz mümkün olmadı. (ed.)

■ ■ ■

Kemal Şahmenoğlu ve derneğin kurulduğu yıllarda Kanarya

Bir harita mühendisi olan ve Ankara'da eğitimin tamamlayan Şahmenoğlu, derneğin kurulmasında ve Kanaryalıları hizmet edilmesinde ön ayak oldu.

Kanarya ne kadar yer ki zaten, kaç hane ki?

Herkesin birbirini tanıdığı bir nüfusa sahip neredeyse. Şehrin merkezine uzak olması burada yaşamayı zorlaştırdığı gibi trenle ulaşımın sağlanıyor olması, kentin çeperlerine mecbur edilmiş

insanlar için çekim merkezi olduğu gibi İstanbul'a göç eden insanlar için de olanaklar sağladı.

Her sabah Soğuksu Tren İstasyonu'dan trene binen insanlar Eminönü, Tahtakale, Mercan gibi yerlerde tezgâhtarlık, garsonluk, ayakkabıcılık, çantacılık gibi işlerde meslek öğrendi. Kanarya'da açılan küçük tekstil atölyelerinde özellikle kadınlar çalışarak aile bütçelerinde söz sahibi oldu ve çoğu daha sonra fabrika halini alan bu atölyelerden emekli oldu.

Kanarya'yı Yaşatma ve Güzelleştirme Cemiyeti'nin düzenlediği sayısız tiyatrodan birine ait enstantane. Emlakçı Abdullah Dursun, cemiyet başkanı Kemal Şahmenoğlu ve elinde çiçek olan Reşat Şahmenoğlu. Reşat Şahmenoğlu arşivi

■ ■ ■

Mahallenin olanaksızlıklarıyla mücadele edip katı hayat şartlarına alışmaya çalışan insanlar bir yandan evlerini yaşanır kılmaya çalışırken, bir yandan çocuklarını okutmak, bir yandan geçinmek ve bir yandan da hayatta kalıp başarmak için çaba gösterdi.

Elektrik ve su ihtiyacını her geçen gün kendini daha belirgin hissettirdiği 1960 yıllarda Kanarya sakinleri mum ışığında gecelerde evlerini aydın-

lattı, kamyonlarla taşınan suyla işledi kabı kaçağı. Çamurlu yollarda çizme ile gittikleri istasyonda, çantalarındaki ayakkabılarını giyerek bindiler trene, akşam dönerken de ayakkabılarını koydukları çantadan çizmelerini çekerek yürüdüler evlerine.

İşte bütün bu yaşama ve çalışma zorluklarının bir hayat biçimi olarak yaşandığı Kanarya'da kuruldu Kanarya Çevre Koruma, Güzelleştirme ve Yardımlaşma Derneği.

Kanarya'yı Yaşatma ve Güzelleştirme Cemiyeti'nin düzenlediği sayısız tiyatrodan birine ait enstantane. Emlakçı Abdullah Dursun, cemiyet başkanı Kemal Şahmenoğlu ve elinde çiçek olan Reşat Şahmenoğlu. Reşat Şahmenoğlu arşivi

■ ■ ■

Kanarya İlkokulu'nda bir 23 Nisan töreni, öğretmeni Reşat Şahmenoğlu'na şiir okuturken
Reşat Şahmenoğlu arşivi

Anılardan süzülüp gelen

Barakalarla yapılı ilkokulda hayata atılmaya başlayan ve dernek başkanının oğlu olarak babasının ve derneğin faaliyetlerini bizimle pay-

laşan Reşat Şahmenoğlu, dönemi ve ayrıntıları bizimle paylaştığında, sakin bir mahallenin ilk gençliği çıktı karşımıza.

■ ■ ■

Kemal Şahmenoğlu ve dernek yönetimi Kanarya'nın her şeyiyle iyiden iyiye ilgilenmekle kalmayıp elektrik ve suyun mahalleye getirilmesinde ön ayak olmuş, ilgili kurum ve kişilerle görüşmüş, direklerin alınması, çukurların kazılması, tellerin ayarlanması ve aydınlık evlerin gece ışıklandırılması için de çaba göstermişler.

Barakadan mütevellit okulun pek çok ihtiyacı için ellerini taşın altına koyan Kemal Şahme-

noğlu ve dernek yönetimi, öğrenciler için de pek çok etkinliğe imza atıp okul yönetimiyle birlikte çalışarak daha umutlu bir gelecek sunmak için öğrencilere yardımda bulundu.

Her 23 Nisan'da törenlerin yapılması, bando mızıka sevinci, piknikler düzenlenmesi, kermeslerin hayata geçirilmesi ve daha nice sosyal ortamın hazırlanması için dernek çalışmaları yürüttü okulda.

Kanarya'yı Yaşatma ve Güzelleştirme Cemiyeti'nin sünnet çocuklarını Eyüp Sultan'a götürmeden önce mahallede çektiikleri bir fotoğraf
Reşat Şahmenoğlu arşivi

■ ■ ■

Kanarya'yı Yaşatma ve Güzelleştirme Cemiyeti'nin ofisinde sünnet olacak çocuklar, cemiyet yöneticileri ve eşraf.
(Reşat Şahmenoğlu arşivi)

Uygur da, Beyaz Kelebekler de...

Özellikle Site ve Mehtap Sineması'nda sayısız konser ve etkinlikte Kanaryalıları bir araya getirdi dernek. Bu toplantılarda kestiği biletlerden edindiği geliri de yine mahalle halkı ve çocukları için kullandı.

İsmail Dümbüllü de geldi bu etkinliklere, Nejat

Kanarya halkı derneğin sinemalarda düzenlediği bu etkinliklerde bir araya gelip eğlenir, kermesler düzenler, sosyalleşerek yeni haftaya hazırlanırdı.

Elde edilen gelirle mahallede sünnet törenlerinin düzenlenmesi bir yerde derneğin görevleri

■ ■ ■

arasındaydı neredeyse. Çocuklar için sünnet kıyafetleri alınır, sünnetçiler ayarlanır, Site Sineması'nın bir köşesinde hazırlanan yataklarda çocuklar sünnet ettirilirdi.

Bu törenlere elbet sanatçılar, müzisyenler, tiyatrocular davet edilir günü daha bir eğlenceli yaşanır

kılandı. Rana ve Selçuk Alagöz kardeşleri anımsadığı gibi, Necdet Tosun'u ve daha pek çok sanatçının sahne aldığı aklında Reşat Şahmenoğlu'nun.

Çocuklar sünnet öncesi derneğin aldığı elbiselerini giyer, bir araya toplanıp fotoğraf çektirdikten sonra topluca Eyüp Sultan'a götürülürdü.

Öğrencilerin sünnet töreni ve onları geziye götürmek için tertip edilmiş bir otobüs. 1966-67
(Reşat Şahmenoğlu arşivi)

Kızılay zarfları

Reşat Şahmenoğlu, derneğin düzenledikleri etkinliklerde elbette çocuktu, dernek faaliyetlerine babasıyla katılır, orada olup bitenleri aklına yazardı:

“Kızılay’dan zarflar gelirdi okula, hepimiz gücümüz oranında bu zarflara yardım paraları koyardık. Denek piknikler düzenlerdi; Söğüt-lüçeşme’ye, Ziraat Okulu alanına gider, geniş

sofralarda mahalle halkıyla bir araya gelirdik” diye anlatıyor.

Bu törenlerde kadın erkek ayrımı olmaz, Kanarya halkı toplu halde katılır ve birlikte eğlenirdi. Resmî ve dini bayramlarda da dernek görev alır, halkı bir araya getirerek bayramları kutlar, bir arada olmanın ve dayanışmanın ağlarını örerti.

Süleyman Kuşçular, Mustafa Soydan, Kemal Şahmenoğlu ve bir mahalle eşrafı, Kanarya Spor için düzenledikleri lotaryada açık artırmayla koç satarken. Site Sineması, 1968. Reşat Şahmenoğlu arşivi

...

Kemal Şahmenoğlu aynı zamanda Kanarya Spor başkanı olarak, Site Sineması’nda kulüp adına bir konuşma esnasında. 1968. Reşat Şahmenoğlu arşivi

Bir veda niyetine

Site Sineması’nın karşısında bir ofise taşınan dernek Kemal Şahmenoğlu ve arkadaşlarının yönetiminde uzun yıllar Kanarya halkına hizmet etti.

1977 seçimlerinde Küçükçekmece Belediyesi Başkanlığı için bağımsız aday olarak seçimlere katıldıysa da Kemal Şahmenoğlu kazanamadı,

o seçimlerde Mete Tunçalp belediye başkanı olarak seçildi.

Özellikle 1980 darbesinden sonra derneğin faaliyetleri de durağanlaştı ve zamanla sönümlendi. Kemal Şahmenoğlu da Bakırköy’de büro açarak meslek hayatına devam etti. Hayata veda ederken geride bıraktıkları, Kanarya halkı,

Kemal Şahmenoğlu, Kanarya İlkokulu Okul Aile Birliği Başkanı olarak bir konuşma esnasında. 1968. Reşat Şahmenoğlu arşivi

Kanarya Spor, dernek, okullar, sosyal hayat ve çevre için yaptıklarıyla anılmaya değer insanlar arasında yerine aldı.

Yakın döneme kadar derneğin başkanlığını Kanarya Mahallesi Muhtarı Rüstem Güneş yönetti.

Dr. Sadık Ahmet Caddesi'nde faaliyet göstermeye çalıştıysa da alanı ve faaliyetleri sönen dernek kapatılarak tarihteki güzel anılarıyla zihinlere kazındı. 2019 yılında kapanışı yapılan dernekten geriye güzel anılar, ışıklı bir geçmiş ve güleç bir toplam kaldı. ■

Küçükçekmece Belediyesi tarafından derneğe verilen bir teşekkür plaketi. Fotoğraf: Mesut Işık

Bahvar Köyü'nden bir görünüm.

Dayanışmak, Paylaşmak ve Üretmek İçin: Mardin - Midyat - Bahvar Gülvereni Köyü Sosyal, Kültür ve Dayanışma Derneği

Zamanı geriye sardığımızda yüzü kente dönük olanların çocukluğunu getirdiği bir anı vardır mutlaka. Bir ev, bir hayat, bir bahçe, ovalar belki, ırmak, uzayan tarlalar, buz gibi suyun aktığı çeşmeler, komşuluk ve daha nice şey.

Bir dönemi geride bırakıp geldiğimiz kentte özlediğimiz, ulaşamadığımız ve hayatımızda eksik bıraktığımız bir parçadır doğduğumuz yer. Nâzım Hikmet'in bir şiirinden uyarlayacaksak 'annemizin

yüzü ve şehrimizin yüzü'nü, yaşadığımız sürece unutamayacağımız gerçeği vardır bir yandan da...

Geliriz, kentin kalbinde ya da çeperlerinde bir hayat kurmanın telaşıyla, günü akşam edip yorgunlukla döneriz evimize. Çalışma hayatının zorluğu bir yanda, işsizlik ve geçim sıkıntısı bir yanda, çocuklar, okullar, törenler bir diğer yanda. En çok olmak istediğimiz yer bizimle aynı şehirden, kasabadan ya da köyden gelenlerle

bir arada olmak, yaşadıklarımızın tanıklığını, geride bıraktıklarımızı onlarla konuşmak ve yan yana güven duygusunu çoğaltmaktır.

Bunun için kurulmuştur dernekler biraz da dağınık toplamı bir arada tutmak, kentin insanı yutan mazgallarında insanları yan yana getirmekle görevlidirler biraz da.

İstanbul'a yerleşen insanların neredeyse çoğunun gidip geldikleri bir köy ya da kasaba derne-

ği, o derneklerin bağlı olduğu bir federasyon ve nihayet konfederasyon bulunur. Birbirine yakın işler yapsalar da hepsinin çalışmasında farklılıklar ve özgünlükler vardır mutlaka. Kente yerleşmiş olmaları onların anıları ve geleneklerinden vazgeçeceği anlamına gelmez. Düşünde ya da taziye, başarıda ya da bir seçim yapmaları gerektiğinde, dayanışmaya ihtiyaçları olduğunda ya da bir kutlama yapacakları zaman bağlı bulundukları dernek üzerinden haberleşerek bir araya gelirler.

Dernek başkanı Tefvik Alkol ve yönetim kurulu üyesi Selahattin Acar.
Fotoğraf: Kübra Yeter

2014'ten günümüze Kanarya'da Bahvarlılar

Mardin-Midyat-Bahvar Gülvereni Köyü Sosyal, Kültür ve Dayanışma Derneği'nin, İstanbul İl Valiliği- İl Dernekler Müdürlüğü tarafından defter tasdik tarihi 23.01.2014 olarak duruyor kayıtlarında. Kanarya'da, Bakıcın Sokak'ta kurulan dernek o günden bugüne sürdürüyor faaliyetlerini. Bir grup insan köyün büyükleri, ileri gelenleri ve eşrafiyla iletişim halinde kuruyor derneği. Yardımlaşma, dayanışma bir yana, bir yandan da barış içinde, huzurlu bir hayat sürebilmek için kuruluyor dernek. Danıştıkları her insandan “olur” alıyor kurucular, bu onayla giriştikleri yolda, geniş bir üye kitlesine ulaşmakla birlikte, geniş bir insan kesimine de hitap ediyor.

Kanarya'da kurulan dernek yakın civardakilere ulaşmakla kalmadı, köydeki insanlarla da iletişimini sürdürmekle birlikte, Türkiye'nin muhtelif yerlerinde yerleşik Bahvar sakinlerine de hitap etti. Konya'da, Antalya'da Mersin'de ya da Iskenderun'da olmaları derneğin onlarla iletişim halinde olmasını engellemedi.

Bahvarlılar ağırlıklı olarak Kanarya ve Zeytinburnu'nda yerleşik olduğu için Kanarya'da kuruldu dernek. Kanarya'da başlayan faaliyetlerini önce bütün İstanbul'a sonra da bütün Türkiye sathına yaydı, bunun için çalıştı ve iletişim kanallarını bu yönde kullandı.

Bir arada olmanın anahtarı

Elbette insanlar kötü ve iyi günlerinde tanıdıklarının, yakınlarının, akrabalarının yanında olmasını istiyor. Köylerinden birinin cenazesi olduğunda, köylerinden biri Türkiye'nin herhangi bir yerinde hayata veda ettiğinde dernek giriyor işin içinde ve kısa mesajla ya da sosyal medya üzerinden yaptıkları paylaşım ile bu kötü günü, yapılacakları, defin, taziye ve mevlide dair bilgileri paylaşıp ilgili kişinin telefonunu vererek iletişimi sağlıyor. Durum böyle olunca, Türkiye'nin neresinde olursa olsun,

Paylaşılan mutluluk

Elbette yerel bir durumun genele yayılması içinde, kendi özgünlükleri var derneğin. Sadece kötü zamanları paylaşmıyor üyeleri ve takipçileriyle, aynı süreç düşünlerde de işliyor. Dar zamanlarda, kötü günlerde bir araya gelen ya da iletişim kuran Bahvar sakinleri, mutlu günlerde de aynı duyarlılığı gösteriyor köylülerine karşı.

Üye popülasyonu ve bir araya gelme durumları

400'ye yakın üyeyle kurulan dernek, bin civarında üyeyle faaliyetlerini sürdürüyor. Özgücüyle yürüyor dernek işleri; gerektiğinde ilgili belediyeden ulaşım desteği aldıklarını da ifade ediyor dernek başkanı Tefvik Alkol.

Kahvaltılar ve piknikler organize ederek bir arada olmanın yollarını çoğaltıyor dernek yetkilileri. Yardımlaşma ve dayanışma bir yana, köylüleriyle bir araya gelmenin nedenlerini çoğaltan insanlar bu pikniklerde sosyal faaliyet-

Bahvarlı bir sakin eşinin, dostunun, akrabasının ya da arkadaşının durumundan haberdar olarak üzerine düşeni yapmak için girişimde bulunuyor.

Kentin kuşattığı yabancılaşıma, onun getirdiği yalnızlık ve bununla biriken tortu sinmiyor insanların üzerine doğal olarak. Acısını yakınları ve tanıdıklarıyla birlikte geçiren insan, uzun yas dönemine hazırlanırken, yalnız olmadığını görüp dayanışma ağına katılıyor böylelikle.

Dernek aynı zamanda, üyelerinden aldığı aidatlar ve bağışlarla karşılıyor giderlerini. Dernek merkezi bayramlaşmalarda bir araya gelinen ana buluşma yeri olduğu gibi, taziyelerde de genellikle bu görevi üstleniyor. Bu gibi durumlarda ortaya çıkan giderleri de genellikle kendi bütçesinden ve bağışlardan karşılıyor dernek.

ler yürüttüğü gibi kısa bir süreliğine de olsa evden çıkıp kalabalığa karışmanın, uzun süre görmedikleri akrabaları ve arkadaşlarıyla bir araya gelmenin yollarını da kolaylaştırmış oluyor. Kendilerinden bir şeyler kattıkları gibi derneğin olanaklarıyla da çoğalıp büyüyen geniş bir masada var olmanın ve paylaşmanın tadını çıkarıyor Bahvar kökenli insanlar. İstanbul'un muhtelif yerlerinde yaşayan insanların bir araya geldiği bu piknikler Kanarya merkezli dernekçe organize ediliyor.

Dayanışma biçimleri

Sadece piknikler değil, özellikle Ramazan aylarında yardımlaşma ve dayanışmayı biraz daha görünür kılıyor dernek. İhtiyacı olan insanlara ulaşip gerek bağışlarla gerekse de özgücüyle Ramazan paketleri armağan ediyor, sık sık verdikleri iftar yemeklerinde hemşerileriyle bir araya geliyorlar. Dernek bu yardımları sadece üyeleri ve kendi köylüleriyle sınırlı tutmuyor, aksine ihtiyacı olanları çevre ve çeperden tespit edip bizzat ulaşarak yardım kolilerini evlerine iletiyor. Hayırsever dernek üyeleri, dernekle iletişim kurarak yüzlerce insana iftar verdiği gibi dernek de aynı oranda insanı bir araya getirip iftar yemekleri veriyor.

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen ve ül-

kemizin pek çok yerinde bir felakete neden olan depremde de yardımlaşma ve dayanışma ağlarını ördü dernek. İlgili makamlar, kişiler ve kurumlarla iletişim kurup gerekli izinleri aldıktan sonra Kahramanmaraş, Gaziantep, Hatay ve Adıyaman gibi illerimize tırlar dolusu yardım malzemesi ulaştırdı, orada yaşayan insanlarımızla dayanışma içinde olarak yaralarının sarılmasında destek oldular. Bütün aşamalarında kamu personelinden gerekli izinleri alarak dernekte organize ettikleri dayanışmayı üyelerine duyuran dernek, merkezde biriktirdiği yardım malzemelerini, dernek yöneticileri ve üyelerinin de bizzat eşlik ettiği yolculuklar neticesinde depremzede vatandaşlarımıza yardım ulaştırdı.

Kütüphanede çocuk sesleri

Köylerindeki okula bir de kütüphane yaptırdı dernek. İş insanları, dernek üyeleri, bağışçılar bir araya gelip kitap ve kitaplık alarak köye ulaştırdı. Köy okulunda okuyan öğrenciler hem kitaplardan yararlanabiliyor hem de ders çalışabilecekleri bir alanı kullanabiliyorlar.

Kanarya'da faaliyetlerini sürdüren Mardin-Midyat-Bahvar Gülvereni Köyü Sosyal, Kültür ve Dayanışma Derneği aynı zamanda köylerinde bir desu ve kanalizasyon yapımı için kolları sıvadı. Biz görüşmemizi yaptığımız esnada, bu çalışmanın

sürdüğünü ve bitmek üzere olduğunu dile getirdi dernek başkanı Tevfik Alkol.

Köyde mezarlık etrafının örülmesi ve iki farklı taziye evinin kuruluşunda da etkili görev aldı dernek. Üç katlı iki taziye evinde bir kat erkeklere, bir kat kadınlara ait, bir katında da mutfak işleri gerçekleştiriliyor.

Köydeki okula ve camiye mümkün olduğu kadar yardım etmeye çalışıyor dernek. Çevre düzenlemesinden gerekli ihtiyaçların giderilmesine pek

çok ayrıntıyı orada yaşayan hemşerileri için yaşı-nır ve kolay kılıyor.

Okul müdürüyle, köy imamı ve muhtarıyla sürekli iletişim halinde olan dernek yönetimi gerekli ihtiyaçları karşılamak için girişimde bulunuyor. Bunun için gerekli kurumlarla iletişim kurup yardım talep ettikleri gibi dernek kendi olanaklarıyla da gerekli yardımları yapmak için girişimde bulunuyor. İş insanları özellikle de Ramazan aylarında çocuklara giyim eşyaları gönderdiği gibi gerekli

yardımda da buluyor. Köy kütüphanesinde sadece yardımcı kitaplar değil hikâyeden romana, şiirden tarih kitaplarına kadar nitelikli bir kütüphane oluşturuldu.

Okulun ihtiyaçları oluğu kadar caminin ihtiyaçları da dernek tarafından karşılanıyor genellikle. Halı, avize, klima ya da her ne gerekirse hayırsever iş insanları, dernek olanakları, dernek başkanı ya da yönetim kurulu üyeleri bir biçimde sorunu çözüp ihtiyacı gideriyor.

Bayramlaşma gününde Kanarya

Kanarya, dernek aracılığıyla Bahvar sakinleri ve çevre köylerin bir bayramlaşma yeri oluyor aynı zamanda. Dini bayramların ikinci gününde başlayan bayramlaşmaya günler içinde binlerce insan geliyor.

Düğün için derneğe danışıyor Bahvar sakinleri genellikle. Bir sıra dahilinde gerçekleşiyor hep-

si. Cumartesi günleri iki, pazar günleri iki düğün için yardımcı oluyor dernek, hafta sonları dört düğün duyurusu yapılıyor. Yönetim bu biçimde duyuruyor üyelerine düğünleri. Dernek yönetimi işleri paylaştırarak devam ediyor faaliyetine. Yönetim kurulundaki her insan farklı bir görev üstlenerek devam ediyor çalışmalarına.

Bereketli topraklar

Mezrone üzümünün yetiştiği Bahvar, pekmeziyle meşhur bir yöre. Tarım ve hayvancılığın da olduğu Bahvar'da mercimek, nohut, buğday, arpa, karpuz yetiştiriciliği de yapılıyor ve bu üretim kalemleri derneğin de yardım ve destekleriyle kentte yaşayan insanlara ulaştırılıyor.

Bahvar üyesi insanlar İstanbul'da 650 hane civarında. Kent genelindeki insanlar tekstil, deri, çanta, lokanta, restoran gibi ticarethane işletirken, ağırlığının Kanarya'da yaşadığı insanların bir kısmı da muhtelif iş yerlerinde çalışarak kazanıyor hayatlarını.

■ ■ ■

Pandemide dernek işleri

Pandemi döneminde de yardımlaşma ve dayanışmayı sürdürdü dernek. Sokağa çıkma yasağının olduğu dönemlerde yardım ve desteğe ihtiyacı olan insanlara yetismeye çalıştı, zorluğu paylaşılarak kolaylaştırdı yönetim.

Gelecek zamanda Kanarya'dan Türkiye'nin muhtelif yerlerine yayılarak benzer dernekler kurmayı planlıyor yönetim. Bağlı oldukları federasyonla iletişim halinde çalışıyorlar.

Kanarya'da yaklaşık 400 hanenin yaşadığı

Mardin-Midyat-Bahvar Gülvereni Köyü Sosyal, Kültür ve Dayanışma Derneği'nde yaptığımız görüşmede Başkan Tevfik Alkol yanıtladı sorularımızı, yönetim kurulu üyesi Abdurrahman Acar da yardım ve desteklerini esirgemedi bizden.

Misafiri olduğumuz dernekten, Bakırcın Sokak'tan çıkıp Şahin Caddesi üzerine geldiğimizde, Kanarya'nın içindeki çeşitlilik, insan kalabalığı, yaşanır ve paylaşılr hayat konuştuklarımızla eş değer zenginlikte var olmaya devam ediyordu. ■

Dernek başkanı Tevfik Alkol ve yönetim kurulu üyesi Selahattin Acar ve C. Hakkı Zariç ile söyleşi sonrası
Fotoğraf: Kübra Yeter

■ ■ ■

Bahvar Köyü'nden bir detay

V. BÖLÜM

Göl Üstünde ya da Yeşil Sahada Forma Terletenler: Kanarya'da Spor

Atatürk'ün kürek çekerken aklımıza saklı fotoğrafı Galatasaray'ın kürek takımı kurucularından Emin Gezgöç tarafından, 29 Haziran 1935 tarihinde Florya'da çekilmiştir. O zaman yarış teknesi olarak kullanılan ve "bindirme teknesi" adı verilen teknede, Atatürk kürek çekerken görülmektedir.

Belki takımlardan, takım kültüründen, bu takımlardan çıkan sporculardan bahsedebiliriz. Ama öncelikle bu anıyı Cumhuriyet'in 100. yılı dolayısıyla hazırladığımız kitapta okuyucuyla buluşturmanın ve kaynağı aktarmış olmanın erincini yaşamaktayız. Elbette bilinen, elbette kitaplara daha önce konu olan bu kaynağı ilk

açıklayan ve gösteren biz değiliz; ama Kanarya'yla ilgili bir kitapta, kürek çeken Atatürk'e ait fotoğrafın, Kanarya'daki kürek takımının kurucularından birine ait olduğu bilgisini tekrar da olsa dile getirmenin kıymetinin de farkındayız.

Güçlü kulüpler, iyi takımlar, yetişip çeşitli takımlara transfer olan futbolcular var Kanarya'da.

Başarılı kulüp başkanları, başarılı hocalar, başarılı futbolcular ve ümit veren çocuklar top koşuyor yeşil sahalarda.

Ama bu değil sadece, Kanarya göl kıyısı boyunca sabahları ve akşamları spor yapan insanları ağırlıyor. Sağlıklı bir gelecek için daha ne ister ki insan?

■ ■ ■

Kanarya Spor'da top koşturan genç futbolcular antrenman esnasında.

Gölden Gelen Esinti: Kanarya Spor

Fotoğraflar: **Mesut Işık**

Neredeyse herkesin bir anısı var Kanarya Spor'la, oyuncuların, seyircilerin, duyanların, bilenlerin anıları saklı kulübün geçmişinde. Toprak sahadan, çamurlu yollardan, rekabetten, centilmenlikten, okulu asmaktan ya da arkadaşlıktan bahsediyor her Kanaryalı spor

kulübüyle ilgili anılarında. Geçmişten şimdiye çoğalan hikâyeleri de var, dalıp uzaklara bakmaya neden olan ayrıntılar da. Geriye baktığımızda kendini var ederken futbolcular yetiştirmiş bir takımın adını aldığı semte kattıklarını da konuşuyor sakinler.

■ ■ ■

Hemen gölün kıyısında antrenman ve maç için uygun sahasıyla çalışmanın ve rekabetin kapılarını aralıyor; oyuncularını, seyircilerini ve kulüp yöneticilerini bir arada yeniden üretiyor bu coşkuyu.

Türkiye Futbol Federasyonu'nun resmî internet

sitesine baktığımızda¹¹ Kanarya Spor'la ilgili aşağıdaki bilgilere ulaşıyoruz; aşağıdaki yaş ve lig aralıklarında takımın formasını terletiyor futbolcular:

Büyükler, U13 Ligi, U14 Ligi, U16 Ligi, U17/A, U11 Ligi, U12 Ligi, U15/B, U18 Ligi, U16, T.Ş. GRUBU

Kanarya Spor oyuncularından çeşitli yaş gruplarına göre futbolcular bir arada.

¹¹ <https://tffistanbul.org/kulup/kanarya/286> son erişim 1 Temmuz 2023

■ ■ ■

Tarihten gelen forma renkleri ve takımlar

1960'lı yılların başına kadar mahallede Akın Spor olarak top koşturan gençler askere gitmek zorunda kalınca, takımları da sönüyor haliyle. Askerlik dönüşü bir araya gelen takım arkadaşları, daha önce Mor Beyaz olan renklerini Siyah Beyaz olarak değiştirip 1965 yılında Kanarya Spor Kulübü'nü kuruyor.

Futbol merakı ve ilgisiyle bir başka takım daha kuruluyor mahallede; 1966'da Lacivert Beyaz renkleri alan ve resmî olarak kurulan takımın

adı da Kanarya Gençlik Spor oluyor. Bu iki takımın birleşmesinden, bir araya gelmesinden doğuyor Kanarya Spor ve TFF, kulübün kuruluşunu 1966 olarak veriyor sitesinde. Zaten 1966 yılında kurulduğuna dair bilgiyi takımın logosu da onaylıyor. 1966 yılında iki takımın bir araya gelmesiyle kurulan Kanarya Spor, federasyona bağlı amatör kümede, resmî maçlara çıkmak üzere hak kazanıyorlar. Lacivert Beyaz formayla devam eden takım Kanarya Spor olarak tescil edilip çıkıyor maçlara.

Kanarya Spor futbolcuları aileleri de saha kenarında olduğu halde antrenman yaparken.

■ ■ ■

Kanarya Spor Başkanı Ahmet Tuğlar ile C. Hakkı Zariç söyleşi esnasında.

Takım Başkanı Ahmet Tuğlar

Tuğlar ailesi tanıdıkları, komşuları ve akrabaları gibi yola çıkıp 1958 yılında Yugoslavya'dan Türkiye'ye geldi; İnegöl'e yerleşen aile burada yedi

yıl kaldıktan sonra, 1965 yılında, akrabalarının çağrısı üzerine bir kez daha yola koyulup Kanarya'ya göç etti.

■ ■ ■

Bugün Kanarya Spor Başkanı olan Ahmet Tuğlar, Kanarya'ya geldiğinde altı yaşındaydı. Takımın resmî kuruluşu olarak kayıtlarda yer alan 1966 yılında Kanarya Spor'a gönül veren, çocuk yaşında bu takımda top koşturmaya çalışan Ahmet Tuğlar yıllar içinde malzemecilikten saha çizgilerinin çizilmesine, oradan başkanlığa uzanan hayatının bir yerinde, hatta merkezinde hep Kanarya Spor oldu.

Çocukluğundan beri farklı işlerde ve mesleklerde çalıştıysa da Kanarya Spor onun için hep öncelikli oldu. Yedi yaşındayken, takımın o zamanki teknik direktörü Tevfik Karataş'ın tedrisatından geçen Tuğlar, 2004 yılından beri Kanarya Spor Başkanı olarak görev yapıyor. Talip Baylas'tan aldığı bu görevi 19 yıldır sürdüren başkan, tır parkı olmaktan kurtardıkları sahada teknik ekibi ve futbolcularıyla takımı geleceğe taşımak için planlar yapıyor.

“Sirkeci'den trene binip Kanarya'ya geldiğimizde gördüğüm ilk şey göl oldu. Ben de bu gölde yüzdüm, balık avladım, kıyısında piknik yaptım. Tahtakale'de tezgâhtarlık işlerimden kalan zamanda Tevfik Karataş'ın eğitimliğinde Kanarya Spor'da top koşturdum.

Ahmet Bey'in Plajı'ydı bizim sahanın yeri, istasyonla aramızda uzayan yol patikaydı, ben gel-

diğim zamandan bu yana top oynamakla birlikte, malzemecilik bile yaptım hâlâ aynı işleri yapmaktan gocunmuyorum.” diyor.

“Yönetime geldiğimizde Milli Emlak'tan kiralık olan üç katlı yapıyı, 2004-2009 yılları arasında Küçükçekmece Belediye Başkanı olarak görev yapan Aziz Yeniay'ın da yardımı ve desteğiyle, Kanarya Spor adına satın aldık; İstanbul'da tapulu binası olan bir kulüp oldu oldu Kanarya Spor. 2010 yılın öncesinde şimdiki sahamızın yeri anlatılabilir gibi değildi, Aziz Bey'in de yardım ve destekleriyle, şimdiki sahamızı kurmuş olduk.

Daha önce takımda oynayan ve takıma emek veren Harun Hoca ile konuştum ve onu göreve davet ettim, sağ olsun geldi. Sahanın içi hocamız Harun Özkan'a emanettir, ben de saha dışıyla ilgileniyorum nicedir.”

Kanarya Spor büyük bir başarıyla Süper Amatör Ligi'ne yükseldiyse de teknik ve ekonomik koşullar, Covid-19 küresel salgını ve neticesinde meydana gelen kapanmayla, Ahmet Tuğlar TFF'ye dilekçe vererek takımını 1. Amatör Lig'e geri çekmek zorunda kaldı.

Onca başarı, onca çalışma, azim ve kararlılık olanaksızlıklara yenik düştü maalesef.

■ ■ ■

Kanarya Spor Teknik Direktörü Harun Özkan ile 2016 doğumlu Aras Polat antrenman esnasında. Fotoğraf: Mesut Işık

Bir teknik adam ve Kanarya Spor ailesi

Harun Özkan, 1980 yılında, Salim Yıldız'ın idareci ve teknik direktör olduğu dönemde Kanarya Spor'da oynuyordu.

1. Amatör Küme oynayan kulüplerin statüsü, TFF'nin şu andaki PTT 1. Ligi'ne denk düşüyor.

1973 yılında Gümüşhane'den göç eden aile Kanarya'ya gelip Ardıçkuşu Sokak'a yerleşti ve o günden beri aynı sokakta yaşıyor. Taş ocaklarından kireç ocaklarına, mezarlığın yapımına kadar nice ayrıntıya tanık olduğunu anlatıyor

Harun Hoca bize.

1984'te Taştepe Spor'a transfer oluncaya kadar Kanarya Spor'da oynadı. Askerden sonra '86-87 yıllarında yine Kanarya Spor'da top koşturdu Harun Özkan.

Kaleci olarak da görev yaptı futbolculuğu döneminde, orta saha oyuncusu olarak da forma giydi. Zamanın şartlarına göre hem sol hem sağ ayağıyla oynayabiliyor, bekte ya da stoper olarak da görev alabiliyor futbol oynadığı dönemde Hoca.

■ ■ ■

Çubuklu formasıyla Harun Özkan, günümüzde Kanarya Mezarlığı olan toprak sahada arkadaşı Adem ile birlikte. Harun Özkan arşivi

■ ■ ■

'80'li yılların sonunda, Sefaköy Spor-Kanarya Spor maçında, Mimar Sinan Stadı'nda Hakan Teneoğlu'na ¹² karşı sol bek oynadığı aklında, o günden sonra uzun süre sol bek olarak oynamaya devam ettiğini, takımın teknik direktörünün onu uzun süre sol bekte tuttuğunu öğreniyoruz. İki yıl önce Kanarya Spor'a yukarıda da belirttiğimiz üzere kulüp başkanının çağrısı üzerine geliyor Hakan Hoca.

Taştepe Spor'da görev aldı Harun Hoca, bugün birinci ligde oynayan takımlar arasında Galatasaray ve Beşiktaş'a karşı başarılarını anlatıyor bize.

Muhtelif takımlarda önemli başarılar kazanıp Karagümrük Spor'un uzun yıllar alt yapı sorumlusu olarak görev aldıktan sonra yaklaşık 20 yıl görev yaptığı takımdan Kanarya Spor'a gelerek takımın başına geçti.

C. Hakkı Zariç ile Harun Özkan söyleşi esnasında.

¹² Hakan Teneoğlu, futbolculuk yıllarının ardından Sefaköy Spor'da teknik heyette görev yapıyor. (ed.)

“Semitimizde çocuklar ilgiye, çalışmaya, önemsenmeye ve doğru olana o kadar açlar ki çalışarak doğru sonuçlar aldım. Genç insanlarla birlikte yola çıkıp vizyonumuzu değiştirdik ve seviye kat ettik. Buradaki siyasi ortamdan uzaklaştırdık takımı, artık seyirciler polis ve toma olmadan geliyor maç izlemeye. Geçen yıl kulüp başkanı TFF'nin ‘fair play’ ödülü alması için davet edildi, 180 takım arasında ikinci olduk. U9’dan A Takım’a kadar bütün takımlarını kurduk ve çalışmalarımıza devam ediyoruz, ara gruptaki ek-siğimizi giderdik. Sementin etkisi ve başkanımızın verdiği yetkiyle başardık bunları.”

Ali Dündar, Kanarya Spor Teknik Direktörü Harun Özkan, Salih Baran Demir ve Yasin Akkurt antrenman sırasında hocalarına yardımcı olan genç futbolcular

Teknik direktörlüğü bir meslek olarak yürütüyor Harun Hoca, “Hayali ve hedefi olan çocuklar geliyor bize, elimizden geldiğince onların emeklerini profesyonel düzeyde hayata geçirmeye çalışıyoruz” diyor.

Yaş gruplarının belli bir çalışma saatleri var, derslerinden geri kalmamalarına gayret ediyor takım yöneticiler. Çarşamba günleri oyuncuları dinlendiriyorlar genellikle ama maç günleri de dinlenme günlerini etkiliyor. Takımın maçı cumartesi günüyse, dinlenme günü cuma oluyor doğallığında.

Kanarya Spor Teknik Direktörü Harun Özkan ile 2014 doğumlu Ömer Yasak antrenman esnasında.

Harun Hoca, kendi hayatını takıma uydurarak değil, Kanarya Spor'un çalışma prensiplerini kendi hayatına uygulayarak devam ediyor çalışmalarına. Var olan futbol okulunu geliştirip dönüştürerek, takımın ilerlemesi için çalışıyor hoca.

Nihat Kahveci döneminde Beşiktaş'ta oynayan Ozan Yörükçü'nün Kanarya Spor kökenli olduğunun altını çiziyor hoca, CHP İstanbul Millet-

vekili Özgür Karabat'ın da Kanarya Spor'da oynadığını belirtiyor.

“İnternet bağımlılığı had safhada çocukların. Algısı, ilgisi, motivasyonları çok düşük. Bu nedenle idmandaki eğitim sistemimi değiştirmek zorunda kaldım. Oyuncuların yaratıcılığını geliştirebileceği idman programı oluşturup yeni bir dil yaratmaya çabılıyor, karar verme olasılıklarını güçlendirmeye çalışıyoruz.”

Unutulmaz olanlar

2. Amatör Küme'den 1. Amatör Küme'ye çıkış maçını anımsıyor hoca, daha doğrusu unutamadığı maçlardan biri olarak tutuyor hafızasında. U 18 Maçı, Vefa Stadi'nda Site Spor'la oynadıkları maçı 2-1 kazanarak takımın küme çıkışı unutulmaz maçlar arasında. Yine takımın küme çıkacağı maçta Kanarya Spor'un başarısı gözlerinden okunuyor hocanın.

Kendinde olanı aktarmaya çalışıyor hoca, antrenman esnasında sahada top koşturan çocukların aileleri de saha kenarında takımın bir parçası olarak yer alıyor adeta.

Aileler takımla bütünleşmiş gibi, yabancılık çekmeden, olmaları gereken yerde, çocuklarının antrenmanını seyrediyor. Kimi yedek kulübesinde, kimi korner çizgisinde toplanmış anne babalar, hem kendi aralarında sohbet ediyor, hem çocuklarını ve takımı gözlüyor.

Kanarya Spor deplasman maçlarına Küçükçekmece Belediyesi'nin tahsis ettiği araçlarla ulaşıyor. Küçükçekmece'de top koşturan her takıma olduğu gibi Kanarya Spor'a da olanaklar ölçüsünde yardım ve destekte bulunuyor Küçükçekmece Belediyesi.

1987-88 yılları Kanarya Spor'un amatör küme şampiyonluk yemeğinde Tanju Çolak, Smović, Semih Yuvakuran gibi Galatasaraylı oyuncularla bir yemekte.

Toprak sahadan şimdiki zamana

Bir dönemin toprak sahaları uzakta bir anı olarak saklı insanların belleğinde.

Bir dönemin toprak sahaları uzakta bir anı olarak saklı insanların belleğinde.

Kötü zamanları geride bırakmış olmanın erinci var bir yandan, bir yandan da bir daha yaşamak istemedikleri nice ayrıntı saklı aklında insanların.

Kanarya Spor yüzlerce çocuk için bir eğitim alanı oluşturuyor; belli yaşlardan çocuklar bir ümit, sevinç ve hırsıyla çıkıyor sahaya.

Başkan, hoca ve yönetim, oyuncusundan malzemecisine Kanarya Spor'da ter döken her insan takımın başarısı, göğüslerindeki arma ve semtlerinin adı için mücadele ediyor.

Bitmeyen galibiyet hikâyeleri de var, bir

türlü neden bulamadıkları yenilgiler de tarihinde saklı kulübün.

Görev ve sorumluluklarını bir yere kadar paylaştığı genç futbolcular, yaşça kendilerinden daha küçük futbolcuların yetiştirilmesinde hocanın yanında canla başla çalışıyor.

Bildiklerini öğretmekle kalmayıp her maçta başka bir şey öğrendiğini çekinmeden söyleyen

Harun Özkan, takımın teknik direktörü olarak Kanarya Spor'un geleceğinden ümitli.

Antrenmanlarda çaba gösteren çocuklar, onların çabasını şaşkınlık, hayret ve mutlulukla izleyen aileler, teknik heyet ve Kanarya sakinleri, Kanarya Spor'un yeni başarıları için daha uzun yıllar ter dökmeye, sahada koşturmayı, forma giymeye devam edecek belli ki...

Harun Özkan, Tanju Çolakoğlu, Smović ve Kanarya Spor takım kaptanı Şerafettin Temizci ile şampiyonluk yemeğinde. (Harun Özkan arşivi)

Küçükçekmece Gölü'nde Kürek Sporü ve Galatasaray Kürekçileri

Fotoğraflar: **Göksel Özbilek**

*Âheste çek kürekleri mehtâb uyanmasın
Bir âlem-i hayâle dalan âb uyanmasın
Âgûş-ı nev-bahârda hâbîdedir cihan
Sürsün sabâh-ı haşre kadar hâb uyanmasın
Dursun bu mûsikî-i semâvî içinde sâz
Leyl-i tarabda bir dahi mızrâb uyanmasın¹³*

Yahya Kemal

Atatürk, 1937 yılında Fenerbahçe kıyılarında bir gezinti yaparak tetkiklerde bulunurken, Fenerbahçe Burnu'nun Kalamış Koyu'na bakan kıyılarını çok kullanışlı bulmuş, o bölgede yer alan mendireğin onarılmasını ve kıyının gençler için

spor alanlarına dönüştürülmesi için direktifler vermiştir. Atatürk'ün direktifleri ölümünden sonra gerçekleştirilebilmiş İstanbul Yelken Kulübü, Fenerbahçe Spor Kulübü ve Galatasaray Spor Kulübünün deniz sporları tesisleri kurulabilmiştir.

¹³ Nejat Tamtürk, Açıklamalı *Yahya Kemal Antolojisi*, İnkılâp ve Aka Yayınları, İstanbul 1972, sayfa 149 (Yahya Kemal'in Çubuklu Gazeli şiirinden.)

■ ■ ■

“Ulu önder özellikle Moda Koyu’nda yapılan yelken ve kürek yarışlarını, ‘Acar’ motorundan ve ya ‘Ertuğrul’ yatından izlemekten de büyük haz duyardı. Yarışmaları dürbünle izleyen Atatürk kazananları küpeşte kenarından alkışlar, onlara takdirlerini belirtirdi. Özellikle Kabotaj Bayramı yarışmalarında Anadolu ve Rumeli Feneri tahlisiye istasyonlarının kırmızı ve yeşil (iskele / sancak) boyalı tekne ve kürekleriyle ortaya koy-

dukları ezeli rekabetten doğan iddialı ve çekişmeli yarışmayı izlemek Atatürk’ün pek hoşuna giderdi.

30’lu ve 40’lı yıllarda İstanbul’da kürek kulüpleri olarak Galatasaray, Fenerbahçe, Altınordu, Anadolu, Beykoz, Beylerbeyi, Anadoluhisarı, Bakırköy Sümerspor ve Samatya Demirspor’un adı geçmektedir.” ¹⁴

Atatürk kürek çekerken Florya sahilinde, 29 Haziran 1935. Galatasaray Kürek Takımı Kurucusu Emin Gezgöç tarafından Atatürk’e kürek çekmesi için verilen dönemin yarış teknelerinden biri. GS Kürek Takımı arşivi

¹⁴ Celal Gürsoy - Yüksel Taşçı, Başlangıçtan 1980’e Kadar Galatasaray’da Kürek, sayfa 36-37. Bu yazı boyunca çeşitli alıntılar yapacağımız kitapta künye ve dolayısıyla basım yeri, basım tarihi bulunmamaktadır. (Ed.)

■ ■ ■

Zamanın takvim yapraklarına baktığımızda Atatürk’ün kürek çekerken görülen fotoğrafı Galatasaray’ın kürek takımı kurucularından Emin Gezgöç tarafından, 29 Haziran 1935 tarihinde Florya’da çekilmiştir. O zaman yarış teknesi olarak kullanılan ve “bindirme teknesi” adı verilen teknede, Atatürk kürek çekerken görülmektedir. Kürekçiliğin tarihi ülkemizde daha gerilere gidebilmekte başarıları, kupaları, görünülüğü ve çalışmaları daha eskilere dayanmaktadır.

“Tarihimizde kürek yarışı ile ilgili ilk kayıtlara Topkapı Sarayı

arşivlerinde rastlanır. Arşivdeki kayıtlarda 1579 yılında İstanbul’da yapılan bir yarıştan bahsedilir. Sadrazam, vüzera ve ağa kayıkları arasındaki yarışa 25 kayığın katıldığı bilinmektedir. Devrin

Padişahı III. Sultan Murat yarışları Sarayburnu Kasrı’ndan izlemiştir. Sadrazam Sokullu Mehmet Paşa’nın kayığı birinci, Şark Orduları Serdarı Ferhat Paşa’nın kayığı ikinci gelmiştir. Belgelerde Sultan’ın onlara ihsanlarda bulunduğu yazmaktadır.

1878 yılında Galatasaray Lisesi Beden Eğitimi hocası eskrimci ve yüzücü Mösyö Moiroux gençlere yaz aylarında yüzme ve kürek dersleri vermiştir. Mösyö Moiroux, Lise’den ayrıldığı anda kendisine Yüzbaşı rütbesi verilerek Top-hane Askeri Sana-yi Mektebi’ne Yüzme Hocası olarak tayin ol-

muştur.

Ülkemizde resmi olarak kürek sporu 1920’li yıllarda Fenerbahçe ve Galatasaray’la başlar.

Galatasaray Kürek Takımı kurucusu Emin Gezgöç. GS Kürek Takımı arşivi

■ ■ ■

Kayıtlı ilk kürek yarışı 1913 yılında Donanma-yı Osmani Muaveneti Milliye Cemiyeti tarafın-dan düzenlenerek Moda Koyu'nda Galatasaray Mektebi Sultanisi ile İstanbul Mektebi Sultanisi arasında yapılmıştır. İki tekne arasındaki yarı-şı Moda Rowing kulübünün teknesi ile yarışan Serdümen Halil, Mahir, Safi, Otomobil Arif, Akif ve 33 İbrahim'den kurulu Galatasaray ekibi ka-

zanarak Veliahdı Saltanatı Sehiye Yusuf İzzettin Efendi'nin verdiği som gümüş kupayı almışlar-dır. Bu Galatasaray'ın denizcilikte kazandığı ilk kupadır

1. Dünya Savaşı sonuna kadar tekneler ve kulüp binası işgal altında olduğundan faaliyet göste-rilememiştir.” ¹⁵

1969 4 Tek Türkiye Şampiyonu Galatasaray Kız Kürek Takımı'na dair bir fotoğraf. GS Kürek Takımı arşivi

¹⁵ <https://www.galatasaray.org/s/galatasaray-kurek-tarihinde-ilk-adimlar/86>, son erişim 19 Nisan 2023

■ ■ ■

İç denizde kayak ulaşımı

Bir dönem İstanbul'un deniz trafiğini kayıklarla yapıldığını düşünecek olursak, özellikle Tanzi-mat Dönemi Edebiyatı'nda Sadabat ve Gök-su'da denize inen küreklerin sesini duyarız. Ka-raköy'den Üsküdar'a ya da iki yaka arasındaki karşılıklı gidiş gelişlerde kayıkçıların vazgeçil-mezliğine dair bilgiler hafızamızda çok tazedir. Reşat Ekrem Koçu da Osmanlı döneminde İs-tanbul'a Bostancı ve Küçükçekmece'den giren bekâr uşakların yoklamalarından bahsettiği ya-zısında şöyle demektedir: “Dışarıdan gelen uşa-ğı kayıkçı, manavcı, salapuryacı, ne olaksa ve hangi iskelede işleyecekse, o iskelenin kâhyası ve işleyeceği işten kefilıyla ihtisap ağası huzu-

runa gelip, kaydı yapılacaktır. Bunların yokla-maları da, kayıkçılar da, hamallar ve hamamlar usulüne tatbik olunacaktır.” ¹⁶

Kayıkçılık iç deniz Marmara'da bir esnaflık, ge-çim meselesi olarak var olduğu gibi bir spor olarak da geçmişten bugüne var oldu.

Yukarıda Atatürk'ün girişimleri, tavsiyeler, di-rektifleri ve özel ilgisi sonucu kürek sporunun Türkiye'de gelişimine dair aktardığımız kısa bil-gi, bu spor dalının nasıl gelişip serpildiğini de yıllar içinde önümüze serebilecek nitelikte olsa gerekir.

Galatarasay Kürek Şubesi

Galatasaray Kürek Şubesi'nin geçmişi oldukça geriye dayanmakla birlikte Küçükçekmece'ye gelişi ve çalışmalarını Kanarya'da sürdürmesi 1999 yılının Mayıs ayına denk gelmektedir.

Daha önce Ömerli ve Alibeyköy Barajı'nda çalış-malarını sürdüren Galatasaray Kürek Şubesi, Ka-narya'ya taşındıktan sonra son model teknoloji ile donatılarak zamanın gereklerine ayak uydur-muş, bünyesindeki 200'e yakın sporcuyla çalış-malarına ara vermeksizin devam etmektedir.

1997 yılında Galatasaray Kulübüne özel izinle tahsis edilen göl üzerindeki 41 bin m2 dolgu alan kulübe 29 yıllık irtifak hakkıyla verilmiştir.

Küçükçekmece'de 1999 yılının Mayıs ayında açılan, teknolojinin son gelişmeleriyle dona-tılmış kürek tesisi, 200 kürekçiye ev sahipliği yapmaktadır.

Kulübün resmî internet sitesinden aldığımız bil-giye göre:

¹⁶ Reşat Ekrem Koçu, Tarihte İstanbul Esnafı, Doğan Kitap'tata. Baskı Mayıs 2016, sayfa 147-148

Galatasaray Kürek Takımı sporcuları Küçükçekmece Gölü'nde sabah antrenmanında.

“(…) mevcut alan İSKİ'nin planlarına göre içme suyu havzası içinde kaldığından yapılaşmaya izin verilmemektedir. Bu meyanda inşa edilmiş kürek tesisimiz faal haldedir.

Ana yapıyı teşkil eden 120 teknelik kayıkthane, futsalın birbiri üstüne istif edilebilmesini sağlayacak şekilde yüksek tutulmuştur. Aynı hacimdeki asma katta futa tamirleri yapılmakta ve zemin katın kayıkthane dışında kalan bölümünde idare, toplantı salonu, lokal mutfak, kafeterya, sporcu kamp alanını teşkil eden odalar ve en önemlisi

çeşitli ekipmanlarla donatılmış büyük bir kondisyon merkezi bulunmaktadır. Soyunma odaları ve tuvaletler bu bölümün hemen yanında planlanmıştır.

Kürek takımımız son yıllarda yurt içi ve yurt dışında şampiyonluklar kazanmış ve kulübümüzü mükemmel şekilde temsil etmiştir.

Kulübümüz ile Federasyon arasında yapılan işbirliği sonucu Kürek Milli Takımımız da tesislerimizde zaman zaman kamp yapmaktadır.”¹⁷

¹⁷ <https://www.galatasaray.org/s/kucukcekmece-kurek-tesisleri/66> , son erişim 19 Nisan 2023

Bir görüşmenin öğrettikleri

Bu kitap çalışması için Kanarya Tren İstasyonu'nda inip yürüyerek gittiğimiz tesiste Şube Menejeri ve Tesis Yönetmeni göreviyle Kamil Selçuk karşıladı bizi.

“Böyle teknelerimiz yoktu, kalacak yerimiz yoktu, kamp yapamazdık. Mesela burada 12 ay kürek çekebiliyorsunuz. Boğaz'da biz mayısta başladık çalışmaya ama orada en fazla 6 ay kürek çekebiliyorsunuz. Hem boğaz trafiği çok kalabalık ve tehlikeli; Alibeyköy de keza öyle. Kayıkthane yok işte duş alacağımız küçük bir yer bile yoktu orada, soyunma odası vs. burada daha rahatız.”

60 kez A Milli olmuş Kamil Bey; Türkiye şampiyonluğu, İstanbul şampiyonluğu var. Uluslararası yarışlarda birinciliği var. Kanarya'da olmak kulübe ve sporculara geniş olanaklar sağlamış. Göl dört mevsim çalışmak için oldukça ideal. Yemekhane, yatakhane, tamir ve bakım, kapalı alanda çalışma olanakları, duşlar, derslikler oldukça yerinde ve kullanışlı.

Avrupa'nın en büyük tesislerinden biri Kanarya'da. Durum böyle olunca takım da başarılar sağlamış haliyle, Avrupa'da birçok başarıya imza attıkları gibi, uluslararası yarışmalarda ve milli takımda birçok sporcuları bulunuyor.

C. Hakkı Zariç ile Kamil Selçuk söyleşi esnasında.

■ ■ ■

Geniş aile yer alma biçimleri

Yüzme bilmeleri şartıyla 12 yaşına gelen her çocuk kulübe başvurabiliyor.

U 15'te 14-15 yaş aralığı, U 17'de 16-17 yaş aralığı, U 19'da 17-19 yaş, U 23'te 19-23 yaş aralığı ve bir de büyükler takımı var tesiste. Lisanslı 77

sporcu 15'i kadınlardan oluşuyor. 2013 yılında gençler dalında dünya şampiyonu Kanarya'daki takımdan çıktı; ayrıca kadınlarda dünya şampiyonu olan sporcuları olduğu gibi gençlerde de Avrupa ve dünya şampiyonalarında önemli başarılarına imza atan sporcular yetiştirildi.

Galatasaray Kürek Takımı sporcuları Küçükçekmece Gölü'nden antrenman sonrası karaya çıkardıkları kayıklarında.

■

■ ■ ■

Galatasaray Kürek Takımı sporcuları Küçükçekmece Gölü'nün sakin sularında.

■

Basından görüp heves eden gençler oluyor, sosyal medyadan ya da kulüple Küçükçekmece Belediyesi'nin ortak organizasyonundan etkilenip takıma katılmak üzere geliyor gençler. Uzun ve zor bir spor olduğu için gelenlerin çoğu kısa zamanda bırakıyor bu sporu, geriye kalanlar ise çalışıp sebat ettikçe kariyer basamaklarını tırmanıyor yavaş yavaş.

Kamil Selçuk anlatıyor:

"Aileler çocuklarını bizim kulübe veriyor ama beklentileri çok farklı oluyor. Spor yapsın ama eğitimini de bırakmasın gibi, ikisini birlikte yü-

rütme şansı çok zor. Çünkü yaz döneminde çift antrenman yapıyoruz. Sabah akşam belki üç antrenman yaptığımız günler de oluyor. Her antrenman iki saat sürüyor."

Yazları genellikle kamp yapıyor sporcular, iki-şer kişilik odalarda 60 sporcuya kadar konuk edebiliyor kulüp. Spor malzemeler, beslenme ve bakımları, kıyafetleri kulüp karşılıyor. Her sporda olduğu gibi kürekte de sporcu sakatlanmaları olabiliyor. İyi ısınmadan ve esneme çalışmaları yapmadan küreğe çıkarılmıyor sporcular.

■ ■ ■

Küçükçekmece Gölü'nde kürek sporu ve uluslararası görünürlük

Küçükçekmece Gölü'nün durgun olması, ülke-deki diğer göllere göre daha az rüzgâr alması kulüp ve sporcular için ciddi bir avantaj. Spor-cu bulmakta da olanak sağlıyor bölge. Biz 2023 Nisan ortasında söyleşimizi gerçekleştirdiğimiz esnada kulüpte lisanslı olan 77 sporcunun ta-mamı Küçükçekmece'de yaşıyor.

Küçükçekmece Gölü, uluslararası yarışlara da sahne oldu ve alan açtı Oxford-Cambridge-Bo-ğaziçi Kürek Yarışları'nı ülkemizde yapıldı. Yarış üniversiteler arası olduğu için kulüpler katıla-madı. Ülkemizden Boğaziçi Üniversitesi'nin bu

yarışlara katıldı ve Oxford, Cammbridge oldu-ğu gibi Boğaziçi Üniversitesi kürekçileri de ba-şarılar kazandı.

“Oxford-Cambridge Üniversiteleri arasında 200 yıllık bir rekabete sahip olan kürek yarış-ları, Boğaziçi Üniversitesi'nin bu 2 takımı davet etmesiyle 1986 yılından itibaren Türkiye'de de organize edilmeye başlandı. Haliç'te 1986 yılın-da düzenlenmeye başlanan üçlü yarışlar, daha sonraki yıllarda kirlilik dolayısıyla Küçükçekme-ce Gölü, İstanbul Boğazı ve Büyükçekmece Gö-lü'nde yapıldı.”¹⁸

Galatasaray Kürek Takımı'nın kazandığı kupalardan bazıları

¹⁸ <http://arsiv.ntv.com.tr/news/30529.asp> , son erişim 20 Mayıs 2023

■ ■ ■

Galatasaray Kürek Takımı'nın tamirhanesinden bir görünüm.

Teknik alt yapı

Ekipman, bakım ve onarım en az malzeme kadar pahalı. Teknolojinin gelişmesi bunlara ulaşımı kolaylaştırdıysa da fiyatlar gene de ulaşılabilir ölçüde değil, bundan dolayı büyük takımların kulüplerinin ayakta kalması ve ya-rışlarda başarı kazanma olanağı daha fazla. Küçükçekmece Gölü ve Kanarya en azında Galatarasay Kulübü için açtığı alanda bütün bir yıl çalışma olanağı sunmakla beraber eri-şilebilir başarı oranlarını da etkiliyor. Profesyo-nel sporcuların belli bir maaşı var, masrafları ve harcırahları da kulüp karşılıyor.

Kamil Selçuk anlatıyor:

“Bizdeki teknelerle denizde antrenman yapa-mazsınız. Hem ince, hem suya çok yakın, dalgalı suda çekemiyorsunuz; ama diğer deniz küreği dediğiniz zaten isminden de anlaşılan tekneler.

Daha geniş ve yüksek, dalga arka tarafları açık. Kıç tarafı açık, su girse de oradan çıkıyor. Yani bu po-püler olmaya başladı. Tabi bu olimpiik branşa dur-gun su küreğine de biraz darbe vuruyor, insanlar onu tercih etmeye başladı. Bizim hobi amaçlı tek-nelerimiz de var, yetişkinlere de eğitim veriyoruz.”

■ ■ ■

Büyük hangarda Galatasaray Kürek Takımı'nın kullandığı yarış kayıkları ve kürekle.

“Küçükçekmeceli gençlere ya da kürek sporu yapmak isteyenlere nasıl bir çağrıda bulunmak istersiniz?” diye sordum Kamil Selçuk'a:

“Çoğu vakıf üniversiteleri başarılı sporcuları %100 burs veriyor. Bizim branşta da

başarı kolay elde ediliyor. Çünkü küçük bir aileyiz. Türkiye’de Avrupa’da da söz sahibi olmaya başladık. Kurumsal kulüpler çok sporcu veriyorlar milli takıma. Biz de destekliyoruz. Önce eğitim diyoruz. Eğitimler için çok faydalı.”

■ ■ ■

Bir günün sabahı ve akşamı

Zaman ve çalışma çok erken başlıyor kulüpte. Kanarya’da Küçükçekmece Gölü’nde suyun yüzeyine dokuna kürekler, kürekçilerin gücü ve hevesiyle dalgalanıyor. Günlük antrenmanlar, çalışmalar, bakım derken akşamı buluyor sporcular.

Uzakta değil, ulaşılabilir mesafede Küçükçekmeceli gençler için olağanüstü bir fırsat, olağanüstü başarılar elde edebilecekleri koşullara, kayıklara, küreklere, aletlere sahip kulüpte onlar

için de yer ve zaman olacağını kabul edip ısrarla bu sporu sürdürmeleri, yeni bir gelecek kapısı aralayabilir pek çoğuna. 11 antrenör çalıştırıyor sporcuları. Her antrenörün başarı hikayesi ve kategorisi farklı elbette.

Kanarya bir zenginlik, temizlik, cazibe ve yaşanır merkez olmakla birlikte Küçükçekmece Gölü’ne kıyısı bulunması nedeniyle ulusal ve uluslararası kürek sporcular için de bir ayrıcalık sunuyor. ■

Galatasaray Kürek Takım sporcularından biri yarış kayığına antrenman sonrası bakım yaparken.

Söğüt Spor'un 1990'lı yılları. Bülent Kurtar arşivi

Söğüt Spor Eski Başkanı Fuat Boran: “Bayrak Ancak Önünde Olana Devredilir”

1960'ta İstanbul'a gelen Fuat Boran ilk olarak Zeytinburnu'nda yaşamaya başlar. Her ne kadar bu dönemde de Söğütlüçeşme'ye gidip geliyor olsa bile, mahalleye taşınması 13 yıl sonra olur. Kendisiyle Söğütspor'u konuşmak üzere buluştüğümüz Boran, Zeytinburnu'ndayken de futboldan uzak değilmiş ve mahallenin futbol takımını yönetiyormuş.

1967'de evlendiği eşi, zamanın önemli tekstil fabrikalarından biri olan Zetip fabrikasında işçidir Fuat Bey'in. Küçükçekmece'ye de bir şubesi açılınca boş gezmektense burada işe girer Fuat Boran ama asıl amacı Devlet Demiryolları'na, devlet işine girmektir. Burada Boran'ın yaşadıkları memlekette o dönem yaşanan işçi direnişlerinde yaşanan hikâyelerin bir özeti gibidir.

“Fabrika daha yeni kurulmuş, 6-7 ay olmuştu. Burada bir sendika örgütlendi, TEKSİF. İşçiler de beni temsilci seçtiler. Ondan sonra patronlar, şefler beni aforoz ilan etti. Ben biraz ‘şeyli’ adammışım. Yarın öbür gün işyerine karşı, patrona karşı işçiyi kıskırtmışım. Solcu yani, komünistmişim. Bir süre sonra bir baktım eşimle beraber işyerine giremiyoruz. Sordum, Mehmet Şef seni işten attı dediler. İşyerinin karşısında bir kahve vardı, gittim kahvede oyun oynuyor şef. ‘Sen ne yaptın’ dedim? ‘İşimde bir eksiklik, noksanlık var mı? Suistimal ettim mi hiçbir şeyi? Yapmadım.’ ‘Sen,’ dedim ‘beni niye işten atıyorsun? Hem hanımı da atıyorsun. Yazık günah değil mi? Sen benim ekmeğimle niye oynuyorsun’. Ben atmadım, Alman Mühendis çıkartılmanı istedi dedi. Mühendise gittim, o da ben yapmadım Müdür seni işten çıkardı dedi. En son müdüre gittim. Müdür her şeyi açık açık söyledi. Ben de Refik Bey dedim ‘Ben öyle bir adam değilim.’ Ama dedim, ‘size yanlış yansıtmışlar, yazık günah’ dedim, ‘hadi beni işten atmışsınız. Hiç olmazsa hanım var, hanım çalışsın’ dedim. ‘Siz beni hepten öldürmüşsünüz’. Adam sonra ikimizi de işe geri aldı. 6-7 ay sonra da demiryollarında iş bulunca ben işten ayrıldım, hanım da çalışmaya devam etti.”

Zetip deneyiminden sonra 18 yıl Sirkeci'de demiryolu işçisi olarak çalışıp emekli olur Fuat Boran. Burayı kısa geçip Söğüt Spor'a geliyoruz.

'75'te kulüple ilişkilenemeye başlıyor Boran. İlk geldiğinde kulüp bir emlakçının denetiminde bir konduda faaliyet sürdürüyormuş. Takımın formlarını vs. yaptıran emlakçı bir nevi himaye ediyor gibidir kulübü. Boran “emlakçının spor kulübüyle ne işi var” deyip üyelerle bir kongre yapıp yeni bir yönetim kurar. Yeni yönetimle 19 yıl başkanlık yapan Boran, “19 yıl boyunca her karşıma çıkanı kar gibi erittim. Benim karşıma çıkan arkamdan gelmesin, hep önümden gitsin dedim. Önümde değilse bayrağı alamaz. Bayrak ancak önünde olana devredilir çünkü” diyor.

Söz, yolu Söğüt Spor'dan geçen futbolculara gelince heyecanla bir hikâye anlatmaya başlıyor Fuat Boran.

79'da amatör lige yükselen Söğüt Spor'a Avcılar'dan bir çocuk getirirler. Boran çocuğa bakar ve fiziğini çok beğenir. Bir de çıkarıp antrenmanını izleyeyim der. Eskiden, şimdiki Dr. İffet Onur İlköğretim Okulu'nun olduğu yerde kurulu top sahasına götürüp oynatır çocuğu. Çocukta bir şeyler var, belli. Topa basıyor, top atıyor, ikili mücadeleler... “Var bunda bir şey, ben bu çocuğun önünü açayım” diyen Boran, “Eğer ben bu çocuğa bizim kulüpten lisans çıkarırsam önünü kesmiş olurum. Ben yolu göstereyim, giderse kazanır, gitmezse kendi kaybeder” diye düşünür. Ve Boran çocuğu karşısına alıp konuşur.

“Ben tuttum kulağından. Oğlum dedim ben sana Söğütspor’a lisans çıkarırsam önünü keserim, önünü kesmiyorum bak. Sana ben düzgün yol gösteriyorum, dedim. Gider misin? Giderim, dedi. Ortaköy’e gideceksin o zaman. Ortaköy’de Beşiktaş’ın bir antrenman sahası var, camiinin yanında. Orada Beşiktaş’ın antrenmanları var. Oraya git, oraya katıl.”

Boran’ın tavsiyesine uyup Beşiktaş’ın elemelerine katılan bu genç futbolcu 120 kişinin arasından seçilip kulübe alınır. Böylece Türkiye Futbol tarihine Metin-Ali-Feyyaz olarak geçen üçlüden Feyyaz Uçar’ın futbolculuk yolu açılmış olur.

Söğüt Spor’un 1970’li yılları. Bülent Kurtar arşivi

Çok zor şartlarda takıma mali kaynak bulmaya çalıştığından bahsediyor Fuat Boran esnafı, emlakçıları tek tek gezip bağış toplar kulüp için. Mahalleli taraftar olarak da ilgi gösterir takıma. Küçükköy’e deplasmana 2000 kişi gittikleri günü büyük heyecanla anlatıyor bu yüzden. En heyecanlı ve unutulmaz maçı ise Güngören’le yaptıkları ve ilk yarıda 2-0 mağlupken ikinci yarıda 4-2 kazandıkları maç. Devre arasında soyunma odasına gidip yaptığı konuşma dün gibi aklında.

Memleketin futbol tarihinin büyük kulüplere sıkıştırılmayacak kadar renkli tarihinden birçok güzel anıyla ayrılıyor Boran ile görüşmemizden. ■

Söğüt Spor’un 1980’li yılları. Bülent Kurtar arşivi

VI. BÖLÜM

Küçükçekmece Belediyesi'nin Mahallelerdeki Temsilleri

Küçükçekmece Belediyesi bütün semtlerinde olduğu gibi Kanarya'da da birçok faaliyet yürütmekle birlikte, semt ve mahalle sakinlerinin hayatını kolaylaştıracak projelere imza atıp bunları hayata geçiriyor.

Sosyal tesisleri, parkları, oyun alanları, Bilgi Evi, Çocuk Üniversitesi gibi kurumlarıyla sosyal belediyecilik anlayışını, halk için ve halkın ihtiyaçları doğrultusunda yeniden üreten Küçükçekmece Belediyesi, güvenli ve huzurlu bir gelecek için de planlar yapıyor.

Küçükçekmece Gölü'nün sakinliği ve huzuru bir yanda, çam ağaçlarının göğe yükselen sakinliği bir yanda Kanarya'yı özetliyor.

Küçükçekmece Belediyesi, kütüphanelerinde etkinlikler düzenlerken, bir yandan da afetin hayatımızdan alacaklarını engellemek için çaba gösteren kurumlarıyla, insanların güveni için çalışıyor. Cumhuriyetin 100. yılında da Kanarya ve Küçükçekmece sakinleri için çalışmalarını sürdüreceğini her geçen gün pekiştiren belediye, yeni plan ve projeleriyle gündelik ve kültürel hayatımızı zenginleştirmek için çalışıyor.

Afet Koordinasyon Merkezi

Cumhuriyet Mahallesi, Soğuksu Sosyal Tesisleri yanındaki binada hizmetine devam eden binada, Küçükçekmece'nin afet durumunda koordine olmasını çabuklaştıracak ve gerekli teçhizat ve ihtiyaç araç gereçlerini barındırmaktadır.

İlçede bulunan acil durum ve toplanma alanlarının sayısı 61'den 211'e yükseltildi, toplanma alanlarının büyüklüğü ise 660 bin m2'den 2.148.109 m2'ye çıkarıldı. Küçükçekmece'nin toplam 21 mahallesinde ve muhtelif yerlerde toplam 31 adet deprem konteyneri bulunmaktadır.

Afet Koordinasyon Merkezi'nin en önemli adımlarından biri de Mahalle Afet Gönüllüleri Derneği (MAG-DER) ile birlikte ortak çalışmalar

yürütmesi oldu. MAG-DER'in düzenlediği eğitimlere katılan 200 Küçükçekmece sakini eğitim sonrası sertifikalarını alarak afetlere karşı bilgi ve tecrübeyle müdahalede yer aldı.

Küçükçekmece'deki bütün mahallelerde çalışmalarını yürüten merkez, mahalle gönüllülerinin oluşması böylece herhangi bir afet ve acil durumda gönüllü ekiplerin anında müdahale edilmesi için çalışıyor.

MAG-DER'in eğitime katılan belediye personeli ayrıca Küçükçekmece Belediyesi Sivil Savunma Amirliği'nden sel ve su baskınlarında arama kurtarma eğitimleri gibi ek eğitimler alarak kendilerini geliştirmeye ve yetiştirmeye devam ediyor.

Afet Koordinasyon'da bir tatbikat anı. Fotoğraf: Küçükçekmece Belediyesi arşivi

Sivil Savunma Amirliği

Afet Koordinasyon'da görev alan personel. Fotoğraf: Küçükçekmece Belediyesi arşivi

Küçükçekmece Belediyesi Sivil Savunma Amirliği, 47 arama kurtarma personeli, 3 yıldız broveli, 12 balık adam, 2 arama kurtarma aracı, 1 Belçika Malinois arama kurtarma köpeği ve arama kurtarma ekipmanları ile birlikte ilçe, il ve ülkemizde afet durumlarında görev almakta, alana ulaşmakta ve afetzedelere yardımcı olmaktadır.

Ekip AFAD'ın belirlemiş olduğu çeşitli yeterlilik ve belirli sınavları başarı ile geçerek İçişleri Bakanlığı tarafından verilen akreditasyon ve yeterlilik belgesine sahip olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

Yukarıda bahsettiğimiz toplanma alanının bulunması, yerlerin belirlenmesi, tabelandırılması

ve takibinin yapılmasının yanı sıra Küçükçekmece sınırlarındaki mahallelere afet anında eşit olanaklar sağlamak amacıyla kurulan 31 ayrı noktaya Afet İstasyonu (AFİS KONTEYNER) yerleştirilmiş olup bunların takibi bakım ve onarımları da Sivil Savunma Amirliği tarafından yapılmaktadır.

Bu konteynerlerin içerisinde afet anında kullanılabilecek arama kurtarma ekipmanları bulunmaktadır. Sivil Savunma Amirliği ayrıca talepte bulunan okul, iş yeri, kamu kurum ve kuruluşlar ve topluluklara Temel Afet Bilinci Eğitimi, Deprem Tahliye Tatbikatı ve Yangın Söndürme Tatbikatı eğitimleri gerçekleştirmektedir.

■ ■ ■

Afet Koordinasyon'da bir tatbikat anı. Fotoğraf: Küçükçekmece Belediyesi arşivi

Sivil Savunma Amirliği'nin görev aldığı afetler

6 Şubat 2019 tarihinde 21 kişinin hayatını kaybettiği 14 kişinin ise yaralı kurtarıldığı Kartal İlçesi Ormantepe Mahallesi, Bankalar Caddesi üzerinde yıkılan binada görev alan Küçükçekmece Belediyesi Sivil Savunma Amirliği birçok cana el uzatmıştır.

Ekipler sadece Küçükçekmece ve İstanbul içinde değil memleketimizin pek çok yerinde mey-

dana gelen doğal afet ve felaketlerde görev almış, arama kurtarma faaliyetlerine katılmış ve yaraların sarılmasında aktif rol üstlenmiştir.

30 Ekim 2020 tarihinde gerçekleşen İzmir depremde Manavkuyu Mahallesi Barış Sitesi'nde bir haftalık mesai harcayarak gerekli yardım ve destekler sağlayan Küçükçekmece Belediyesi Sivil Savunma Amirliği, 1 Ağustos 2021 tarihinde gerçekleşen ve Batı Karadeniz'i kapsayan sel

■ ■ ■

felaketinde Kastamonu İnebolu/Özlüce Köyü'nde 12 günlük çalışmalar sonucunda gerek Kara Arama Kurtarma gerek Su Altı Arama Kurtarma ekiplerimizle yapılan çalışmalar neticesinde birçok vatandaşımıza hizmet vermiştir.

15 Haziran 2019 tarihinde bir aracın çarpması sonucuyla Munzur Nehri'ne düşerek hayatını kaybeden Engin EROĞLU için Ovacık Belediye Başkanı Fatih Maçoğlu'nun talebi üzerine 12 kişiden oluşan Su Altı Arama Kurtarma ekibi olay yerine intikal etmiş 8 günlük mesai içerisinde çeşitli boğulma tehlikeleri atlatmış ve Arama Kurtarma çalışmaları yürütmüştür.

6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen Kahramanmaraş merkezli depremde 47 kişilik Arama Kurtarma ekibimiz Hatay/Antakya merkezli ve çeşitli mahallelerinde, birçok insanın enkazdan canlı olarak çıkarılmasında bizzat görev almış olup meydana gelen artçı sarsıntılara rağmen tehlike altındaki görevlerini sürdürmüşlerdir.

Küçükçekmece Belediyesi 6 Şubat 2023 tarihli deprem felaketinin ardından Afet Koordinasyon Merkezi ve Sivil Savunma ekipleriyle kısa sürede koordine olarak deprem bölgesine yardım tırları ulaştırdı.

Yahya Kemal Gösteri Merkezi'nde koordine edilen yardımlara belediye çalışanlarının yanı sıra 20

binin üzerinde Küçükçekmece sakini de gönüllü olarak bu çalışmalarda görev aldı. 60'tan fazla tır-la deprem bölgesindeki ihtiyaç sahiplerine ulaşan Küçükçekmece Belediyesi ekipleriyle bölgeye ulaşarak bir de aş evi kurdu. Samandağ'da Suphi Güzey İlköğretim Okulu'na aş evi kuran belediye burada her gün ve iki öğün olmak üzere beş binin üzerinde insana sıcak yemek temin etti.

Bir çadır kent kurmaktansa bölgede ulaşılamayan köylere çadır yardımı yapmayı tercih eden Küçükçekmece Belediyesi 20 metrekare çadırlarını 100'den fazla vatandaşa ulaştırarak barınmaları için yardımcı oldu.

Samandağ'daki Cumhuriyet Mahallesi'ne bir çocuk sokağı ve rehabilitasyon merkezi kuran Küçükçekmece Belediyesi, bünyesinde çalışmakta olan uzmanlar, psikologlar ve psikiyatristlerle çocukların rehabilitasyonu için çalıştı.

Yine köyleri sık sık ziyaret eden Küçükçekmece Belediyesi yetkilileri olası ihtiyaçları yerinde gözlemleyerek ihtiyaç sahiplerine yardım ulaştırmada görev üstlendi.

Üç farklı ekiple dönüşümlü çalışan belediye personeli, yardım ve dayanışmayla bölge halkının yaralarının sarılması ve yalnız kalmamaları için çalışmalarını sürdürdü. ■

Çocuk Üniversitesi

Ulaşımı ve erişimi kolay olduğu gibi, kendine ait açık ve kapalı alanları hem çocuklar hem de aileleri için Çocuk Üniversitesi'ni ayrıcalıklık kılmaktadır.

Özel yetenekli öğrencilere yönelik hazırlanmış eğitim müfredatıyla, Çocuk Üniversitesi'nde özelleştirilmiş atölye eğitimleri verilir. Tasarım ve 3D, Robotik Kodlama, Astronomi ve Uzay Bilimleri, Kişisel Gelişim ve Felsefe, Akıl ve Zekâ Oyunları, Fen Bilimleri, Bilişsel ve Bedensel Gelişim Atölyeleri'dir. Ayrıca kur bazlı İngilizce, Tiyatro ve Karikatür bu "üniversite"de çocukları ayrıcalıklı bir gelecek için hazırlamakta ve onlara olanaklar sunmaktadır.

Çocuk Üniversitesi'nin dışarıdan görünüm. Fotoğraf: Küçükçekmece Belediyesi arşivi

Çocuk Üniversitesi'ne başvuru yapabilmek için öğrencinin 3. sınıftayken ocak ve haziran ayları arasında kurumu arayarak ön kayıt oluşturması gerekmektedir. Sonrasında kurumun yönlendireceği danışmanlık merkezinde WISC-4 testi yaptırmayı gerektirmekte, test sonucuna göre Çocuk Üniversitesi'ne kesin kayıt oluşturulmaktadır.

Kesin kayıt zamanı dört yıl olan Çocuk Üniversitesi'nde öğrenim hayatı süresince hiçbir çocuktan ücret alınmamakta, bütün giderleri kurumca karşılanmaktadır. ■

Çocuk Üniversitesi'nde öğrenciler ve Küçükçekmece Belediye Başkanı Kemal Çebi bir arada. Fotoğraf: Küçükçekmece Belediyesi arşivi

Bilgi Evi'nde kursiyerler. Fotoğraf: Küçükçekmece Belediyesi arşivi.

Bilgi Evi

Hedefleri

Kanarya Sağlık Ocağı ve muhtarlık ile aynı binada yer alan Bilgi Evi, Kanarya sakinlerine kapılarını aralarken üretken, yaratıcı, girişim becerileri yüksek insanların geleceğine katkı sunmak üzere ürettiği projelerle zamanı anlamlı kılıyor.

7-13 yaş arasındaki çocuk bireylere ve velilerine hizmet veren Bilgi Evi'nde katılımcıların bilim-

sel düşünce becerileri geliştirildiği gibi, dünya vatandaşlığı bilinci ve Cumhuriyet değerleri üzerine de çalışmalar yapılıyor. Teknolojik gelişmelerin yakından takip edildiği ve uygulama alanlarının açıldığı Bilgi Evi'nde gelecek zaman için yaratıcı ve girişimci bireyler yetiştiriliyor.

Etkinlik Temelli Eğitimler ve Bilgi Temelli Eğitimler

Etkinlik Temelli Eğitimler 2. 3. ve 4. sınıflara yö-

nelik olduğu gibi, Bilgi Temelli Eğitimler 5. ve 6. sınıf öğrencilerine veriliyor. Öğrencinin seviyesine göre Miniskop Atölyesi, Güzel Türkçem Atölyesi, Dört İşlem Atölyesi, Pratik Hayat Atölyesi, Geliştiren Rehberlik Atölyesi, Your English Clup, Fenoloji Atölyesi, Etkin Türkçe Atölyesi, Mega Matematik Atölyesi, Sosyal Bilimler Atölyesi, Oku-Yorum Atölyesi ve Uygulamalı Rehberlik Atölyeleri de Bilgi Evi'nin çalışma alanları içerisinde yer alıyor.

Bilgi Evi'nde 7. ve 8. sınıf öğrencilerine LGS Eğitim Destek Kursu verildiği gibi, Ara dönem LGS Kampları ve Deneme Sınavları yapılmakta; İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Sosyal Bilgiler, Türkçe, Matematik, Fen Bilgisi, İngilizce dersleri verilmektedir.

Bilim ve Teknoloji Temelli Eğitimler

Bilgisayar Öğretmenleri tarafından Kodlama ve Robotiğe Giriş, Robotik Kodlama, Robotik Mühendisliği ile VEX Eğitimleri verilmek kursiyerlerin ayrıca Ulusal ve Uluslararası yarışmalara katılımı sağlanmaktadır.

Yabancı Dil Temelli Eğitim

“Seviye Tespit Sınavı”nın yapıldığı Bilgi Evi'nde, sınavın sonuçlarına göre A1, A2 ve B1 seviyelerinde öğrenciler belirlenerek İngilizce eğitimleri verilmektedir.

Disiplinler arası eğitim

(Stam Proje Eğitimi)

STEM Proje Eğitimler'inde gruplar gruplara ayrılan çocuklara teknolojiyi etkin kullanmalarını, yapılandırdıkları bilgiyi günlük yaşamı aktararak problemlere yaratıcı ve gerçek çözümler üretmeleri için yöntemler öğretilmektedir.

Kültür ve Sanat Temelli Eğitim

Gitar, Bağlama, Karikatür, Halk Oyunları, Resim, İğne Oyası, Tiyatro, Koro vs. farklı sanat branşlarında, yaş gruplarına göre eğitimler alan öğrenciler, Küçükçekmece Belediyesi'ne ait çeşitli kültür merkezlerinde sahne alıp sergiler açılarak sosyal ve kişisel başarılarını geliştirmektedir.

Çocuklar için projeler üreten Bilgi Evi'nde iğne oyası, çakıl taşları, oyuncak yapımı ve okuma yazma gibi kurslardan veliler de yararlanabilmektedir.

Bilimsel ve Kültürel Geziler

Bilgi Evi kapsamında öğrenci ve velilerin bilgi ve ufuklarının gelişmesi, farklı yerler görmeye olanağı bulamayan veli ve üyelerin talepleri doğrultusunda bu ihtiyacının Küçükçekmece Belediyesi tarafından karşılanması amacıyla geziler düzenlenmektedir.

...

Kuşlu Kütüphane

Soğuksu Parkı'nda uzun zamandır atıl durum-
daki seyir terasının 100 m2 büyüklüğünde olan
giriş katı restore edilip Kuşlu Çocuk Kütüpha-
nesi haline getirilerek 2022 Ocak ayı itibarıyla
vatandaşların hizmetine açıldı.

oturma alanına sahiptir.

Kütüphane, haftanın 6 (altı) günü Pazar günü
hariç 09.00-19.00 saatleri arasında hizmet
vermektedir.

Aynı anda 55 kişilik misafir kapasitesine sahip
kütüphane 40 kişilik sandalyeli masa ve et-
kinlikler için bahçe kısmında 15 kişilik minderli

Kuşlu Çocuk Kütüphanesi'nde ayrıca toplam 21
adet süreli yayın bulunabileceği gibi, 8 farklı gün-
lük gazeteye de erişim sağlanabilmektedir. ■

Kuşlu Kütüphane'de çocuklarla bir gün. Fotoğraf: Küçükçekmece Belediyesi arşivi.

...

136 Kuşlu Kütüphane'nin dışarıdan görünümü. Fotoğraf: Küçükçekmece Belediyesi arşivi.

■ ■ ■

Kanarya Kentsel Dönüşüm Ofisi önünde yetkililer ve Küçükçekmece Belediye Başkanı Kemal Çebi. Fotoğraf: Küçükçekmece Belediyesi arşivi.

Kanarya Kentsel Dönüşüm Ofisi

Deprem İstanbul'un değişmez gerçeği ve önlem alınmadığı sürece bu gerçeğin yıkım getireceği tartışılmaz. Ülkemizde kısa ve uzun aralıklarla meydana gelen depremde can ve mal kaybının ağır sonuçlarını düşününce, tedbir almanın kaçınılmaz olduğu gerçeği de çıkıyor karşımıza.

Tedbir alındığı sürece depremin kader olmadığı, yıkımın ve can kaybı yaşanmadan da doğal afetlerin atlatılabileceği artık hepimizin malumu.

Bilinen gerçeği ertelemenin getireceği yıkımla baş başa kalmanın çaresizliğini yaşamaktansa

■ ■ ■

doğal afetlere karşı yetkili önlem almak can ve mal güvenliğimiz için zor olmasa gerek.

Kanarya Mahallesi'nde 5514 çevresinde başlatılan kentsel yenileme projesini bilgilendirme ve uzlaşma sürecini Kanarya Kentsel Dönüşüm Ofisi yürütüyor.

Papağan Caddesi üzerinde yer alan ofiste Ka-

narya sakinlerini ağırlayan yetkililer, gelen kişilere gerekli bilgilendirmelerde bulunmakla beraber, uzlaşma sürecinin sonunda yenileme çalışmaları için çaba gösteriyor.

Yıkım ve kaybın değil, hayatın ve yarının güveninde bir gelecek için Kanarya Kentsel Dönüşüm Ofisi faaliyetlerini sürdürüyor. ■

Küçükçekmece Belediye Başkanı Kemal Çebi, Kanarya Kentsel Dönüşüm Ofisi yetkililerinden maket üzerinde bilgi alırken. Fotoğraf: Küçükçekmece Belediyesi arşivi

Soğuksu Sosyal Tesisleri

Küçükçekmece'den ya da İstanbul'un herhangi bir yerinde Marmaray'a binip Mustafa Kemal İstasyonu'nda indiğinizde, Küçükçekmece istikametine yürüme mesafesiyle yaklaşık beş dakika uzaklıkta olan Soğuksu Sosyal Tesisleri olmak istediğiniz yerde sizi bekliyor.

Eşsiz göl manzarasının sakinliği, çam ağaçlarınıu ulu yüceliği, trafikten ve gürültüden uzak olmasıyla, ayrıcalıklı bir sessizlik davetiyle konuklarını misafir eden tesiste, kapalı ve açık alanlar olduğu gibi, ahşap bungalovlar da hizmet veriyor.

Soğuksu Sosyal Tesisleri'nin yukarıdan görünümü. Fotoğraf: Küçükçekmece Belediyesi arşivi.

Soğuksu Sosyal Tesisleri'nde yer alan bungalovlardan birisi. Fotoğraf: Küçükçekmece Belediyesi arşivi.

Aileniz ve sevdiklerinizle ister kahvaltı, ister öğle ve akşam yemeği için gideceğiniz Soğuksu Sosyal Tesisleri, Küçükçekmece Belediyesinin bir hizmeti olarak başta Küçükçekmece, İstanbul ve bölge sakinlerine aralıyor kapılarını.

Ekonomik olduğu kadar güzel ve lezzetli, güler yüzlü personeliyle sabahın erken saatlerinden gecenin geç saatlerine kadar hizmet veren tesiste, zengin menü, çocuklar için güvenli alanlar ve sevdikleriniz için sakin zamanları kurgulayabilir, bunu gerçekliğe çevirebilirsiniz. ■

Macera Sosyal Tesisi'nin dışarıdan görünümü. Fotoğraf: Küçükçekmece Belediyesi arşivi.

Macera Sosyal Tesis

Uzakta değil, yakında, sessizliğe ve huzura misafir olmak isteyenlerin tercih edeceği bir mekâfede Macera Sosyal Tesisleri.

Günlük karmaşanın yorucu ayrıntılarından uzaklaşıp biraz nefes almak, yalnız kalmak, sevdikleri ve ailesiyle huzur içinde zaman geçirmek isteyen insanlar için alternatif oluşturuyor.

Sabahın bir saatinde kahvaltı edebileceğiniz, öğle ya da akşam yemeği için gidip sessizliğin ve yemeklerin tadını çıkarabileceğiniz bir

sosyal tesis. Küçükçekmece Belediyesi'nin Macera Sosyal Tesisi doğanın içinde, çam kokularının, serinliğin, dinginliğin hâkim olduğu bir alan.

Çocuklar için oyun alanlarının olduğu sosyal tesiste, temiz ve güvenli ortamda kentin boğucu karmaşasından uzaklaşıp nefes alabilirsiniz. Seçkin kahvaltı ve yemek menüsü, uygun ödeme seçenekleri, güler yüzlü personeliyle Macera Sosyal Tesisi, kapalı ve açık alanlarıyla, ayrıcalık oluşturmaya devam ediyor. ■

Macera Sosyal Tesisi'nde bir günün getireceklerine dair. Fotoğraf: Küçükçekmece Belediyesi arşivi.

